

การวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2552

การวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2552

สุรศักดิ์ ตังมหาสุกร. (2552). การวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540. ปริญญาโท ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุพล จรรยากุล, รองศาสตราจารย์สุภรัตน์ รัตนมูญ.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงเหตุผลในการกำหนดนโยบายให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และความคิดเห็นต่อนโยบายของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเป็นการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา วิธีการในศึกษาคือการวิเคราะห์เอกสาร บันทึกการประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 68 เรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 การสำรวจความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย จำนวน 400 คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งหมด 10 เขต ในกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ

การศึกษาพบว่า

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฉบับ พุทธศักราช 2540 ได้การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เพราะต้องการให้มีผู้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะลดปัญหาการทุจริตการซื้อเสียงในการเลือกตั้ง
2. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่รับรู้เรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ส่วนเรื่องกำหนดสภาพการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ มีผลน้อยมากต่อการตัดสินใจของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว ไม่มีความสำคัญกับการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่เหตุผลที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ในวันที่มีการเลือกตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ติดภารกิจ และหน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน
3. การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

AN ANALYSIS OF POLICY COMPULSORY VOTING POLICY UNDER
THE 16th CONSTITUTION OF THAILAND

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
At Srinakharinwirot University

May 2009

Surason Thangmahasuk. (2009). **An Analysis of Policy Compulsory Voting Policy under the 16th Constitution of Thailand**. Master thesis, M.P.A., (Public Policy). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Advisor Committee: Surapol Janyakul, Ph.D., Assoc. Prof. Supparat Rattanamuk.

The objective of this study is to figure out the grounds of the policy that prescribes the voting duty to all Thai people. It is also to investigate the opinions of the people who have the right to vote as well as those of the officials responsible for receiving reports of non-voting persons. The methodology of this research is Descriptive Analysis. The method of documentary research is used to analyze the meeting reports of the Constitution Drafting Council concerning compulsory voting under the 16th Constitution of Thailand. Survey method by conducting questionnaires is employed in order to obtain opinions of people with right to vote. Interview method is also used with state officials from 10 districts of Bangkok who have involved in receiving the report of non-voting persons. As for the survey method, the samples used are 400 people who have right to vote from Khlong Toey district. The percentage is used to analyze the obtained data.

The results from the study reveal that

1. The Constitution Drafting Councilors for the 16th Constitution of Thailand has determined the task of voting as duty for all Thai people because they need to increase the number of people who go to vote in order to eliminate the problems of vote purchase.
2. Most samples are aware of the prescription of voting duty under the 16th Constitution of Thailand. As for the prescription of the loss of 8 political rights, it has very few effects on people's decisions to go to vote because most samples believe that this loss has nothing to effect their daily life activities. The reasons why the samples go to vote are that they are not engaged on the Election Day and that the voting places are located near their houses.
3. The prescription voting duty under the 16th Constitution of Thailand has increased the responsibilities and tasks for officials in charge of receiving the reports non-voting persons

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ของ

สุรสิทธิ์ ตั้งมหาสุกร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คนบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุรพล จรรยากุล)

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุภรัตน์ รัตนมุขย์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุรพล จรรยากุล)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุภรัตน์ รัตนมุขย์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เรื่อง “การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” สำเร็จได้ ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่ง จากคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ (นโยบายสาธารณะ) ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาในการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.สุพล จรรยากุล ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้ความคิดเห็น และให้ความเอาใจใส่ เป็นอย่างดี รองศาสตราจารย์ศุภรัตน์ รัตนมุข ที่ให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก ที่ให้ความเมตตาแก่นิสิตทุกคนเสมอมา อาจารย์ ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล ที่ให้ความกรุณามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และชี้ให้เห็นข้อบกพร่องต่างๆ ขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขต ที่ได้ให้ข้อมูลที่จำเป็น และการสัมภาษณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามแก่ผู้ศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์การวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ รัฐประศาสนศาสตร์ รุ่นที่ 2 ทุกคน ที่ได้คอยช่วยเหลือในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พี่ต้น, พี่ต่าย, พี่บอล, แบงค์ ที่ให้คำแนะนำในการทำวิจัย และให้กำลังใจกับผู้ทำวิจัยเสมอมา

ขอกราบขอพระคุณ ผศ.ไพบูลย์ เปานิล และนางพิมศรี เปานิล ที่ได้คอยช่วยเหลือ และแก้ปัญหาต่างๆ ให้ผ่านพ้นไปด้วยดี และขอบคุณน้องดาว ที่เป็นกำลังใจ และอยู่เคียงข้างตลอดเวลา

สุดท้าย ขอกราบขอพระคุณพ่อ และแม่ ที่ให้กำเนิด และเลี้ยงดู และพี่ชายทั้ง 3 คน คือ พี่ปี, พี่บ๊ิก และพี่แบงค์ ซึ่งทำให้ผู้ทำวิจัยได้มีกำลังใจ และกำลังใจในการทำวิจัย ถึงแม้ว่าพี่แบงค์จะไม่ได้เห็นความสำเร็จ แต่ผมก็จะคิดถึงพี่ที่แสนดีคนนี้ตลอดไป

สุรสิทธิ์ ตั้งมหาศุกร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ปัญหาการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง.....	5
2 แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย.....	6
ความหมายของประชาธิปไตย.....	6
หลักการประชาธิปไตย.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง.....	9
ความหมายของการเลือกตั้ง.....	9
ผู้ที่มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	10
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง.....	11
ทฤษฎีเชิงระบบ.....	11
ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผล.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย.....	13
แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการเลือกตั้งเป็นสิทธิ.....	14
แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการเลือกตั้งเป็นหน้าที่.....	15
แนวคิดการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและสภาพการเสียสิทธิ ต่างๆ กรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	16
การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540.....	16

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การกำหนดให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่ง สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2540.....	17
การกำหนดให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ในประเทศต่างๆ.....	18
สภาพการเสียสิทธิต่างๆ กรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงข่าวสารข้อมูลทางการเมือง	22
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
3	30
วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
วิธีการดำเนินการศึกษา.....	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
4	34
ผลการวิจัย.....	34
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	35
การวิเคราะห์การกำหนดให้การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิหรือเป็นหน้าที่..	35
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรัฐธรรมนูญกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิการ เลือกตั้ง.....	38
รายงานการวิจัยการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง.....	51
ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ส่วนที่ 3 ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลทางสถิติการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	85
การวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิ เลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	111
ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง.....	115
แนวทางการปรับปรุงแก้ไขมาตรการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิ เลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	122
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	124
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	124
วิธีดำเนินการวิจัย.....	124
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	125
สรุปผลการวิจัย.....	125
อภิปรายผล.....	134
ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัย.....	137
บรรณานุกรม.....	138
ภาคผนวก.....	144
ภาคผนวก ก สถิติการเลือกตั้ง.....	145
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัย.....	151
ภาคผนวก ค แบบสอบถามในการวิจัย เรื่องการกำหนดบุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิ เลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540	163
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	170
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	173

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 บทลงโทษและข้อยกเว้นในประเทศต่างๆ ที่มีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	20
2 รายชื่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	39
3 เหตุผลในการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ.....	43
4 เหตุผลในการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ.....	48
5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปลงคะแนนเลือกตั้ง จำแนกตามประเภทสื่อที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร.....	52
6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามเหตุผลในการตัดสินใจไปเลือกตั้ง.....	55
7 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนฯ จำแนกตามเหตุผลและสถานที่แจ้งเหตุ.....	56
8 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	58
9 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	59
10 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานทางครอบครัว.....	59
11 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	60
12 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ.....	61
13 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือน.....	61
14 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตั้งแต่มีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	62
15 เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง.....	63
16 เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง.....	64
17 เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง.....	64
18 เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง.....	65
19 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง.....	66
20 จำนวนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง.....	66

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง (ต่อ)	หน้า
21 การรับรู้เรื่องกฎหมายกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	67
22 ช่องทางที่ทำให้ทราบกฎหมายกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	67
23 การรับรู้เรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	68
24 ความกลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	68
25 ระดับความกลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	69
26 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	70
27 ความกลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	70
28 ระดับการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	71
29 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	71

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง (ต่อ)	หน้า
30 ความกลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ . 2540.....	72
31 ระดับความกลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิก วุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะ ปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม รัฐธรรมนูญ พ.ศ .2540.....	73
32 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่า ด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิ เลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ .2540.....	73
33 ความกลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วย ลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ .2540.....	74
34 ระดับความกลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมาย ว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิ เลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ .2540.....	74
35 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่า ด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ .2540.....	75
36 ความกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วย เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม รัฐธรรมนูญ พ.ศ .2540.....	75
37 ระดับความกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมาย ว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิ เลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ .2540.....	76

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง (ต่อ)	หน้า
38 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	77
39 ความล้มเหลวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	77
40 ระดับความล้มเหลวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	78
41 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภากลั่นแกล้งบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	78
42 ความล้มเหลวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภากลั่นแกล้งบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	79
43 ระดับความล้มเหลวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภากลั่นแกล้งบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540...	80
44 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	80
45 ความล้มเหลวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	81

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง (ต่อ)	หน้า
46 ระดับความกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	82
47 ความรู้เรื่องช่วงเวลาที่ยกเว้นสิทธิอันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	82
48 ความรู้เรื่องการได้สิทธิทางการเมืองกลับคืนมา อันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.....	83
49 ช่องทางที่ทำให้ทราบเรื่องการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ.....	83
50 ความคิดเห็นเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 สามารถลดปัญหาการซื้อเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส / .ส.ว.	84
51 ความคิดเห็นเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นการละเมิดสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคล.....	84
52 ความคิดเห็นเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย.....	85
53 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตพระโขนง.....	87
54 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตพระโขนง.....	87
55 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตห้วยขวาง.....	89
56 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตห้วยขวาง.....	89
57 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตบางรัก.....	91
58 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตบางรัก.....	91
59 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตคลองเตย.....	92

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง (ต่อ)	หน้า
60 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค .2551 ของ สำนักงานเขตคลองเตย.....	93
61 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตบางคอแหลม.....	94
62 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค .2551 ของ สำนักงานเขตบางคอแหลม.....	94
63 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตยานนาวา.....	96
64 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค .2551 ของ สำนักงานเขตยานนาวา.....	97
65 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตจตุจักร.....	98
66 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค .2551 ของ สำนักงานเขตจตุจักร.....	98
67 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตดินแดง.....	100
68 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค .2551 ของ สำนักงานเขตดินแดง.....	100
69 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตวัฒนา.....	102
70 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค .2551 ของ สำนักงานเขตวัฒนา.....	102
71 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตสาทร.....	104
72 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค .2551 ของ สำนักงานเขตสาทร.....	104
73 สถิติการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค .2551 แบ่งตาม สำนักงานเขตที่ได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมด 10 เขต.....	106
74 สถิติการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค.2551 แบ่งตามสำนักงานเขตที่ได้เก็บข้อมูลทั้งหมด 10 เขต.....	106
75 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อการ กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ .2540.....	108

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง (ต่อ)	หน้า
76 ความรู้ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อเรื่องการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ .2540.....	108
77 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อเรื่องการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ .2540.....	109
78 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	109
79 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ของตน.....	110
80 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อช่วงเวลาในการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	110
81 ปัญหาการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง.....	115
82 ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง.....	116
83 ปัญหาการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2548...	120

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 ระบบนโยบาย.....	10
-------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบบการเมืองหนึ่ง ซึ่งหมายถึง ระบบการเมืองการปกครองที่ให้ประชาชนได้มีโอกาสปกครองตนเอง การปกครองตนเองที่เรียกว่าประชาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการขั้นมูลฐานหลายประการ คือ 1.ถือว่าบุคคลทุกคนมีคุณค่าและมีความเท่าเทียมกัน 2.มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและความสามารถในการกระบวนกรปกครองตนเองได้เป็นอย่างดี 3.ถือว่าบุคคลพึงมีเสรีภาพ และได้รับหลักประกันในการที่จะมีและใช้เสรีภาพนั้นหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองก็ได้มีการพัฒนาระบบการปกครองในด้านต่างๆ เรื่อยมา ซึ่งสิ่งที่เปลี่ยนแปลงที่เห็นได้อย่างชัดเจนอย่างหนึ่ง ก็คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนิดหนึ่งที่ประชาชนรู้จัก ก็คือ การเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะว่าเป็นการเลือกตัวแทนของประชาชนเข้าไปบริหารประเทศ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนจะต้องรู้และทำความเข้าใจ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญได้พัฒนาระบบการเลือกตั้งและปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองเพื่อส่งเสริมคนดี มีความรู้ความสามารถ และสัดกัน คนไม่ดีไม่ให้เข้าไปบริหารประเทศ อีกทั้งการเลือกตั้งยังเป็นกระบวนการสรรหาผู้ปกครองหรือรัฐบาลโดยสันติวิธี เนื่องจากการเลือกตั้งจะสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้อำนาจของรัฐบาลหรือผู้ปกครองที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งทำให้รัฐบาลหรือผู้ปกครองสามารถกระทำการต่างๆ ในนามของประชาชนได้อย่างเต็มที่และมีสิทธิโดยชอบธรรม เพราะได้รับอำนาจโดยความนิยมของประชาชน อีกทั้งการเลือกตั้งยังเป็นกลไกแห่งการสืบทอดอำนาจโดยสันติ เนื่องจากการเลือกตั้งแต่ละครั้งอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผู้นำประเทศหรือเปลี่ยนแปลงกลุ่มการเมืองที่เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ

อย่างไรก็ตาม หัวใจสำคัญในการเลือกตั้งก็คือ จะทำอย่างไรให้ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้มากที่สุด เพราะว่าถ้ามีผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก ก็ถือว่าตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งเป็นที่ยอมรับมาจากคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ เช่นเดียวกันถ้ามีผู้ไปใช้สิทธิออกเสียง

เลือกตั้งจำนวนน้อย ตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งก็จะเป็นที่ยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ โดยการเลือกตั้งตั้งแต่ พ.ศ. 2475 จนถึง พ.ศ. 2539 ได้กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชน ซึ่งหมายความว่าประชาชนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ได้ ซึ่งผลที่ตามมาก็คือ มีประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่มากเท่าที่ควรจะเป็น หลังจากนั้นได้มีการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับพุทธศักราช 2540 โดยมีการตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น เพื่อทำการร่างรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย โดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีการเสนอข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี ข้อเท็จจริงต่างๆ รวมไปถึงประชาวิจารณ์ของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ซึ่งมี 2 แนวคิด คือ ให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ภายหลังจากการแสดงความคิดเห็นของสภาร่างรัฐธรรมนูญแล้วนั้น ก็ได้มีการกำหนดในรัฐธรรมนูญ มาตราที่ 68 ให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ โดยที่ประชาชนทุกคนที่มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่มีการเลือกตั้ง

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่นั้น ส่งผลต่อประชาชนในประเทศเป็นอย่างมากมาย เพราะว่าเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อีกทั้งยังเป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีคิด ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการเลือกตั้ง รวมไปถึงการตั้งองค์กรของภาครัฐต่างๆ เพื่อมารองรับการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ซึ่งเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งอีกด้วย รวมไปถึงจะส่งผลต่อการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และหากว่าประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง ก็ย่อมที่จะทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่ดีต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อีกทั้งยังได้ส่งผลต่อประเทศชาติในด้านต่างๆ อีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งในด้าน แนวความคิด ทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รวมไปถึงความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ หรือให้เป็นสิทธิ
2. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540
3. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่มีต่อการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

1.3 ปัญหาการวิจัย

1. เหตุผลที่มีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คืออะไร
2. ความคิดเห็นของผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นอย่างไร
3. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีต่อการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นอย่างไร

1.4 สมมติฐานในการวิจัย

การไปลงคะแนนเลือกตั้งของประเทศไทยในอดีตเป็นสิ่งที่ถือกันมาโดยตลอดว่าเป็น “สิทธิ” แต่ในรัฐธรรมนูญ ฉบับพุทธศักราช 2540 ในมาตรา 68 ได้กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน เพื่อที่จะเพิ่มจำนวนผู้ไปลงคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งผู้ไม่ไปลงคะแนนเลือกตั้งต้องเสียสิทธิทางการเมือง ทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เห็นด้วย และเป็นการเพิ่มภาระให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา สามารถแบ่งออกไปได้ 3 กลุ่มดังนี้ คือ

1.1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งในด้าน แนวความคิด ทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

1.2 ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ หรือให้เป็นสิทธิ

1.3 ศึกษาความคิดเห็นของประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

1.4 ขอบเขตด้านประชากร ทำการศึกษาประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน

1.5 ขอบเขตด้านเวลาระหว่างที่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่มีผลบังคับใช้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งในด้าน แนวความคิด ทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รวมไปถึงความคิดเห็นของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ หรือให้เป็นสิทธิ

2. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

3. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่มีต่อการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

1.7 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์นโยบาย หมายถึง การศึกษานโยบายมาตรา 68 ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ว่าเกิดผลสำเร็จตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้หรือไม่

ความคิดเห็นของประชาชน หมายถึง ความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของประชาชนในเขตคลองเตย โดยมีวิธีการแสดงออกด้านต่างๆ ต่อมาตรา 68 ที่เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การบังคับให้ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้งให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

บทที่ 2

แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวข้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
3. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง
4. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย
5. แนวคิดการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและสภาพการเสียสิทธิต่างๆ กรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
6. แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงข่าวสารข้อมูลทางการเมือง
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวข้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

แนวคิดเกี่ยวข้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้แบ่งออก เป็น 2 ประเด็น ซึ่งประกอบด้วย 1.ความหมายของประชาธิปไตย 2.หลักการประชาธิปไตย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ความหมายของประชาธิปไตย

สมพงษ์ เกษมสิน¹ ได้อธิบายคำว่า “ประชาธิปไตย” แยกเป็น 2 คำ คือ คำว่า “ประชา” ซึ่งหมายถึง ประชาชน กับคำว่า อธิปไตย ซึ่งแปลว่า อำนาจอสูงสุดในการปกครองแผ่นดิน เมื่อรวมกันจึงหมายถึง การปกครองที่อำนาจอสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน หรือมาจากประชาชน

ธานินทร์ กรวิเชียร² ได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยไว้ว่า หมายถึง ระบอบการปกครอง ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ถือความเห็นของฝ่ายข้างมากเป็นเกณฑ์ในการบริหารแผ่นดิน แต่ในขณะเดียวกัน สิทธิของปวงชนฝ่ายเสียงข้างน้อยก็ย่อมได้รับความคุ้มครอง โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทั้งความเห็นของฝ่ายข้างมากจะต้องเป็นความเห็นที่ก่อปรด้วยเหตุผลและเป็นธรรม

¹ สมพงษ์ เกษมสิน. (2519). การปกครองของไทย. หน้า 42

² ธานินทร์ กรวิเชียร. (2520). ระบอบประชาธิปไตย. หน้า 1

2. หลักการประชาธิปไตย

มีผู้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยไว้ดังนี้

กมล สมวิเชียร³ กล่าวว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยว่ามีอยู่ 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ผู้ปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้ปกครอง ประการที่สอง ผู้ใช้ปกครองจะต้องมีสิทธิ์จะเปลี่ยนตัวผู้ปกครองได้เป็นครั้งคราว และประการสุดท้ายสิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานของประชาชน จะต้องได้รับการปกป้องคุ้มครอง

สมพงษ์ เกษมสิน⁴ ได้กล่าวถึงหลักการประชาธิปไตยเอาไว้ดังนี้

1. หลักที่ถือว่าประชาชนเป็นแหล่งที่เกิดและเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ
2. หลักการในการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการปกครองโดยประชาชน ซึ่งประชาชนอาจจะใช้อำนาจโดยวิธีต่างๆ เช่น
 - เลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร
 - สภาผู้แทนราษฎรหรือสภานิติบัญญัตินั้น มีอำนาจออกกฎหมายจัดตั้งคณะรัฐบาล จึงเท่ากับว่าประชาชนมีส่วนในการออกกฎหมายด้วย
 - แสดงประชามติในรูปต่างๆ ที่กฎหมายกำหนดให้มีขึ้น
 - การตั้งพรรคการเมือง
 - การใช้เสรีภาพ
3. หลักการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน
4. การใช้หลักเหตุผล
5. หลักความยินยอม
6. หลักการปกครองโดยเสียงข้างมาก โดยไม่ละเมิดเสียงข้างน้อย
7. หลักกฎหมายหรือหลักนิติบัญญัติ
8. หลักการรับฟังและถือเอาเจตนาของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ
9. หลักการปกครองที่รัฐบาลมีอำนาจจำกัด
10. หลักความเสมอภาค หมายถึง ความเท่าเทียมกันในทางการเมือง กฎหมาย และโอกาส
11. หลักศีลธรรม
12. หลักการพัฒนาและการปกครองตนเอง

³ กมล สมวิเชียร. (2519). ประชาธิปไตยกับสังคมไทย. หน้า 5-7

⁴ สมพงษ์ เกษมสิน. (2519). การปกครองของไทย. หน้า 54-56

13. หลักเสรีภาพ ซึ่งเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานนั้น ได้แก่ เสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับบุคคลคือ ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ชื่อเสียงความก้าวหน้าและเสรีภาพทางการเมืองของบุคคล ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

14. หลักเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษย์

15. หลักการประนีประนอม

16. หลักการยอมรับฟังข้อสงสัย

ธานินทร์ กรัยวิเชียร⁵ ได้ให้หลักการสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมี 3 ประการ ดังนี้

1. ระบอบประชาธิปไตยให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ กล่าวคือ

1.1 ในด้านสิทธิและเสรีภาพนั้น ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพส่วนตัว และในการปกครองบ้านเมืองด้วยตนเอง และสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยอาศัยเสียงข้างมากเป็นสำคัญ

1.2 ในด้านความเสมอภาคนั้น ต้องจัดให้บุคคลมีโอกาสในอันที่จะอยู่ดีกินดีเท่ากัน กล่าวคือ ในขณะที่รัฐบาลให้ทุกคนได้รับความเสมอภาคกัน ก็ให้ได้เฉพาะโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะอยู่ดีกินดีเท่ากัน และโอกาสนั้นจะต้องมีขอบเขต

2. ระบอบประชาธิปไตยจะต้องประกอบด้วยองค์แห่งรัฐที่สำคัญด้วยกัน 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ

3. หลักนิติธรรม หมายถึง การปกครอง

กระมล ทองธรรมชาติ⁶ ได้สรุปหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเอาไว้ดังนี้

1. มีการเลือกตั้ง

2. เสรีภาพ

3. ความเท่าเทียมกัน

4. การปกครองโดยยึดหลักกฎหมาย

5. เป็นระบบการเมือง

จากแนวคิดของนักวิชาการที่ได้กล่าวมา สามารถที่จะสรุปได้ว่าหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง อำนาจอสูงสุดอยู่ที่ประชาชน ซึ่งประชาชนทุกคนจะต้องมีสิทธิ เสรีภาพ และ

⁵ ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2520). ระบอบประชาธิปไตย. หน้า 4-7

⁶ กระมล ทองธรรมชาติ. (2519). การเมืองและประชาธิปไตยของไทย. หน้า 120-122

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ประกอบด้วย 1.ความหมายของการเลือกตั้ง 2.ผู้ที่มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการเลือกตั้ง

ได้มีผู้ที่ให้ความหมายไว้ ดังนี้

David Butler, and others⁷ ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่าหมายถึง เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้แก่สามัญชนโดยทั่วไปและการมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทุกๆ ไปในกิจการสาธารณะของการเลือกตั้งครั้งนี้ได้กลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นพลเมือง

วิสุทธิ โพธิ์แทน⁸ ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือจำนวนหนึ่งจากหลายๆ คน หรือจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งหรือจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลายบัญชี เพื่อให้ไปทำการอันใดอันหนึ่งแทนตน

พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว⁹ ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า กิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง เพราะเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เพราะเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศ เจตจำนงดังกล่าวปรากฏอยู่ในลักษณะของการเรียกร้องหรือสนับสนุนต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

พิมลจรรย์ นามวัลย์¹⁰ ให้ความหมายการเลือกตั้งว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเองโดยอิสระว่าจะเลือกผู้ใดเป็นผู้แทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยบริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับการเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือกและผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมด มีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง

⁷ David Butler, and others. (1987). Democracy at the Polls : A Comparatives Study of Competitive National Elections. p. 216

⁸ วิสุทธิ โพธิ์แทน. (2524). ประชาธิปไตย แนวความคิดและตัวประชาธิปไตยอุดมคติ. หน้า 63

⁹ พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว. (2534). ข่าวสารการเมืองของคนไทย. หน้า 201

¹⁰ พิมลจรรย์ นามวัลย์. (2534). เอกสารการสอนวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมือง. หน้า 716

ดร.เชาวนะ ไตรมาศ¹¹ ได้ให้ความหมายของการเลือกตั้ง ดังนี้ คือ

- การใช้สิทธิและอิทธิพลของความเป็นพลเมืองในการสถาปนารัฐบาลใหม่
- การที่ความชอบธรรมของรัฐบาลขึ้นอยู่กับความยินยอมเป็นครั้งคราวตามวาระที่ถูกกำหนดโดยการตัดสินใจในการเลือกตั้งของประชาชน
- การใช้สิทธิของประชาชนในการยกเลิกสัญญาประชาคมกับรัฐบาลเดิมโดยที่สิทธิในการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นของประชาชน
- การสถาปนารัฐบาลใหม่โดยต้องอาศัยพื้นฐานจากการแสดงเจตนาครั้งใหม่ของประชาชน
- การที่กระบวนการเข้าสู่อำนาจของรัฐบาลต้องผ่านระบบการใช้กติการ่วมกันอย่างสุจริตเที่ยงธรรม เพื่อคุ้มครองรักษาหลักประกันความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนาของประชาชนโดยแท้จริง
- การสร้างอิทธิพลของประชาชนในการกระตุ้นผลักดันให้สถาบันทางการเมืองและนักการเมืองสร้างนวัตกรรมทางการเมืองใหม่เพิ่มมากขึ้น

ในที่นี้ขอให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในการเมืองหรือการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบาย หรือวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้น จะนำอุดมการณ์และนโยบายไปเป็นแนวนโยบายในการบริหารประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชนนั่นเอง

2. ผู้ที่มีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ประชาชนผู้ที่มีหน้าที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะต้องมีคุณสมบัติ¹² ดังนี้ คือ

1. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
2. ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
3. มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง ไม่จำกัดเพศ
4. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไม่น้อยกว่า 90 วัน นับถึงวันเลือกตั้ง
5. กรณีมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งน้อยกว่า 90 วัน สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายหลังสุดเป็นเวลาเกินกว่า 90 วัน

¹¹ เชาวนะ ไตรมาศ. (2543). เลือกตั้งอย่างไรคนไทยและประเทศจึงไม่เสียโอกาส. หน้า 2

¹² เชาวนะ ไตรมาศ. (2542). การเลือกตั้งแบบใหม่ : ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง. หน้า 22-23

6. คนพิการทางร่างกาย หากมีคุณสมบัติอื่นตามข้อ 1-5 ก็สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้ สำหรับผู้ที่ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง มาตรา 106 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ได้บัญญัติลักษณะต้องห้ามมิให้บุคคลไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในกรณีที่เป็นบุคคล ต่อไปนี้

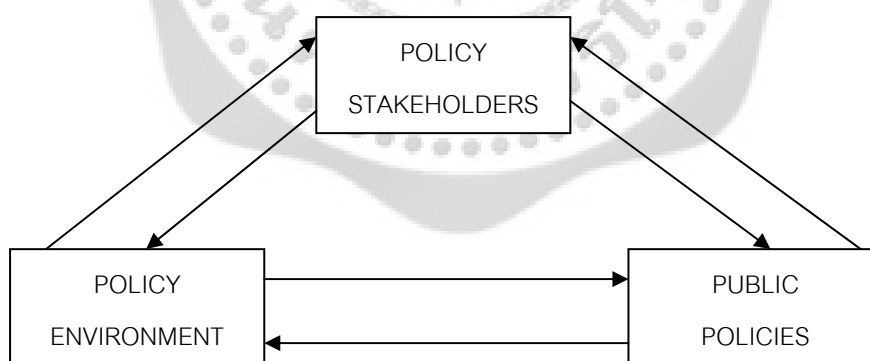
1. วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
2. ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
3. ผู้ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล หรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
4. ผู้อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

2.3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มีการใช้ทฤษฎีของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ออกเป็น 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีเชิงระบบ และทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผล ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีเชิงระบบ

ระบบนโยบาย (Policy System) ของ William N.Dunn กล่าวว่า ระบบนโยบาย หมายถึง รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งหมดที่ก่อให้เกิดนโยบายขึ้น ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย (Policy Stakeholders) สภาพแวดล้อมนโยบาย (Policy Environment) และนโยบายสาธารณะ (Public Policy) ซึ่งความสัมพันธ์ของปัจจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นได้จากภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ระบบนโยบาย

ที่มา : William N.Dunn¹³

ผู้เกี่ยวข้องกับนโยบาย หมายถึง ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบาย ทั้งในลักษณะของผู้ส่งผลกระทบ หรือได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจของรัฐบาล¹⁴ นอกจากนี้ยังหมายถึง

¹³ William N.Dunn. (1994). Public Policy Analysis : An Introduction. p. 46

¹⁴ William N.Dunn. (1994). Public Policy Analysis : An Introduction. p. 59

ย

สภาพแวดล้อมนโยบาย หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่นำไปสู่การก่อรูปนโยบาย หรือได้รับผลกระทบจากนโยบายและจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย¹⁶ สภาพแวดล้อมในที่นี้หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมือง ความยากจน หรือความมั่งคั่งของประเทศ ระดับการศึกษาของคนในชาติ และการนับถือศาสนาของคนในชาติ เป็นต้น¹⁷

นโยบายสาธารณะ หมายถึง ชุดของการปฏิบัติที่เกิดจากการตัดสินใจของรัฐบาล โดยได้รับ อิทธิพลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและสภาพแวดล้อม หรือส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย และสภาพแวดล้อม ได้แก่ นโยบายการศึกษา นโยบายสาธารณสุข นโยบายประกันสังคม นโยบาย ภาษี และนโยบายสิทธิมนุษยชน เป็นต้น¹⁸

กล่าวโดยสรุป นักวิเคราะห์นโยบายสามารถตั้งคำถามจากความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสาม ระบบนโยบายตามแผนภาพ เพื่อค้นหาความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน¹⁹ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายทั้งในแง่ สถาบัน กระบวนการ และ พฤติกรรมอย่างไรบ้าง
2. ผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายทั้งในแง่ สถาบัน กระบวนการ และพฤติกรรม ได้ส่งผลกระทบต่อการ กำหนดนโยบายอย่างไรบ้าง
3. สภาพแวดล้อมส่งผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายอย่างไรบ้าง
4. นโยบายสาธารณะส่งผลสะท้อนกลับต่อสภาพแวดล้อมอย่างไรบ้าง
5. ผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายทั้งในแง่ สถาบัน กระบวนการ และพฤติกรรมส่งผลสะท้อนกลับต่อ สภาพแวดล้อมอย่างไรบ้าง
6. นโยบายสาธารณะส่งผลสะท้อนกลับต่อผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายทั้งในแง่ สถาบัน กระบวนการ และพฤติกรรมอย่างไรบ้าง

¹⁵ Thomas R.Dye. (1984). Understanding Public Policy. p. 6

¹⁶ William N.Dunn. (1994). Public Policy Analysis : An Introduction. p. 60

¹⁷ Thomas R.Dye. (1984). Understanding Public Policy. p. 6

¹⁸ Thomas R.Dye. (1984). Understanding Public Policy. p. 6

¹⁹ Thomas R.Dye. (1984). Understanding Public Policy. p. 6-7

2. ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผล²⁰

ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงเหตุผลของ Anthony Downs เป็นการศึกษามีข้อสมมติฐานของแนวทางการวิเคราะห์การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ ผู้ตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะตัดสินใจโดยชอบด้วยเหตุผลทุกคน โดยได้เสนอนิยามสถานการณ์ความชอบด้วยเหตุผลดังนี้

1. ผู้ตัดสินใจสามารถตัดสินใจได้เสมอ เมื่อเผชิญกับทางเลือกต่างๆ ในการตัดสินใจ
2. มีการจัดการเลือกต่างๆ ไว้ตามลำดับความสำคัญในทรรศนะของผู้ตัดสินใจ
3. การจัดลำดับนี้มีการสับเปลี่ยนได้
4. ผู้ตัดสินใจเลือกทางที่จัดลำดับไว้สูงสุดเสมอ
5. ในสถานการณ์เหมือนกัน การตัดสินใจจะเหมือนกันเสมอไป

ในแง่การตัดสินใจด้วยเหตุผลของ Downs เป็นการยึดความคิดว่าด้วยชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์เศรษฐกิจ (Economic Man) มาใช้ศึกษาการตัดสินใจทางการเมือง

อาจกล่าวได้ว่าความชอบด้วยเหตุผลเป็นเรื่องของกระบวนการปฏิบัติ คือ ผู้ตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมที่สุดตามลักษณะค่านิยม หรือเป้าหมายตามที่ผู้ตัดสินใจมุ่งหวังหรือไม่เช่นนั้นมิใช่เรื่องสำคัญ บางครั้งการวางแผนตัดสินใจที่ชอบด้วยเหตุผลที่สุด อาจนำไปสู่ผลเสียหายหรือนำไปสู่เป้าหมายอื่น ซึ่งดีกว่าที่ผู้ตัดสินใจต้องการก็ได้ ตัวอย่างเช่น สมมติว่าชายคนหนึ่งสนับสนุนพรรค ก. เพราะสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองของตน และต้องการลงคะแนนเลือกสมาชิกพรรคนี้ แต่ภรรยาของเขาบอกว่าต้องไปเลือกพรรค ข. ถ้าไม่เลือกจะขอหย่า ในสถานการณ์เช่นนี้การที่ชายคนนี้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครพรรค ข. ก็นับว่าเขาตัดสินใจโดยชอบด้วยเหตุผลที่สุดในแง่ส่วนตัว โดยถือว่าเขายังรักภรรยา และยังไม่อยากเลิกกับภรรยา และในแง่ค่านิยมแล้ว ภรรยามีค่ามากกว่าพรรค แต่ลักษณะการลงคะแนนเช่นนี้ในวงรอบการศึกษาของ Downs เห็นว่าไม่ชอบด้วยเหตุผล เพราะผู้ตัดสินใจสับสนระหว่างเป้าหมายที่ไม่ใช่การเมือง คือ ใช้กลไกทางการเมือง (ลงคะแนนเสียง) ไปสู่เป้าหมายที่มีใช่การเมือง (รักษาภรรยาไว้) วงรอบของ Downs เน้นเฉพาะเป้าหมายทางการเมืองเท่านั้น

²⁰ สรุปสาระสำคัญจากกรมการปกครอง. (2539). 64 ปีกรมการปกครองกับการพัฒนาประชาธิปไตย

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตย

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้มีการพัฒนามาจากความคิด และการปฏิบัติต่างๆ และนำมาพัฒนาเพื่อให้เข้ากับวิถีทางในระบบประชาธิปไตย ซึ่งได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปัจจุบันในระบบประชาธิปไตย ได้มีการยึดหลักของทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ 2 แนวคิด คือ 1.แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการเลือกตั้งเป็นสิทธิ (Rights) และ 2.แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ (Duty) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการเลือกตั้งเป็นสิทธิ (Rights)

ในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 เมื่อเกิดระบอบประชาธิปไตยใหม่ๆ ประชาชนเรียกร้องสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ สิทธิในการที่จะอยู่โดยปกติสุข และสิทธิในการปกครองประเทศเสมอภาคเท่าเทียม ทฤษฎีนี้ถือว่าประชาชนทุกคนเกิดมา มีความเสมอภาคเท่าเทียมในการปกครองประเทศ ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิส่วนตัวของทุกคน มิใช่เป็นหน้าที่ที่ไม่มีผู้ใดสามารถบังคับให้ประชาชนคนหนึ่งคนใดไปออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้ หากว่าประชาชนผู้นั้นไม่ต้องการ ประชาชนมีสิทธิที่จะไปออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งหรือไม่ไปออกเสียงเลือกตั้งก็ได้ ทฤษฎีนี้เป็นที่นิยมและใช้กันทั่วไปในปัจจุบัน

ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานอยู่หลักการที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (The Sovereignty of The People) ตามแนวความคิดของรุสโซนักคิดชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้กล่าวไว้ในเบื้องต้น กล่าวคือ ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนนี้ เห็นว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนทุกคนใช้อำนาจอธิปไตยเองโดยตรง หรืออาจจัดการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตยโดยอ้อม คือ ให้ประชาชนเลือกผู้แทนราษฎรขึ้นทำการแทน ซึ่งผลที่ตามมาก็คือราษฎรแต่ละคนมีสิทธิเลือกผู้ปกครอง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงออกซึ่งส่วนแห่งอำนาจอธิปไตยของตน อันนำมาซึ่งหลักที่เรารู้จักกันดีคือ “การเลือกตั้งอย่างทั่วถึง” (universal suffrage) เพราะถือว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิของทุกคน มิใช่หน้าที่และสิทธิในการเลือกตั้งนี้เป็นสิทธิในตัวเอง มิต้องให้มีผู้ใดมอบหมายหรือจะมาเพิกถอนได้ รวมทั้งไม่อาจมีการจำกัดสิทธิได้ดังรุสโซกล่าวไว้ว่า “สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิที่ไม่มีอะไรมาพรากจากประชาชนได้”

ดังนั้น เมื่อสิทธิในการเลือกตั้งเป็นสิทธิส่วนตัวของทุกคนเช่นนี้แล้ว การไปใช้สิทธิหรือไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลไปด้วย กล่าวคือ เป็นดุลยพินิจของแต่ละบุคคลที่เขาจะทำหรือไม่ทำอะไรก็ได้ หากเขาชอบหรือพอใจที่จะไปออกเสียงเลือกตั้งก็ย่อมจะกระทำได้อย่างเสรี ไม่มีใครจะมาบังคับให้เขาไม่พอใจที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เขาก็ชอบที่จะงดเว้นการลงคะแนนเสียงเสีย โดยที่ไม่มีใครสามารถมาบังคับ ชูเชิญให้เขาไปลงคะแนนเสียง และการงดไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเขานั้น ก็ไม่ถือว่าเป็นความผิดและไม่ถูกลงโทษใดๆ ทั้งสิ้น กล่าวโดยสรุป การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นเรื่องส่วนบุคคล ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดสามารถไปบีบบังคับให้ประชาชนคนหนึ่งคนใด

ผลที่เกิดจากทฤษฎีว่าด้วยการเลือกตั้งเป็นสิทธิ มีดังนี้

1. ประชาชนแต่ละคนมีสิทธิที่จะเลือกผู้ปกครอง ทั้งนี้ เพราะการแสดงออกซึ่งส่วนแห่งอำนาจอธิปไตยของตนอันนำมาซึ่งหลักที่เรารู้จักกันดี คือ “การเลือกตั้งอย่างทั่วถึง” (universal suffrage) เพราะถือว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิของทุกคน มิใช่หน้าที่ซึ่งไม่อาจมีการจำกัดสิทธิได้ ดังที่ Rousseau กล่าวว่า “สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิที่ไม่มีอะไรจะมาพรากไปจากประชาชนได้”

2. การมอบอำนาจของประชาชนให้ผู้แทนนั้น เป็นการมอบอำนาจในลักษณะที่ผู้แทนต้องอยู่ภายใต้อาณัติของประชาชนผู้เลือกตั้ง (mandate impératif) ผู้แทนแต่ละคนไม่ถือว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งประเทศ แต่เป็นผู้แทนของประชาชนเขตเลือกตั้งของตน ผู้แทนต้องอยู่ใต้คำสั่ง และการควบคุมจากเลือกตั้ง ทฤษฎีนี้จึงสนับสนุนระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยกึ่งโดยตรง (la démocratie semi-directe)²²

2. แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ (Duty)

ในสมัยปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 เกิดแนวความคิดที่ถือว่า สิทธิการออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองในรัฐ ไม่ใช่สิทธิตามธรรมชาติหรือเอกสิทธิ โดยถือว่าเมื่อเกิดมาเป็นพลเมืองของรัฐนั้น ก็จำเป็นต้องมีหน้าที่ การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิ่งที่รัฐมอบให้แก่พลเมืองในฐานะเป็นองค์กรที่มีหน้าที่เลือกผู้แทนของรัฐ ดังนั้น การออกเสียงเลือกตั้งของพลเมืองจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ มิใช่การใช้สิทธิพลเมืองที่ได้รับหน้าที่ จึงอาจจะถูกบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้งได้ ทฤษฎีนี้ได้รับการวิจารณ์อย่างมากไม่เห็นด้วย

ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานบนหลักการที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ (National Sovereignty) ตามแนวคิดของ ซีเอแยส์ (Sieyès) ฝรั่งเศส ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น กล่าวคือซีเอแยส์ได้ขยายทฤษฎีของรูสโซออกไปว่าแม้ประเทศหรือรัฐจะประกอบด้วยประชาชน แต่แท้จริงแล้วการที่ประชาชนมาอยู่รวมกันเช่นนั้นทำให้เกิด “สภาวะชาติ” ขึ้นเป็นเอกเทศจากประชาชนแต่ละคน ชาตินี้เองที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยไม่ใช่ประชาชน ชาติเป็นสภาวะพิเศษประกอบด้วยประชาชนที่เกิดมาในอนาคต ประชาชนที่มีชีวิตอยู่ในขณะนี้ และประชาชนของประเทศนั้นที่แม้จะเสียชีวิตไปแล้ว ชาติเป็นนิติบุคคลที่มีชีวิตจิตใจดำรงอยู่คงทนกว่าราชฎในแต่ละยุคสมัย เป็นความต่อเนื่องของราชฎในสังคมนั้นๆ

²¹ วรสิทธิ์ อภิชาติโชติ, (2533). การบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง : แนวคิดและเหตุผล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์

มหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 13-14

²² สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2542). กฎหมายเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน. หน้า 12

ผลของทฤษฎีว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ ก็คือเมื่อชาติเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ไม่ใช่ประชาชนหรือราษฎร อำนาจเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่ชาติมอบให้แก่ราษฎรในฐานะเป็นองค์กรที่มีหน้าที่เลือกผู้แทนของชาติ ดังนั้น การเลือกตั้งของประชาชนจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ มิใช่การใช้สิทธิ ชาติจึงมีสิทธิที่จะมอบอำนาจเลือกตั้งให้แก่ประชาชนที่เห็นว่าเหมาะสมได้ การเลือกตั้งไม่จำเป็นต้องเป็นแบบทั่วถึง มีการจำกัดสิทธิการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้น ผู้ที่จะมีส่วนใช้อำนาจอธิปไตย จึงไม่จำเป็นต้องเป็นประชาชนทุกคน แต่เป็นเพียงประชาชนบางคนที่มีความสมบัติเหมาะสม ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชาติ ซึ่งในแนวความคิดเช่นนี้ ผู้ที่ได้รับหน้าที่ดังกล่าวจึงอาจถูกบังคับให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ ทั้งนี้ เพราะมิใช่เป็นเรื่องสิทธิของแต่ละบุคคลอีกต่อไป แต่เป็นเรื่องหน้าที่²⁴

2.5 แนวคิดการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและสภาพการเสียสิทธิต่างๆ กรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

หลังจากที่ประเทศไทยได้มีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งในส่วนนี้ได้มีแนวคิดทั้งหมด 4 แนวคิด คือ 1.การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 2.การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2540 3.การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ในประเทศต่างๆ 4.สภาพการเสียสิทธิต่างๆ กรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

หลังจากที่มีการพิจารณาของสภาร่างรัฐธรรมนูญ จึงทำให้รัฐธรรมนูญ ฉบับพุทธศักราช 2540 ได้มีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ซึ่งกล่าวไว้ว่า

“มาตรา 68 บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งและการอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”²⁵

²³ โกคิน พลกุล. (2530). ปัญหาและข้อคิดบางเรื่องจากรัฐธรรมนูญไทย. หน้า 12

²⁴ โกสินทร์ วงศ์สุววัฒน์. (2522). เรื่องของรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง. หน้า 50

²⁵ อมร รัชสาสัจย์. (2546). หน้าที่ความเป็นพลเมือง. หน้า 99

จะเห็นได้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมไป เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมา การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิที่คนไทยจะใช้สิทธิหรือไม่ไปก็ได้ แต่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นเป็นหน้าที่ที่คนไทยทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม หากผู้ใดฝ่าฝืนจะเสียสิทธิอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

เหตุที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสืบเนื่องมาจากว่า รัฐธรรมนูญต้องการให้คนไทยออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันเป็นจำนวนมาก เพราะต้องการผู้แทนที่มาจากราชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ อีกทั้งยังทำให้การซื้อเสียงหรือการทำทุจริตการเลือกตั้งลดน้อยลงด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่

2. การกำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2540

มาตรา 20 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง²⁶

มาตรา 21 ในการเลือกตั้งครั้งใด ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้เนื่องจากมีเหตุอันสมควรให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งไว้ประจำแต่ละเขตเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งพิจารณาเห็นว่าเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมีสาเหตุอันสมควร ให้รีบแจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันเลือกตั้ง

ระเบียบการพิจารณาการแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในการนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดรายละเอียดของเหตุที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งไว้เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาของบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งไว้ด้วย

ในการแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะทำเป็นหนังสือชี้แจงเหตุดังกล่าวและมอบหมายให้บุคคลใดไปยื่นต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งแทนหรือจัดส่งหนังสือชี้แจงเหตุนี้ทางไปรษณีย์ก็ได้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งปิดประกาศรายชื่อบุคคลที่จะรับแจ้งเหตุ สถานที่ที่จะรับแจ้งเหตุ และวิธีการแจ้งเหตุไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การ

²⁶ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิก

วุฒิสภา พ.ศ. 2540 มาตรา 20 (เหมือนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 23)

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการคัดคนเข้าสู่ระบบการเมือง หากผู้สมัครได้รับเลือกตั้งโดยวิธีการซื้อเสียง ก็ย่อมเข้ามาใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบเพื่อถอนทุนและทำให้คนดีมีความสามารถแต่ไม่สามารถซื้อเสียงไม่เสนอตัวเข้าสู่ระบบการเมือง มาตรการหนึ่งที่จะช่วยลดการซื้อเสียงก็คือ การกำหนดการเลือกตั้งให้เป็นหน้าที่

3. การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ในประเทศต่างๆ

ข้อพิจารณาที่น่าสนใจจากวิทยานิพนธ์ของ วรสิทธิ์ อภิชาติโชติ ที่เกี่ยวกับการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประเทศต่างๆ นั้น มีข้อพิจารณาโดยภาพรวมที่สำคัญ คือ

1. การบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง นำมาซึ่งสถานการณ์ที่ประชาชนทั้งหมดได้ช่วยกันตัดสินใจว่า ใครจะเป็นผู้ปกครองพวกเขาหรือใครจะเป็นรัฐบาล ซึ่งพวกเขาจะได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษ และแสดงออกโดยการมีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยพร้อมใจกันไปลงคะแนนเลือกตั้งเมื่อถึงวันเลือกตั้งในอัตราที่สูงมาก เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของฝ่ายข้างมาก ซึ่งเป็นวิธีการสำคัญในระบบประชาธิปไตย

2. ทำให้อัตราการลงคะแนนของประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในทุกประเทศที่มีการบังคับ โดยเฉพาะอัตราการลงคะแนนเสียงตั้งแต่มีการบังคับให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละประเทศจะสูงมากและคงที่อย่างสม่ำเสมอเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า การบังคับให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทำให้ประชาชนเกิดความเคยชินในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซึ่งได้พัฒนามาตั้งแต่มีการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้งจนถึงปัจจุบัน

²⁷ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2540 มาตรา 20 (เหมือนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ

เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา มาตรา 24)

²⁸ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2540 มาตรา 20 (เหมือนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ

เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา มาตรา 25)

3. ช่วยลดความแตกต่างในการลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามตัวแปรประเภทต่างๆ ทุกประเภท ได้แก่ อายุ การศึกษา ระดับความเป็นเมืองของชุมชน รายได้ การนับถือศาสนา และเพศ รวมทั้งตัวแปรด้านความสนใจทางการเมือง ซึ่งในแต่ละประเภทจำนวนผู้ลงคะแนน ความแตกต่างมีน้อยมากเมื่อเทียบกับในช่วงที่ไม่มีการบังคับใช้

4. เป็นการช่วยประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองทั้งหลายในการชักชวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมทั้งผู้สนับสนุนพรรคของตนให้ไปลงคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งก็หมายความว่า เป็นการรณรงค์การเลือกตั้ง โดยการให้ประชาชนใช้เวลาเพียงเล็กน้อยจากการชักนำของพรรคการเมืองที่ตนศรัทธาให้ออกมาลงคะแนนเลือกตั้งมากกว่าจะเป็นการบังคับผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปเลือกตั้ง โดยที่ยังไม่ทราบถึงแนวทางว่าจะเลือกใครหรือพรรคการเมืองใดหรือไม่

5. ผลพลอยได้ก็คือ ทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะถูกต้องและสมบูรณ์กว่าเดิม เพราะภายหลังการเลือกตั้งแต่ละครั้งต้องมีการตรวจสอบบัญชีผู้เลือกตั้งอย่างละเอียด เพื่อติดตามเกี่ยวกับการไม่ไปลงคะแนนเลือกตั้งประชาชน ทำให้มีการแก้ไขบัญชีผู้เลือกตั้งให้ถูกต้องสมบูรณ์อยู่เสมอ

ความพยายามที่จะกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นได้มีการศึกษาข้อมูลจากหลายๆ ส่วนหลายๆ ด้าน โดยในอีกทางหนึ่งนั้น ก็คือ การตรวจสอบจากตัวบทกฎหมายในต่างประเทศ ซึ่งเท่าที่จะสามารถหาข้อมูลได้ปรากฏว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ นั้นจะบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของประชาชนในการไปเลือกตั้งแต่ไม่ได้กำหนดโทษ หรือจำกัดสิทธิไว้ในรัฐธรรมนูญ หากแต่จะนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งซึ่งเท่าที่สามารถตรวจสอบตัวบทกฎหมายที่มีอยู่ของประเทศไทย พบแต่เพียงที่มีการบัญญัติไว้โดยชัดเจนในกฎหมายบางประเทศ เช่น

1. ออสเตรเลีย มีการบัญญัติไว้ว่าภายใน 3 เดือนหลังจากวันเลือกตั้ง เจ้าพนักงานเลือกตั้งประจำเขตจะประกาศรายชื่อผู้ไม่ไปลงคะแนนเสียง และมีหนังสือแจ้งบุคคลนั้นให้ชี้แจงว่าเหตุใดจึงไม่ไปเลือกตั้ง โดยให้โอกาส 2 ครั้ง ถ้าบุคคลนั้นไม่ตอบหนังสือแจ้งครั้งแรกให้เจ้าพนักงานออกหนังสือแจ้งเป็นครั้งที่ 2 หากบุคคลนั้นชี้แจงภายในระยะเวลาที่กำหนดในหนังสือแจ้งได้ว่ามีเหตุอันสมควรหรือที่จริงได้ไปลงคะแนนแล้วหรือยอมเสียค่าปรับ 20 เหรียญ เจ้าพนักงานก็จะตัดชื่อออกจากบัญชีผู้ไม่ไปลงคะแนน โดยถือว่าบุคคลนั้นไม่เป็นผู้ไม่ไปเลือกตั้ง แต่ถ้าบุคคลนั้นไม่อาจชี้แจงเหตุผลที่ไม่ไปเลือกตั้งได้ หรือแจ้งเท็จต่อเจ้าพนักงานจะมีความผิดต้องโทษปรับ 50 เหรียญ

2. ฟิลิปปีนส์ มีการบัญญัติไว้ว่า การไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจะถูกลงโทษปรับ 100 เปโซ และไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งต่อไป รวมทั้งไม่มีสิทธิได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ใน Public office เป็นเวลา 1 ปี

3. สิงคโปร์ มีการบัญญัติไว้ว่าถ้าผู้ใดไม่ไปเลือกตั้งจะถูกลงชื่อออกจากทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ถ้าสามารถแสดงเหตุผลให้เป็นที่พอใจแก่นายทะเบียนเลือกตั้งก็จะได้รับการเพิ่มชื่อกลับไปตามเดิม แต่ถ้าไม่สามารถแสดงเหตุผลให้เป็นที่พอใจแก่นายทะเบียนเลือกตั้งก็ต้องจ่ายเงิน 5 เหรียญ จึงจะได้รับการเพิ่มชื่อ เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญของสิงคโปร์ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องไปลงทะเบียนก่อน ฉะนั้นถ้าไม่ได้รับการจดทะเบียนก็จะมีสิทธิเลือกตั้ง²⁹

4. สภาพการเสียสิทธิต่างๆ กรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

เมื่อกำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่แล้ว ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลบังคับในทางปฏิบัติ จึงได้มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิไว้ว่า “บุคคลซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งมีประเทศต่างๆ ที่ได้กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และได้กำหนดบทลงโทษ ซึ่งสามารถดูได้จากตาราง 1

ตาราง 1 บทลงโทษและข้อยกเว้นในประเทศต่างๆ ที่มีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ประเทศ	บทลงโทษและข้อยกเว้น
1. อาร์เจนตินา	ถ้าไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร จะถูกลงโทษปรับและไม่มีสิทธิสมัครเข้าทำงานหรือบรรจุเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐเป็นเวลา 3 ปี โดยมีข้อยกเว้นสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ที่เจ็บป่วย และผู้ที่อยู่ห่างไกลจากหน่วยเลือกตั้งมาก
2. ออสเตรเลีย	ถ้าไม่ไปเลือกตั้งจะถูกลงโทษปรับเฉพาะบางมลรัฐ
3. เบลเยียม	ถ้าไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จะถูกลงโทษตั้งแต่ปรับไปจนถึงคัดชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
4. บราซิล	ถ้าไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจะถูกปรับเพียงเล็กน้อย
5. อียิปต์	ถ้าไม่ไปเลือกตั้งจะถูกลงโทษปรับ โดยใช้บังคับเฉพาะผู้ชาย
6. กรีซ	ถ้าไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจะถูกลงโทษปรับ หรือจำคุกโดยมีข้อยกเว้นสำหรับผู้ที่มีอายุเกิน 70 ปี
7. อิตาลี	ถ้าไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจะถูกลงโทษโดยการบันทึกในบัตรประจำตัวหรือบัตรความประพฤติเป็นเวลา 5 ปี

²⁹ วรสิทธิ์ อภิชาติโชติ, (2533). การบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง : แนวคิดและเหตุผล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 46-51

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเทศ	บทลงโทษและข้อยกเว้น
8. เนเธอร์แลนด์	ถ้าไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจะถูกลงโทษโดยการว่ากล่าวตักเตือน
9. สเปน	ถ้าไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจะถูกลงโทษโดยการประกาศชื่อในที่สาธารณะ และระบุว่าไม่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นพลเมือง
10. สวิตเซอร์แลนด์	ถ้าไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรจะถูกลงโทษปรับเพียงเล็กน้อย เฉพาะในบางมลรัฐ

ที่มา : อัครเมศร์ ทองนวล. การเสียสิทธิของบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้ง. หน้า 11-14.

สำหรับการเสียสิทธิของประเทศไทย ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. 2540 ในมาตรา 23 (1) ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 21 หรือมาตรา 22 หรือแจ้งเหตุแล้ว แต่เหตุนั้นมีเหตุอันสมควรให้ถือว่าผู้นั้นเป็นบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2540 คือ

1. สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น
2. สิทธิร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
3. สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น
4. สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่
5. สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
6. สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น
7. สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

8. สิทธิเข้าซื้อหรือขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การเสียสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาตั้งแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง³⁰

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ได้มีการกำหนดการเสียสิทธิไว้ในมาตรา 26 เพียง 3 ประการ คือ 1.สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา 2.สิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น 3.สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงข่าวสารข้อมูลทางการเมือง (Access to Political Information)

แนวคิดการเข้าถึงข่าวสารข้อมูลทางการเมืองมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเมือง โดยผ่านทาง การประชาสัมพันธ์ หรือจากข่าวสารด้านการเมืองที่ถ่ายทอดทางช่องทางการสื่อสาร เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของประชาธิปไตย การเลือกตั้ง การเสียสิทธิทางการเมืองต่างๆ และการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

กระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ต้องมีองค์ประกอบของการสื่อสารครบทั้ง 3 ประการ คือ มีแหล่งกำเนิด (Source) ข่าวสาร (Message) และจุดหมายปลายทาง (Destination) แหล่งกำเนิดข่าวสารมีลักษณะเป็นนามธรรม คือ ที่มาข่าวสารมีสื่อมวลชนทำหน้าที่บันทึกรหัส (Encode) หรือผู้นำเอาวัตถุดิบมาเปลี่ยนเป็นรูปของข่าวสารไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ผู้รับข่าวสาร การสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการ จึงสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสาร หมายถึง แหล่งกำเนิดของสารหรือผู้ที่เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร บทบาทผู้ส่งสารมี 3 ประการ คือ เลือกสรรความหมายที่ใช้ในการสื่อสาร สรรพหสจากความหมายให้อยู่ในรูปแบบของสาร และส่งรหัสของสารนั้น

³⁰ อมร รัชชาติย์. (2546). หน้าที่ความเป็นพลเมือง. หน้า 101-102

1. สาร (Message) หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับเป็นเรื่องราวสาระที่ส่งออกไปจากผู้สื่อสารถึงตัวผู้รับสาร ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของสารมีข้อนำพิจารณา 3 ประการ คือ รหัสหรือสัญลักษณ์ของสาร (Message Code or Symbol of Signal) เนื้อหาของสาร (Message Content) และการทำข่าวสาร (Message Treatment) แต่ในความหมายทั่วไปที่ใช้ หมายถึง “เนื้อหาของสาร” ได้แก่ ข้อความที่ผู้ส่งสารใช้สื่อความหมายที่ต้องการ

2. ช่องทางสำหรับส่งสารหรือสื่อ (Channel) เป็นสิ่งที่พาสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับ

3. ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึง ผู้รับข่าวสารจากแหล่งสาร บทบาทของผู้รับสารมี 3 ประการ คือ รับสาร ถอดรหัสจากสารเพื่อให้ได้ความหมาย และได้ตอบความหมาย

กระบวนการข้างต้นจะเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสาร ได้แก่ สื่อมวลชนต่างๆ เนื้อหาข่าวสาร คือ “ข่าว” (News) เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และผู้รับสาร คือ ผู้บริโภคข่าวสารจากสื่อ

เมื่อพิจารณาบทบาทสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นผู้กระทำ พบว่า สื่อมวลชนจะทำหน้าที่ในการกำหนดประเด็นปัญหา หรือการจัดระเบียบวาระของสาร (Agenda Setting) ด้วยการถ่ายทอดสัญลักษณ์หรือความหมายทางการเมือง โดยกำหนดลำดับความสำคัญของข่าวสาร ด้วยการประเมินคุณค่าของข่าวว่าข่าวใดมีความสำคัญในระดับใด และทำการคัดเลือกข่าวสารที่จะรายงาน ซึ่งอาศัยรูปแบบความสำคัญ นัยนัยของข่าวสารที่แตกต่างกัน เช่น ลำดับหน้าที่ลงขนาดของพื้นที่ข่าว ขนาดตัวอักษร ความถี่ในการนำเสนอข่าว กล่าวได้ว่า การรายงานข่าวสารของสื่อมวลชนเปรียบเสมือนการสร้างมโนภาพในสมองของผู้รับสาร แต่บทบาทของสื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อประชาชนได้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าประชาชนจะต้องเปิดรับข่าวสารจากสื่อ หรือต้องการข้อมูลข่าวสาร เพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือลดความไม่แน่ใจ³¹

การสื่อสารจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยก่อให้เกิดการเห็นพ้องต้องกัน ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดี ทั้งยังทำหน้าที่ในการให้ความรู้ ความคิด ทศนคติและพฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับการเมือง การสื่อสารมีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงมโนภาพของผู้รับซึ่งเรียกว่าวัตถุประสงค์ในการให้ข่าวสาร

2. การเปลี่ยนแปลงความชอบ ความรู้สึกหรือทัศนคติซึ่งอาจเรียกว่าวัตถุประสงค์ในการจูงใจ

³¹ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2526). ข่าวสารการเมืองของคนไทย. หน้า 13-14

การสื่อสารอย่างน้อยที่สุดต้องประกอบด้วยแหล่งข่าวสาร ซึ่งเป็นต้นกำเนิดข่าวสาร และผู้ส่งสาร (Sender) ในการส่งสารนั้นจะต้องอาศัยช่องทางหรือสื่อ (Channel) ในการนำข้อมูลข่าวสารไปถึงผู้รับสาร (Receiver)

การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง และความคิดเห็นตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ในทางการเมืองระหว่างบุคคล การสื่อสารทางการเมือง นับเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมทางการเมือง และทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมการเมือง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การสื่อสารทางการเมืองจะต้อง

1. เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปหรือมากกว่านั้น
2. เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมือง
3. เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในทางการเมือง การสื่อสารทางการเมืองนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของกระบวนการทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นในสังคมที่ล้าหลัง หรือสังคมสมัยใหม่ก็ตาม จะต้องอาศัยการสื่อความหมายถึงกันทั้งสิ้น

จากแนวความคิดของการสื่อสารและการสื่อสารทางการเมือง จะเห็นว่าการสื่อสารเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคลตลอดจนอาจทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและแบบแผนความเป็นอยู่ในสังคมได้ ในทำนองเดียวกันนี้ การสื่อสารทางการเมืองทำให้ประชาชนเข้าถึงข่าวสารข้อมูลทางการเมือง ทำให้ได้รับรู้ประสบการณ์ต่างๆ ทางการเมือง และมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองได้เอง ก็จะก่อให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งและมีความจำเป็นต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย³²

³² สมบูรณ์ ทองสมบูรณ์ (2542). วิสัยทัศน์ทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ศึกษาในเขตราชเทวี เกี่ยวกับการก้าวสู่ภาพลักษณ์ของรัฐบาลธรรมรัฐภายใต้

กลไกและกลไกการเลือกตั้งรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปการเมือง พ.ศ.2540 : ศึกษา

เฉพาะกรณี จังหวัดปัตตานี. หน้า 23

2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรสิทธิ์ อภิชาติโชติ³³ ได้ศึกษาการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง : แนวคิดและผล พบว่า การเลือกตั้งเป็นวิธีการสำคัญในระบอบประชาธิปไตย ในปัจจุบันประเทศต่างๆ ได้ยึดถือทฤษฎีเกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้งใหญ่ๆ อยู่ 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีที่ว่า การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ
2. ทฤษฎีที่ว่า การออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่

ทฤษฎีที่ว่า การออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ กำหนดให้มีการบังคับให้ไปเลือกตั้ง ทฤษฎีนี้อยู่บนหลักการที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ มิใช่ของประชาชนหรือราษฎร แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติก็ไม่ได้บังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้งเสมอไป เพราะในปัจจุบันหลักที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติหรือของประชาชนเป็นเรื่องในทฤษฎีเท่านั้น สาเหตุที่แท้จริงของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง จึงอยู่ที่ภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี นั่นคือ ความไม่สนใจในการเลือกตั้งของประชาชนซึ่งมีจำนวนมากและเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งให้มากที่สุด รวมทั้งเหตุผลที่ว่า การบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้งจะเป็นการช่วยเพิ่มการศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน ตลอดจนความรู้สึกที่ว่า สิ่งใดที่เป็นเรื่องของส่วนรวมหรือของประเทศชาติ ประชาชนต้องถือเป็นภาระหน้าที่เช่นเดียวกับหน้าที่อื่นๆ

มาตรการทางกฎหมายในการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง มีการออกกฎหมายในลักษณะต่างๆ กัน บางประเทศบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ บางประเทศบัญญัติไว้ในกฎหมายเลือกตั้งเพื่อใช้กับการเลือกตั้ง บางประเทศหรือบางพื้นที่ นอกจากนั้นมีการจัดมาตรการเสริมขึ้นรองรับ นอกเหนือจากมาตรการทางกฎหมาย ซึ่งล้วนแต่เป็นเรื่องการอำนวยความสะดวกในการเลือกตั้งในด้านต่างๆ สำหรับสภาพบังคับทางกฎหมาย มีการกำหนดโทษต่างๆ กัน แต่มักเป็นสถานเบา เช่น ปรับ ตักเตือน หรือโทษทางสังคมหรือทางการเมือง นอกจากนี้น่าสังเกตว่าการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้งในบางประเทศ มีส่วนสัมพันธ์กับระบบเลือกตั้ง คือ ไขว่คว้ากับการเลือกตั้งแบบสัดส่วน

จากการวิจัยพบว่าบางประเทศ เช่น ออสเตรเลีย เมื่อมีการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้งแล้ว ทำให้จำนวนผู้ไปออกเสียงมากขึ้น แต่จำนวนบัตรเสียก็มีมากขึ้น และการลงคะแนนแสดงถึงการขาดจิตสำนึกหรือความไม่ระมัดระวังในการกาบัตร จึงอาจเป็นไปได้ว่าการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้งบังคับได้แค่เพียงให้ประชาชนไปยังสถานที่เลือกตั้งเท่านั้น แต่การกาบัตรอย่างเต็มที่ให้ถูกต้องและมีจิตสำนึกไม่อาจบังคับกันได้

³³ วรสิทธิ์ อภิชาติโชติ. (2533). การบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง : แนวคิดและเหตุผล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์

วิชัย ไวกหรดี³⁴ ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530 พบว่า

1. ประชาชนรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางการสื่อสารมวลชนประเภทวิทยุมากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ เพราะสื่อวิทยุเป็นสื่อที่ประชาชนมีไว้เป็นเจ้าของ และมีความถี่ในการเปิดรับมากกว่าสื่ออื่นๆ ทั้งนี้เพราะปัจจัยทางราคา ความสะดวกในการใช้ และการเปิดรับ

2. การสื่อสารระหว่างบุคคล มีส่วนทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ปัจจัยทางประชากรมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการรับข่าวสารทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านการศึกษา อาชีพและรายได้

4. นอกจากพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองดังกล่าวแล้ว ยังพบว่ามีพฤติกรรมบางอย่างที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา เพื่ออธิบายพฤติกรรมการรับข่าวสารทางการเมืองที่มีความแตกต่างกันด้วย

วิภาดา บุญนาค³⁵ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบท : ศึกษากรณีอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ตัวแปรทางด้านประชากร ได้แก่ อายุ และการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

จิตรา พรหมชุติมา³⁶ ได้ศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร มีเรื่องน่าสนใจ 2 ประเด็นคือ 1) ประชาชนเห็นว่า การเลือกตั้งมีการซื้อขายเสียง หรือการแจกสิ่งของ มีมากถึง 63.4% และ 2) ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเหตุผลเพราะต้องการคนดีเข้าสภา และชอบนโยบาย จำนวน 62.7% ที่เหลืออีก 37.3% ยอมรับว่าไปใช้สิทธิเพราะถูกชักจูง

³⁴ วิชัย ไวกหรดี. (2534). พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง :

ศึกษาเฉพาะกรณีเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บทคัดย่อ

³⁵ วิภาดา บุญนาค. (2534). ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน

ชนบท : ศึกษากรณีอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บทคัดย่อ

³⁶ จิตรา พรหมชุติมา. (2541). พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร.

รายงานการวิจัย สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. บทคัดย่อ

นภา ปิยะศิรินันท์³⁷ ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ พบว่า ทศนคติต่อการเลือกตั้งเป็นตัวทำนายที่สำคัญเป็นอันดับ 2 ในการทำนายความตั้งใจที่จะไปเลือกตั้งในอนาคตของนักศึกษาได้ 9.33% ในกลุ่มรวม

สรุปผลงานวิจัยที่ประมวลมานี้ ทำให้คาดได้ว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่ฉลาดมากกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้งน้อย

ประดิษฐ์ ระเบียบเลิศ³⁸ ได้ศึกษาเรื่องทัศนะของผู้นำชุมชนที่มีต่อรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่เลือกตั้ง 7 จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า

1. ด้านข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 560 คน เป็นชาย 498 คน หญิง 62 คน อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 261 คน วุฒิการศึกษา ส่วนมากสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 355 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 433 คน มีรายได้ต่อเดือนส่วนมากระหว่าง 1,001-5,000 บาท จำนวน 322 คน

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติหรือความคิดเห็นต่อรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.06 เห็นด้วยว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับใหม่ มีการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนมากขึ้น แต่ส่วนใหญ่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ศึกษารายละเอียดจากรัฐธรรมนูญ ไม่ทราบว่ามีบทแบ่งหมวดหมู่อย่างไร ไม่ทราบสิทธิหน้าที่ของตนเองที่จะพึงได้รับจากรัฐธรรมนูญอย่างไร เพียงแต่ทราบว่าดี ให้สิทธิเสรีภาพมากขึ้นเท่านั้น

3. ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติหรือความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพราะเป็นเรื่องใหม่ ส่วนใหญ่เข้าใจหรือเคยชินต่อระบบการเลือกตั้งแบบเดิม ไม่ทราบบทบาทหน้าที่ จำนวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่ามีอย่างไรบ้าง การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อตลอดวิธีการเลือกนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้

³⁷ นภา ปิยะศิรินันท์. (2541). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของ

นักศึกษาราชภัฏ. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตร. หน้า 102-103

³⁸ ประดิษฐ์ ระเบียบเลิศ. (2542). ทศนคติของผู้นำชุมชนที่มีต่อรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540

และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่เลือกตั้ง 7 จังหวัด

สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 150-152

4. ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติหรือความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับเรื่องนี้ ประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยชินกับการเลือกตั้งผู้แทนแบบเดิม ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งแบบใหม่ ในลักษณะแบ่งเป็นเขตๆ ละ 1 เบอร์ รวมทั้งการเลือกตั้งแบบบัญชีอีก 1 บัญชี ไม่เข้าใจหลักการวิธีการ จำเป็นที่ทางราชการต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนโดยด่วน ก่อนจะมีการเลือกตั้งต่อไป

เสถียร ปรีดาสา³⁹ ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความตื่นตัวทางการเมืองกับพฤติกรรมการเปิดรับและการใช้สื่อมวลชน เพื่อสนองความพึงพอใจของประชาชน จังหวัดมุกดาหาร ศึกษากรณีการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในช่วงปี 2535 – 2537 พบว่า

1. ความตื่นตัวทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสารมวลชน พฤติกรรมการเปิดรับการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และพฤติกรรมการใช้ประโยชน์เพื่อสนองความพึงพอใจจากการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

2. ลักษณะทางด้านประชากร ได้แก่ เพศ สถานภาพครอบครัว อาชีพ รายได้ และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความตื่นตัวทางการเมือง

เอกภาพ กรัยเสถียรไพศาล⁴⁰ ได้ศึกษาเรื่องปัญหาสภาพบังคับของข้อกำหนดการเสียสิทธิในกรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า

การเสียสิทธิทางการเมืองในกรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นสภาพบังคับที่ไม่เหมาะสมด้วยเหตุผล 3 ประการ คือ

1. เป็นสภาพบังคับที่ลดรอนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เพราะสิทธิทางการเมืองทั้ง 8 ประการตามมาตรา 23 นี้เป็นลักษณะหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่จะต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้สอดคล้องกับบริบททางการเมืองของสังคมไทย ซึ่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ฉบับปัจจุบัน มาตรา 76 ก็ได้กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย และตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐทุกระดับ ดังนั้นการกำหนดสภาพบังคับดังกล่าวเท่ากับขัดต่อ

³⁹ เสถียร ปรีดาสา. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างความตื่นตัวทางการเมืองกับพฤติกรรมการเปิดรับและการใช้สื่อมวลชน เพื่อสนองความพึงพอใจของประชาชน จังหวัดมุกดาหาร ศึกษากรณีการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในช่วงปี 2535 – 2537. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 140

⁴⁰ เอกภาพ กรัยเสถียรไพศาล. (2544). ปัญหาสภาพบังคับของข้อกำหนดการเสียสิทธิในกรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 213-216

2. เป็นมาตรการบังคับที่ไม่สมเหตุผล ไม่มีผลในทางปฏิบัติเพราะผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ย่อมไม่สนใจในทางการเมืองอยู่แล้ว การลงโทษโดยให้เสียสิทธิทางการเมือง ประชาชนจึงมีความรู้สึก ไม่สูญเสียอะไร ไม่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้นได้ แต่กลับส่งเสริมและ สนับสนุนให้ประชาชนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น เพราะละทิ้งสิทธิทางการเมืองไปเลย แทนที่สภาพ บังคับดังกล่าวจะเกิดผลดีต่อระบอบประชาธิปไตย อาจกลับเป็นการทำลายประชาธิปไตยทางอ้อม

3. เป็นบทกำหนดลงโทษเบาหรืออ่อนเกินไป ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เพราะการเสียสิทธิ ทางการเมืองดังกล่าวเป็นเรื่องไกลตัวไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอันเป็นปกติของ ประชาชน ประชาชนจึงไม่มีความรู้สึกเกรงกลัว ไม่มีผลให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้นได้ พิจารณาได้จากทางปฏิบัติในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในปี 2543 จำนวน 5 รอบ อัตราจำนวนผู้ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นอกจากจะไม่เพิ่มแล้วกลับลดลงเรื่อยๆ อย่างชัดเจน จากร้อยละ 71 ในรอบ แรก ลดลงเหลือร้อยละ 31 ในรอบที่ 5 และในการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2544 จำนวน 2 รอบ จำนวนผู้ไปออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี 2544 จำนวน 2 รอบ จำนวนผู้ไปออกเสียงเลือกตั้งก็ลดลงอย่างชัดเจนเช่นกันจากร้อยละ 69 ในรอบแรก ลดลงเหลือร้อยละ 56 เท่านั้นในรอบที่ 2

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” โดยผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

3.1 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการดำเนินการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำวิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการศึกษา ซึ่งได้ใช้วิธีการดำเนินการศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ค้นคว้าวิจัยหนังสือ วารสารและเอกสารต่างๆ (Documentary Research) โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 หัวข้อ ดังนี้ คือ

1.1 ค้นคว้าหนังสือ วารสารและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็น “หน้าที่” หรือเป็น “สิทธิ”

1.2 ค้นคว้านบันทึกการประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 68 เรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

1.3 ค้นคว้าสถิติผลการเลือกตั้งในประเทศไทยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่องความคิดเห็นของประชาชนในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และมาตรการในการเสียสิทธิทางการเมืองต่างๆ ตามมาตรการการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

3. การสัมภาษณ์ (Interview) เรื่องความคิดเห็น และความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามมาตรการการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ใน 10 เขต จาก 50 เขตของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1.สำนักงานเขตพระโขนง 2.สำนักงานเขตห้วยขวาง 3.สำนักงานเขตบางรัก 4.สำนักงานเขตคลองเตย 5.สำนักงานเขตบางคอแหลม 6.สำนักงานเขตยานนาวา 7.สำนักงานเขตจตุจักร 8.สำนักงานเขตดินแดง 9.สำนักงานเขตวัฒนา 10.สำนักงานเขตสาทร โดยที่ใน 10 เขตนี้มีระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันอาทิตย์ที่ 5 ต.ค. 2551 ไม่แตกต่างกันมากนัก

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการรับรู้ และความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย จำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 84,264 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ของทาโร ยามาเน (Taro Yamana) คือจากจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 84,264 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ดังนี้

$$n = N/(1+Ne)$$

โดยกำหนดให้

$$N = 84,264$$

$$e = 0.05$$

จากสูตรข้างต้นได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 398 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้เป็นจำนวน 400 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ คือ 1.การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเครื่องมือนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลการรับรู้และความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน และ 2.การสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งเครื่องมือนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 10 เขต

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย จำนวน 400 คน เกี่ยวกับการรับรู้และความคิดเห็นต่อการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” โดยจัดลำดับเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจากสำนักงานเขตที่ได้มีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งหมด 10 เขต ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ 1.สำนักงานเขตพระโขนง 2.สำนักงานเขตห้วยขวาง 3.สำนักงานเขตบางรัก 4. สำนักงานเขตคลองเตย 5.สำนักงานเขตบางคอแหลม 6.สำนักงานเขตยานนาวา 7.สำนักงานเขตจตุจักร 8. สำนักงานเขตดินแดง 9.สำนักงานเขตวัฒนา 10.สำนักงานเขตสาทร

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ มาตราที่ 68 เรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยได้ทำการเก็บข้อมูลจากบันทึกการประชุมของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่ได้มีการอภิปรายเรื่องการเลือกตั้งควรเป็นสิทธิหรือเป็นหน้าที่ โดยได้ทำการเก็บข้อมูลจากรัฐสภา เพื่อนำไปประกอบกับการวิจัยนี้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสถิติผู้มาใช้สิทธิการเลือกตั้งตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยได้ทำการเก็บข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อนำไปประกอบกับการวิจัยนี้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม จากกลุ่มประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยการใช้แบบสอบถาม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 10 เขต ซึ่งประกอบด้วย 1.สำนักงานเขตพระโขนง 2.สำนักงานเขตห้วยขวาง 3.สำนักงานเขตบางรัก 4.สำนักงานเขตคลองเตย 5.สำนักงานเขตบางคอแหลม 6.สำนักงานเขตยานนาวา 7.สำนักงานเขตจตุจักร 8.สำนักงานเขตดินแดง 9.สำนักงานเขตวัฒนา 10.สำนักงานเขตสาทร โดยใช้แบบสัมภาษณ์

3.5 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะนำเอาข้อมูลที่ได้มาประมวลข้อมูล สรุปประเด็น เปรียบเทียบ แล้วนำมาวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบกับแนวความคิด ทฤษฎี และข้อเท็จจริงของการ กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ว่าเป็นนโยบายที่ประสบ ผลสำเร็จหรือไม่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแนวทางต่างๆ 3 แนวทาง คือ 1.การวิเคราะห์เอกสารในส่วนของข้อกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 2.การวิจัยเชิงสำรวจการรับรู้ และความคิดเห็นต่อการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จากประชาชนในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน และ 3.การเก็บข้อมูลสถิติการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 10 เขต ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำการศึกษาจะนำเสนอเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารนั้น ผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งในเรื่องแนวความคิดทฤษฎี มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย ทั้งในส่วนของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ รายงานการวิจัยการเลือกตั้งของคณะกรรมการเลือกตั้ง การกำหนดบทบัญญัติ และการกำหนดบทลงโทษผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตลอดจนสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

โดยผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งทำการแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ส่วนที่ 3 ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลทางสถิติการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งประเด็นออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งประกอบด้วย 1.ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 2.ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 3.ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลทางสถิติ การแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ผู้ทำการศึกษาได้ทำศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่มาจากหลายแหล่งข้อมูล ทั้งข้อมูลจากเอกสารต่างๆ บันทึกการประชุมของสมาชิกสภาว่านรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เกี่ยวกับเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และรายงานการวิจัยการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งประกอบด้วย 1.การวิเคราะห์การกำหนดให้การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ หรือเป็นหน้าที่ 2.สมาชิกสภาว่านรัฐธรรมนูญกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิการเลือกตั้ง 3.รายงานการวิจัยการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์การกำหนดให้การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ หรือเป็นหน้าที่

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งถือว่าเป็นที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงความจำนงของประชาชนในการกำหนดแนวทางในการปกครองประเทศ อีกทั้งยังเป็นการเลือกตัวแทนของตนเพื่อเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนตนเอง โดยการเลือกตั้งสามารถแบ่งออกได้ 2 แบบใหญ่ด้วยกัน คือ

1. ทฤษฎีที่ว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ
2. ทฤษฎีที่ว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่

ทั้ง 2 ทฤษฎีนี้อยู่บนพื้นฐานของหลักการว่าด้วย อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจอสูงสุด และเด็ดขาดในประเทศ กล่าวคือ ทฤษฎีที่ว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ดังนั้น การออกเสียงเลือกตั้งจึงเป็นสิทธิส่วนบุคคลและควรเป็นดุลยพินิจของแต่ละบุคคลที่จะกระทำหรือไม่กระทำใดๆ ก็ได้ ไม่ควรมีใครมาบีบบังคับให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียง ส่วนทฤษฎีที่ว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่นั้น มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ ดังนั้น การเลือกตั้งจึงมิใช่เรื่องของแต่ละบุคคลอีกต่อไป ทำให้บุคคลอาจถูกบังคับให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

ในแต่ละประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ก็จะมีการกำหนดให้การเลือกตั้งแตกต่างกันออกไป ทั้งที่กำหนดให้เป็นสิทธิของประชาชน และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชน ซึ่งประเทศส่วนใหญ่จะมีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชน แต่ก็จะมีส่วนน้อยที่มีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ยกตัวอย่างเช่น ประเทศออสเตรเลีย อิตาลี เบลเยียม ฟิลิปปีนส์ สิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ซึ่งเมื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรจะถูกลงโทษแตกต่างกันออกไป

สำหรับในประเทศไทยนั้น ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชน จนมาถึงรัฐธรรมนูญ ฉบับพุทธศักราช 2540 ซึ่งได้มีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน หากพิจารณาความในรัฐธรรมนูญ มาตรา 3 ที่ว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย...” กับความในมาตรา 68 ที่ว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง...” ก็จะได้เห็นว่าความในมาตราทั้งสองขัดแย้งกันในเรื่องพื้นฐานแนวคิดที่ได้อธิบายไว้แล้ว เป็นข้อที่ควรพิจารณาเป็นอย่างยิ่งว่า เหตุใดทั้งๆ ที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน แล้วทำไมรัฐธรรมนูญกลับ “บังคับ” ให้ประชาชนต้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง น่าจะเป็นเรื่องที่ประชาชนมีสิทธิเลือกและตัดสินใจเองว่าจะออกไปเลือกตั้งหรือไม่ อีกทั้งหากจะได้พิจารณาถึงเหตุความขัดแย้ง ก็อาจเห็นได้จากการพิจารณาของในชั้นการพิจารณาของสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญไปที่ละมาตราไม่ได้พิจารณาถึงองค์รวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการบัญญัติตามฝ่ายเสียงข้างมากในสภาร่างรัฐธรรมนูญในแต่ละมาตราๆ ไป คงคาดไม่ถึงหรือไม่ได้มีการพิจารณาถึงความสอดคล้องต้องกันในเชิงปรัชญาทางการเมือง ภายหลังที่มีมติแต่ละมาตราไปแล้วก็มีกรมอบหมายให้พิจารณาในเรื่องความสอดคล้องต้องกันในข้อกฎหมายเท่านั้น¹

ในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะเป็นการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารประเทศแทนตนเอง การเลือกตั้งมีผลทำให้อำนาจอธิปไตยมีความชอบธรรม อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ก็แต่พื้นฐานความเชื่อมั่นของประชาชนในสังคม ซึ่งจะต้องยอมรับหลักเสียงข้างมาก ซึ่งเป็นหลักการเบื้องต้นที่ใช้ในการตัดสินใจเรื่องราวดังกล่าว ในสังคมการเมือง ประชาชนที่เป็นเสียงข้างน้อยจะต้องยอมรับการตัดสินใจโดยเสียงข้างมากนั้น ในขณะเดียวกันเพื่อไม่ให้เกิดการเลือกตั้งนำไปสู่ความเป็นเผด็จการเสียงข้างมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการคุ้มครองเสียงข้างน้อยด้วย เช่น กลุ่ม

¹ พระพจน์ รัตนมาลี. (2543). มุมมองเชิงปรัชญากับหน้าที่ไปเลือกตั้ง วารสารรัฐศาสตร์สาร ปีที่ 48 ฉบับที่ 9

นอกจากการเลือกตั้งจะเป็นเครื่องแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างหลักเสียงข้างมากกับหลักเสียงข้างน้อยแล้ว การเลือกตั้งยังเป็นการแสดงออกซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน ซึ่งเป็นการปกครองที่ได้รับความยินยอมจากประชาชนอีกด้วย ที่ว่าเป็นการปกครองที่ได้รับความยินยอมจากประชาชน ก็เนื่องจากประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนในการใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรง แต่ประชาชนซึ่งเป็นผู้ทรงอำนาจแห่งรัฐให้ความยินยอมผู้แทนของตนใช้อำนาจอธิปไตยได้ตามระยะเวลาหรือตามวาระที่กำหนดไว้ล่วงหน้าในรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็ได้รวมไปถึงการเลือกตั้งผู้แทนของตนเองเข้าไปในสภา การเลือกตั้งนั้นก็ยังมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันในเรื่องของการที่จะให้การเลือกตั้งเป็น “สิทธิ” หรือ “หน้าที่” แม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะกำหนดให้การเลือกตั้งเป็น “หน้าที่” แล้วก็ตาม

ได้มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคำว่า “สิทธิ” และ “หน้าที่” ไว้ดังนี้ คือ

ศ.ดร.ลิขิต ธีรเวคิน² ได้กล่าวไว้ว่า “เรื่องสิทธิเสรีภาพ คือ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ระเบียบและวินัย ประชาธิปไตยไม่ได้หมายถึงสิทธิเสรีภาพอย่างไร้ขอบเขต ต้องอยู่ภายใต้ตัวบทกฎหมาย และต้องควบคู่กับหน้าที่รับผิดชอบ ระเบียบวินัย”

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต)³ ได้กล่าวไว้ว่า “สิทธินั้นคู่กันกับหน้าที่ พลเมืองของประเทศประชาธิปไตยนั้น เมื่อมีสิทธิก็ต้องทำหน้าที่ด้วย ถ้าจะเรียกร้องสิทธิก็ต้องทำหน้าที่ของตนให้ดีด้วย สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ของตนแล้ว จึงเป็นผู้ที่สมควรจะเรียกร้องหรืออ้างสิทธิ เพราะฉะนั้น สิทธิจะต้องมากับหน้าที่ และสิทธิเป็นสมบัติมีค่าสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่พลเมืองในสังคมประชาธิปไตย ยกตัวอย่างเช่น ในประเทศอเมริกา มีวาทะหรือคำคมประโยคหนึ่งที่รู้กันทั่วไป ซึ่งเข้ากับเรื่องสิทธิและหน้าที่ ถือว่าเป็นวาทะสำคัญที่พึงรู้พึงจำ ถึงกับมีการจัดเข้าเป็นสิ่งหนึ่งที่คนอเมริกันทุกคน คือ คำกล่าวของประธานาธิบดีเคนเนดีที่ว่า “จงอยากรู้ถามว่าประเทศชาติจะทำอะไรให้ท่าน (แต่) จงถามว่าท่านจะทำอะไรให้แก่ประเทศชาติของท่าน” นี่ก็คือการเตือนให้มีจิตสำนึกในการที่จะทำหน้าที่ มิใช่มีแต่คิดจะเรียกร้องสิทธิ”

ดร.โกวิทย์ พวงงาม⁴ ได้กล่าวไว้ว่า “การเลือกตั้งถือว่าเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย หมายความว่า การที่ประชาชนไปทำหน้าที่เลือกตั้ง เท่ากับเป็นการเลือกสรรบุคคลให้ไปทำหน้าที่บริหารกิจการของบ้านเมืองเพื่อไปเป็นผู้บริหารประเทศ (เป็นรัฐบาล) ร่วมกำหนดนโยบาย วางระบบกฎเกณฑ์ กำหนดทิศทางการพัฒนาและคอยควบคุม กำกับ ดูแลตรวจสอบการทำงานหรือ

² ลิขิต ธีรเวคิน. (2546). ความหมายของประชาธิปไตย. หน้า 9

³ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2544). การสร้างสรรค์ประชาธิปไตย. หน้า 16-19

⁴ โกวิทย์ พวงงาม. (2543). การไปเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน. หน้า 42

ดร.สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์⁵ ได้กล่าวไว้ว่า “สิทธิ กล่าวคือ สิทธินั้นถือเป็นสิทธิปัจเจกบุคคลที่ละเมิดไม่ได้ สิทธิดังกล่าวนั้นอาจจะครอบคลุมถึงสิทธิทางการเมือง สังคมและสิทธิทางเศรษฐกิจ เช่น สิทธิในการที่จะเป็นเจ้าของสมบัติหรือปัจจัยการผลิต สิทธิในการนับถือศาสนา ตลอดจนสิทธิในทางการเมืองอันครอบคลุมถึงสิทธิในการเลือกตั้ง ซึ่งรวมไปถึงสิทธิในการเลือกตั้งถือเป็นสิทธิ ไม่ใช่หน้าที่ เพราะฉะนั้น เป็นสิ่งที่บังคับไม่ได้ แต่เป็นสิ่งที่บุคคลสามารถใช้ดุลยพินิจว่าจะใช้สิทธิดังกล่าวหรือไม่ และสิทธิดังกล่าวนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ละเมิดไม่ได้ ซึ่งถือได้ตามทฤษฎีที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน”

หลังจากที่ได้วิเคราะห์จากตัวเอกสารต่างๆ แล้วนั้น การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิหรือเป็นหน้าที่นั้น ไม่สามารถที่จะบอกได้ว่าการกำหนดให้การเลือกตั้งแบบใดนั้นดีกว่ากัน หรือว่ามีข้อเสียมากกว่ากัน ซึ่งก็แล้วแต่ว่าประเทศใดจะกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นแบบใด และคิดว่าการเลือกตั้งแบบใดเหมาะสมกับประเทศของเขาเอง แต่ในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นนั้น กฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้กับประชาชน การสร้างจิตสำนึกทางการเมืองของประชาชน จะทำให้ประชาชนนั้นเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่จะทำให้ประชาชนรักในสิทธิของตนเอง และสามารถที่จะเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี

2. สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิการเลือกตั้ง

การวิเคราะห์การเลือกตั้งที่มีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยมีการแสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้แสดงความคิดเห็น (ดังปรากฏในตาราง 2)

⁵ สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์. (2540). สิทธิในการเลือกตั้งกับอธิปไตยปวงชน. หน้า 23

ตาราง 2 รายชื่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เห็นด้วย	สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่เห็นด้วย
1. ศ.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (กรรมธิการ)	1. นายวิศัลย์ โฆษิตานนท์
2. นายอำนาจ นาครัชตะอมร	2. นายสวัสดิ์ คำประกอบ
3. นายเอนก สิทธิประศาสน์	3. รศ.มนตรี รูปสุวรรณ
4. นายเหลื่อม พันธุ์ฤกษ์	4. นายสมเกียรติ อ่อนวิมล
5. นายธงชาติ รัตนวิสา (กรรมธิการ)	5. นายสุนทร ทิพย์มณี
6. นางสาวอุทัยวรรณ ดำรงกิจการวงศ์	6. รศ.วิสุทธิ โพธิแท่น
7. นายแคล้ว นรปติ	
8. นายสามารถ แก้วมีชัย	

ทัศนะเรื่องกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (กรรมธิการ) กล่าวว่า

“จากที่คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์สรุปมานั้น ประชาชนทั่วประเทศกว่า 70% เห็นด้วยกับการให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ นอกจากนี้ เรื่องหน้าที่ที่ต้องไปเลือกตั้งก็สามารถอธิบายในทางทฤษฎีได้ โดยในทางทฤษฎีนั้น ต้องถือว่าประชาชนก็เป็นองค์กรหนึ่ง และเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดังนั้น จึงต้องมีการกิจที่จะต้องทำคือ ภารกิจในการมีส่วนร่วมชี้ขาดชะตาของบ้านเมืองโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งประเทศประชาธิปไตยหลายประเทศก็ใช้หลักการนี้ไม่ว่าจะเป็น เบลเยียม ออสเตรเลีย หรือประเทศในลาตินอเมริกาทั้งหลาย การให้ประชาชนมีหน้าที่ที่ต้องไปเลือกตั้งนั้นไม่ได้เป็นเรื่องหนักหนาสาหัสอะไรเลย เมื่อเทียบกับเสรีภาพอื่นๆ ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ อย่างเรื่องเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย รัฐธรรมนูญทุกฉบับจะให้การรับรอง แต่อย่างไรก็ตาม ในกฎหมายการทะเบียนราษฎรก็ได้ระบุไว้ว่า ถ้าย้ายออกจากบ้าน จะต้องไปแจ้งย้ายออกภายใน 15 วัน มิฉะนั้นจะถูกลงโทษปรับ จะเห็นได้ว่าขนาดเรื่องเล็กน้อยอย่างย้ายออกจากบ้าน ยังมีโทษปรับได้เลยทั้งๆ ที่เป็นเสรีภาพในการเดินทางซึ่งมีกฎหมายรัฐธรรมนูญรับรองไว้ แล้วทำไมเรื่องการเลือกตั้งอันเป็นเรื่องชี้เป็นชี้ตายของบ้านเมืองจะกำหนดให้เป็นหน้าที่ไม่ได้ ส่วนที่กลัวกันว่าถ้าบังคับให้ไปเลือกตั้งแล้ว จะทำให้ประชาชนที่อยู่ตามถิ่นทุรกันดาร มีเหตุจำเป็นหรือไม่อยู่ในเขตเลือกตั้งได้รับความเดือดร้อนนั้น ก็ไม่มีปัญหา เพราะมาตรา 68 มีข้อยกเว้นมากมาย ซึ่งพอจะสรุปได้เป็น 3 มาตรการ คือ

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ป่วยจนไม่อาจไปเลือกตั้งได้ หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นสามารถแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ ซึ่งก็จะทำให้เขาไม่ต้องเสียสิทธิแต่อย่างใด
2. รัฐจะต้องอำนวยความสะดวกในการเลือกตั้ง เช่น อาจะจัดรถราให้
3. คนที่ไม่อยู่ในเขตเลือกตั้งสามารถออกเสียงลงคะแนน ในสถานที่ที่ตนอยู่ใหม่ได้ โดยไม่ต้องกลับไปยังภูมิลำเนาเดิมตามมาตรา 105 วรรค 2”⁶

นายอานวย นาครัชตะอมร สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า

“ในमतรานี้ ผมเห็นด้วยกับทางทำนกรรมาการฯ ที่ว่า การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ที่นี้ผมติดอยู่ นิดเดียว เนื่องจากคำว่า เสียสิทธิ ควรเปลี่ยนเป็น ไม่ได้สิทธิ เพราะว่าประชาชนอาจจะกลัวว่าमतรานี้ จะทำให้หลายๆ คนรู้สึกว่าเป็นการรอนสิทธิ เป็นการบังคับกันมากเกินไปแล้วก็จะทำให้ประชาชน สุดท่ายแล้วเกิดความเสียหายได้ แต่อย่างไรก็แล้วแต่ ผมก็ยังยืนยันที่จะสนับสนุนให้การเลือกตั้งเป็น หน้าที่”⁷

นายเอนก สิทธิประศาสน์ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า

“ผมสนับสนุนเรื่องนี้เพราะว่าตลอดอายุราชการของผมที่ผ่านมาทั้งหมด ผมทำงานเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาตลอดเวลา ต้องยอมรับความจริงว่าแม้ประชาชนจะมีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย เพียงใดก็ตาม แต่บางครั้งถ้าไม่มีเหตุการณ์อะไรจำเป็นจริงๆ เกิดขึ้นแล้ว ก็อาจจะเพิกเฉยไม่ออกไปใช้ สิทธิเลือกตั้งได้ จริงอยู่การที่กำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องออกไปเลือกตั้งไม่สามารถจะไปตัดการซื้อ เสียงได้ทั้งหมด แต่ก็น่าจะเป็นผลพอสมควร สมมติว่าในเขตหนึ่งมีคนอยู่ 100 คน มีคนรับเงินซื้อเสียง ไปแล้ว 40 คน ถ้ามีการบังคับให้ประชาชนต้องออกไปเลือกตั้งแล้ว คนจำนวน 60 คน อาจจะอยู่เฉยๆ ไม่ไปเลือกตั้งเสีย 10 คน แต่อีก 50 คน ออกไปเลือกตั้งตามหน้าที่ อย่างนี้คนซื้อเสียงก็แพ้แล้ว ซึ่งใน ความเป็นจริง คนซื้อเสียงไม่น่าจะซื้อทั้งหมด 100% ได้ นอกจากนี้การบังคับให้ประชาชนต้องไป เลือกตั้งยังจะเป็นการเพิ่มจำนวนผู้ที่เคยเป็นพลังเงียบ ซึ่งอยู่เฉยๆ ในเชิงการเมืองให้ออกไปแสดง บทบาทของตนอีกด้วย เพราะเมื่อกำหนดให้เป็นหน้าที่แล้ว พวกนี้จะต้องหันมาสนใจการเมือง การ เปลี่ยนแปลงเช่นนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกไม่ใช่เชิงลบแม้แต่น้อย เราควรจะให้ประชาชนต้อง ถูกบังคับบ้าง แต่เป็นการบังคับแบบให้อยู่ในระเบียบเรียบร้อยและเป็นไปตามอุดมการณ์ของการ พัฒนาการเมืองอย่างแท้จริง ข้อยุติก็คือว่าการไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุก่อนวันเลือกตั้งจะไม่มีโทษ โทษอาญา จำคุก ไม่ต้องพูดถึงเลยไม่มี โทษปรับก็มีไม่ได้ แต่ต้องกำหนดให้มีการเสียสิทธิบางอย่าง

⁶ สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2540). รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 11 (เป็นพิเศษ) 7 พฤษภาคม 2540. หน้า 115-116

⁷ สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2540). รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม 2540. หน้า 29-30

นายเหลื่อม พันธุ์ฤกษ์ สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า

“เรื่องสิทธิและหน้าที่ในการใช้สิทธิออกเสียง ที่ร่างฯ มานี้ว่าเป็นหน้าที่ ผมเห็นดีด้วย ที่เห็นดีด้วยข้อหนึ่งก็คือว่า ในการที่ฝ่ายไม่เห็นด้วยบอกว่า การมีสิทธิมันเป็นการชอบ ผมไม่เห็นด้วยว่าเป็นการชอบ ผมเห็นด้วยว่าการที่บังคับให้คนทำดี ทำไมจึงเห็นว่าการบังคับเป็นการที่ไม่ชอบ การปฏิบัติตามกติกาไม่ชอบ ผมไม่เห็นด้วย ฉะนั้นการที่ให้ประชาชนมีสิทธิเถียงบอกว่า ก็สิทธิของฉันทจะมาบังคับให้ฉันทไปลงคะแนนอย่างไร ถ้าไม่ได้สิ่งจูงใจก็ไม่ไป”^๑

นายธงชาติ รัตนวิชา สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ (กรรมธิการ) กล่าวว่า

“มาตรานี้เป็นเรื่องใหม่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ รัฐธรรมนูญฉบับเก่าๆ ของเราหรือฉบับปัจจุบันก็กำหนดว่า การเลือกตั้งเป็นสิทธิไม่ใช่หน้าที่มาเป็นรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้เราเปลี่ยนสิทธิในการเลือกตั้งหน้าที่ ทั้งนี้ก็มีเหตุผลที่สำคัญ 2 ประการ

ประการแรก การร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 นั้น เป็นการปฏิรูปการเมือง การกำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ก็เป็นมาตรการหนึ่ง ในการปฏิรูปการเมืองด้วย เพราะเหตุว่าปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นอาศัยหลักตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชน ซึ่งการเข้ามาบริหารชาติบ้านเมืองนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ประเทศจะเจริญก้าวหน้าไปในทางที่น่าพอใจแค่ไหนเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับตัวแทนที่ประชาชนเลือกเข้ามา จากประสบการณ์ที่ผ่านมาตัวแทนของประชาชนมักจะเป็นตัวแทนของคนส่วนน้อย บางทีเข้ามาด้วยไม่ถึง 1 ใน 3 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นการที่กำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่จะทำให้คนที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาบริหารชาติบ้านเมืองเป็นคนดีที่คนส่วนใหญ่เลือกสรรแล้วและเป็น ตัวแทนของคนส่วนใหญ่จริงๆ

ประการที่สอง ช่วยลดการซื้อสิทธิขายเสียง แม้จะไม่สามารถลดทั้งหมด แต่ก็ เป็นมาตรการอันหนึ่งที่จะช่วยได้ เพราะเหตุว่าเมื่อประชาชนไปใช้สิทธิกันทุกคน การจะซื้อเสียงก็ต้องซื้อทั้งหมด มิฉะนั้นก็จะแน่ใจไม่ได้ว่าจะได้รับการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งระบบใหม่นี้ แม้เขตการเลือกตั้งจะเล็ก แต่คนที่ซื้อเสียงก็ไม่สามารถที่จะซื้อได้ทั้งหมด เพราะในเขตเล็กๆ นั้นเอง จะมีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งหลายคน ซึ่งแต่ละคนต่างก็มีฐานคะแนนเป็นของตนเอง ฐานคะแนนของแต่ละคนเหล่านี้เองที่ทำให้คนที่ไปซื้อเสียงไม่สามารถซื้อได้ทั้งหมด เมื่อไม่สามารถซื้อได้ทั้งหมดก็ไม่สามารถที่จะมั่นใจได้ว่าซื้อแล้ว

^๑ สภาาร่างรัฐธรรมนูญ. (2540). รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม 2540. หน้า 30-32

^๑ สภาาร่างรัฐธรรมนูญ. (2540). รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม 2540. หน้า 33

นางสาวอุทัยวรรณ ดำรงกิจการวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กล่าวว่า

“ดิฉันสนับสนุนอย่างยิ่งว่าการเลือกตั้งต้องเป็นหน้าที่ คือ ประเทศมาเลเซียก็ให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ และเขาเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นหน้าที่ ถ้าใครไม่ไปเลือกตั้งก็จะมีบทลงโทษ เช่น ถ้าหากใครไม่ไปลงเลือกตั้ง 3 ครั้ง จะโดนตัดสิทธิก็คือ 1.ไม่ต่อใบอนุญาตขับขี่ 2.ไม่ต่อใบอนุญาตหนังสือเดินทางหรือพาสปอร์ตให้และ 3.ตัดสิทธิลูกที่จะได้รับทุนการศึกษา”¹¹

นายแคล้ว นรปติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กล่าวว่า

“การเลือกตั้งนั้นให้เป็นที่ ไม่ใช่สิทธิดั้งเดิม และก็กำหนดบทลงโทษเอาไว้ด้วย อันนี้ผมขอสรรเสริญว่าท่านทำได้ดีมาก เนื่องจากว่าการบัญญัติให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่นั้นจะได้ดึงเสียงส่วนมากออกมา เสียงเงียบ เสียงส่วนมากออกมา ที่ภาษาอังกฤษเขาก็เรียกว่า ซายเลนซ์ มาจอร์ตี (Silent majority) นั้นออกมาใช้สิทธิลงคะแนน”¹²

นายสามารถ แก้วมีชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กล่าวว่า

“ขณะนี้เรากำลังพยายามที่จะหามาตรการเพื่อที่จะให้ได้ ส.ส. ที่ดีเข้ามาทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงและบริหารประเทศเพื่อประโยชน์สุขของพี่น้องประชาชน เรื่องของการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นหน้าที่ การที่เรากำหนดให้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นหน้าที่แล้ว ท่านกรรมาธิการให้มีสภาพบังคับไว้ด้วย แต่มีโทษทางอาญา เพียงแต่มีโทษเบี่ยงปรับนี่นะครับ ก็เป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิกันมากขึ้น อาจจะป้องกันการซื้อเสียงไปได้ทางหนึ่ง แต่ผมมีความเป็นห่วงนะครับว่า การที่เราไปใช้การลงโทษ แม้ไม่ใช่โทษทางอาญาแต่ต้องเสียเบี่ยงปรับนี้ อาจจะทำให้ประชาชนบางส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาจจะยังไม่รู้ ขาดเจตนา แล้วก็มีฐานะที่ยากจนอยู่แล้วต้องเดือดร้อน ผมอยากจะกราบเรียนเสนอว่า เราน่าจะใช้วิธีจูงใจประเภทอื่น ผมอยากจะกราบเรียนเสนอว่า เราน่าจะมีบัตรส่งเสริมประชาธิปไตยเพื่อจะเป็นบัตรที่จะแสดงว่าประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียง

¹⁰ สภาผู้แทนราษฎร. (2540). รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม 2540. หน้า 37-39

¹¹ สภาผู้แทนราษฎร. (2540). รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม 2540. หน้า 35

¹² สภาผู้แทนราษฎร. (2540). รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม 2540. หน้า 56

จากข้อมูลทักษะเรื่องกาหนดให้กาเลือกตั้งเป็นหน้าทีของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหลายท่าน ผู้วิจัยได้ทำการสรุปภาพรวมของทักษะของแต่ละท่านไว้ (ดังปรากฏในตาราง 3)

ตาราง 3 เหตุผลในการกาหนดให้กาเลือกตั้งเป็นหน้าทีของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

เหตุผลเรื่องกาหนดให้กาเลือกตั้งเป็นหน้าทีของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ		
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที	เหตุผลรับรอง	ภาพรวมของเหตุผล
1. อำนวนย นาครวัชระอมร	ไม่ชัดเจน	1. ความคิดเห็นและประชาวิจารณ์จากประชาชนถึง 70% เห็นด้วยกับการให้กาเลือกตั้งเป็นหน้าที
2. ศ.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	1. มีความคิดเห็นและประชาวิจารณ์จากประชาชนถึง 70% ที่เห็นด้วยกับการให้กาเลือกตั้งเป็นหน้าที 2. กฎหมายบางอย่างยังมีการบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามได้เลย แล้วทำไมกาเลือกตั้งซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญจะกาหนดให้เป็นหน้าทีไม่ได้	2. ช่วยแก้ไขปัญหากาซื้อสิทธิขายเสียงได้ 3. รัฐควรจะคำนึงการให้ความสะดวกแก่ประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 4. ควรให้สิ่งจูงใจต่างๆ แก่ประชาชนที่ไม่ใช้สิทธิเลือกตั้ง และ

¹³ สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2540). รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม 2540. หน้า 84-85

ตาราง 3 (ต่อ)

เหตุผลเรื่องการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร		
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญที่ให้การ เลือกตั้งเป็นหน้าที่	เหตุผลรับรอง	ภาพรวมของเหตุผล
3. เอนก สิทธิประศาสน์	1. ช่วยลดการซื้อเสียง 2. ช่วยกระตุ้นให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น	ควรจะตัดสิทธิ หรือมีบทลงโทษแก่ผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจน แต่ไม่ควรมีโทษทางอาญา หรือโทษปรับ
4. เหลื่อม พันธุ์ฤกษ์	1. เป็นการบังคับให้คนทำสิ่งดี	5. การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่สำคัญในการกำหนดทิศทางของประเทศ 6. เป็นการบังคับให้คนทำสิ่งที่ดีซึ่งควรที่จะกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่
5. ธงชาติ รัตนวิชา	1. ช่วยลดการซื้อเสียง 2. ช่วยกระตุ้นให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น	7. บางประเทศยังมีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่
6. อุทัยวรรณ ดำรง กิจการวงศ์	1. ประเทศมาเลเซียก็ให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ถ้าไม่ไปเลือกตั้งก็จะถูกบงกชโทษ	
7. แคล้ว นรปติ	1. ช่วยกระตุ้นให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น	
8. สามารถ แก้วมีชัย	1. เป็นป้องกันการซื้อเสียง 2. ไม่เห็นด้วยกับการเสียค่าปรับ เพราะว่าประชาชนอาจไม่รู้ ขาดเจตนา จึงควรใช้วิธีจูงใจประเภทต่างๆ เช่น ลดภาษี ค่ารักษาพยาบาล	

ทัศนะเรื่องกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นายวิศิษฐ์ โฆษิตานนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กล่าวว่

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผมไม่เห็นด้วยที่จะบังคับให้เป็นหน้าที่ ถ้าหากไม่มาเลือกตั้งแล้วท่านมีความผิดหรือว่าท่านจะโดนตัดสิทธิอะไรต่างๆ นั้น ผมเสนอว่าน่าจะใช้วิธีการจูงใจ อย่างเช่นว่า ถ้าท่านมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านจะได้รับบัตร บัตรนี้อาจชื่อว่าบัตรผู้ใช้สิทธิ บัตรนี้ท่านสามารถนำไปลดหย่อนภาษี ท่านสามารถนำไปลดรักษาพยาบาล หรือสวัสดิการอื่นๆ ของรัฐ”¹⁴

นายสวัสดิ์ คำประกอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กล่าวว่

“ที่คณะกรรมการฯ บอกว่าถ้าให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่แล้ว จะทำให้ประชาชนไปเลือกตั้งกันเป็นจำนวนมาก จึงลดการซื้อเสียงได้เพราะ คนซื้อเสียงหาเงินมาซื้อไม่ไหวแน่ ถ้าไปพิจารณาในส่วนอื่นของรัฐธรรมนูญแล้วจะเห็นว่าขัดกัน เพราะการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตละคนให้ใช้เขตเล็กๆ เป็นเขตเลือกตั้ง เมื่อเป็นเขตเล็กๆ ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งก็จะน้อย มันก็ยิ่งทำให้การซื้อเสียงได้ง่ายขึ้น เนื่องจากเขตเล็กๆ เงินมีความหมายมาก แต่ถ้าเป็นเขตกว้างๆ ทั้งจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งเงินก็จะไม่มีความหมายเท่าไร อุปมาดังผู้สมัครรับเลือกตั้งมีเกลือกอยู่กำมือหนึ่ง ถ้าไปเทลงในโถใหญ่ มันก็จะไม่เค็ม แต่ถ้าเทลงในโถเล็กๆ ใบเดียว มันก็จะเค็มปี๋ขึ้นมาทันที ฉนั้นดิฉันนั้น”¹⁵

“ท่านประธานที่เคารพครับ การบังคับประชาชนไปลงคะแนน คนถูกบังคับให้ทำงาน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของงานจะได้หรือครับ คนถูกบังคับให้ลงคะแนนไปลงส่งเดช ฎไม่ได้อยากจะลงคะแนน บังคับลงใครก็ลง ไม่ได้พิจารณาพิถีพิถันอะไร หรือถูกบังคับให้ลงคะแนนไม่ได้รักใครสักคน ถูกบังคับไหนๆ บังคับแล้วก็เอาเงินสัก 500 บาท ใครให้ก็เอา มันเป็นคะแนนที่ไม่ใสบริสุทธิ์ เป็นคะแนนที่ไม่เที่ยงแท้แน่นอน คะแนนที่ถูกบังคับ เพราะฉะนั้นบุคคลได้เป็นผู้แทนราษฎรมาั่งในสภา โดยการที่คนถูกบังคับให้ไปลงคะแนน คะแนนเหล่านั้นที่ได้มาเป็นผู้แทนฯ เป็นคะแนนที่ถูกต้องหรือครับ เป็นคะแนนที่ชอบธรรมหรือครับ”¹⁶

รองศาสตราจารย์มนตรี รูปสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กล่าวว่

“การบังคับให้เป็นหน้าที่สิ่งทีตามมาก็คือ รัฐจะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนไปลงคะแนนครบถ้วนด้วย อย่างชาวบ้านอยู่ในพื้นที่ห่างไกลต้องจัดหารถมารับส่งคนไปลงคะแนน หรือจัดหน่วยเลือกตั้งให้ใกล้บ้านผู้ไปใช้สิทธิมากที่สุด เป็นต้น ตรงนี้เราพร้อมแล้วหรือยังทีจะทำอย่าง

¹⁴ สภาผู้แทนราษฎร. (2540). รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 3, วันที่ 21 มกราคม 2540

¹⁵ สภาผู้แทนราษฎร. (2540). รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 11 (เป็นพิเศษ) 7 กรกฎาคม 2540. หน้า 55

¹⁶ สภาผู้แทนราษฎร. (2540). รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม 2540. หน้า 23-24

“เรื่องเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิหรือหน้าที่ อันนี้ผมอยากจะให้โยงไปถึงทฤษฎีที่เรา
รับมาจากตะวันตกด้วยว่า พื้นฐานเรารับทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หรือทฤษฎีที่ว่าด้วย
อำนาจอธิปไตยเป็นของชาติอย่างไรนะครับ มีแบคกราวด์ (Background) ทั้งสิ้น”¹⁸

“การเปลี่ยนแปลงหลักการใหญ่ๆ ของอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน แทนที่จะเป็นอำนาจ
อธิปไตยเป็นของชาตินั้นมันโยงไปถึงมาตราบนี้ ฉะนั้นเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในเรื่องของหลักการสำคัญ
ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมจึงขอถอนคำแปรญัตติ ขอบพระคุณครับ”¹⁹

นายสมเกียรติ อ่อนวิมล สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า

“ผมได้ขอแปรญัตติตัดออกทั้งมาตรา เนื่องจากเหตุผลว่าต้องการจะให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิ
โดยเสรีภาพและขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 29 และ 30 ด้วย ซึ่งมาตรา 29 บอกว่า จะจำกัดสิทธิเสรีภาพ
ของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ไม่ได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อ
การที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิ
เสรีภาพนั้นมิได้ ดังนั้น ถ้าหากรัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติมาตราอื่นมาบังคับให้ประชาชนต้องออกไปใช้
สิทธิเลือกตั้ง ทั้งๆ ที่เขาไม่อยากจะไป ถือว่ากระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพ ซึ่งสิทธิ
เลือกตั้งเป็นสาระสำคัญที่สุดของชีวิตของประชาชนในสังคม ส่วนมาตรา 30 วรรค 3 บอกว่าการเลือก
ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างทางความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัด
ต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ ดังนั้น ถ้าประชาชนมีความคิดเห็นทางการเมืองในเรื่องของ
การที่จะออกไปเลือกตั้งหรือไม่ไปก็มีทางที่ใครจะไปบังคับหรือไปลงโทษเขาได้ เพราะรัฐธรรมนูญได้
กำหนดไว้แล้วว่าจะมาเลือกปฏิบัติไม่ได้ ส่วนที่ว่าบังคับให้ประชาชนไปเลือกตั้งแล้ว จะช่วยลดการซื้อ

¹⁷ สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2540). รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 11 (เป็นพิเศษ) 7 กรกฎาคม 2540.
หน้า 64-65

¹⁸ สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2540). รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 11 (เป็นพิเศษ) 7 กรกฎาคม
2540. หน้า 64

¹⁹ สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2540). รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม
2540. หน้า 33

นายสุนทร ทิพย์มณี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กล่าวว่

“บุคคลมีหน้าที่ที่จะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งโดยสุจริต ทั้งนี้เพื่อให้หมายความว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นเป็นสิทธิ ไม่เป็นการบังคับ จะไปก็ได้ ไม่ไปก็ได้ แต่ถ้ากำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ แม้ว่าจะมีโทษน้อยแต่เป็นการบังคับจิตใจของประชาชน เพราะว่าถึงอย่างไรก็ตาม ไม่ว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะบัญญัติในมาตรา 3 ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย หรือมาจากปวงชนชาวไทยก็ตาม แต่อำนาจอธิปไตยนั้นก็เป็ของประชาชนอยู่ดีนะครับ ผมจึงเห็นว่าการที่จะกำหนดเป็นหน้าที่นั้น เป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ซึ่งพวกเขาต้องการอิสระเสรีนะครับ และนอกจากนั้นผมยังเป็นห่วงสภาพบังคับของมาตรานี้ เพราะว่าไม่มีข้อยกเว้นครับ ผมเชื่อว่าถ้าหากว่ากฎหมายมาตรานี้บังคับใช้แล้วจะมีผู้ฝ่าฝืนโดยไม่มีเจตนา เช่น คนป่วย คนชรา เป็นการเพิ่มภาระให้ประชาชน แม้จะถือว่าเป็นหน้าที่แล้วถ้ามีการฝ่าฝืนโทษจะน้อย แต่ผมก็ไม่อยากเห็นกฎหมายที่มีประชาชนละเมิดสิทธิจำนวนมาก นอกจากนั้นตามบทบัญญัติในร่างว่า ให้ทางราชการนั้นอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ผมก็ไม่แน่ใจว่าเราจะอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งนี้มากนักน้อยเพียงใด ถ้าอำนวยความสะดวกอย่างเต็มที่ก็คงจะไม่เป็นไร แต่ถ้าหากว่าการอำนวยความสะดวกนั้นทำไม่ทั่วถึง และก็ไม่ได้เป็นจริงตามที่ตั้งใจไว้ ภาระที่จะตกอยู่แก่ประชาชน ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเลือกตั้ง กฎหมายการเลือกตั้งที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นก็ได้อำนวยความสะดวกให้เต็มที่อยู่แล้ว ผมคิดว่าทุกคนก็รักสิทธิ ห่วงเห่นสิทธิในการเลือกตั้งนั้นทุกคนก็มีหน้าที่ที่จะต้องไป แต่ก็ไม่ควรบังคับ

อีกประเด็นหนึ่งที่อยากจะเรียนก็คือว่า ในกรอบที่กำหนดกรอบเป็นมาตรการที่ 1 ว่า การที่บังคับให้เป็นหน้าที่นั้น เพื่อจะป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง หรือว่าถ้าแม้จะมีการซื้อสิทธิขายเสียงก็ต้องใช้เงินจำนวนมาก ผมกลับมองข้ามไปว่า การที่จะบังคับให้เป็นหน้าที่ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งนั้น จะทำให้เป็นการสนับสนุนให้การซื้อสิทธิขายเสียงนั้นมีผลมากยิ่งขึ้น เพราะว่าสามารถซื้อเสียงของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น เพราะว่าประชาชนทุกคนที่มีสิทธิเลือกตั้งก็จะต้องไปเลือกตั้ง ไม่เหมือนสมัยก่อนที่มีการซื้อเสียงก็อาจจะไม่ไปเลือกตั้งก็ได้”²¹

²⁰ สภาผู้แทนราษฎร. (2540). รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม 2540. หน้า 25-26

²¹ สภาผู้แทนราษฎร. (2540). รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ) 13 กรกฎาคม

รองศาสตราจารย์วิสุทธิ โพธิ์แท่น สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า

“ผมได้เสนอให้แก้ไขในมาตรา 68 ในลักษณะที่ว่าไม่บังคับให้คนไปใช้สิทธิออกเสียง คือ ในการเลือกตั้งโดยหลักการแล้วเป็นทั้งสิทธิประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้เป็นเอกสิทธิ์ คือ เป็นสิทธิเฉพาะตัว ในภาวะการณ์ปัจจุบันผมเห็นว่า ควรจะให้สิทธิแก่ประชาชนในการที่จะใช้สิทธิหรือไม่ใช้สิทธิก็ได้ ถ้าจะเป็นหน้าที่ก็เป็นหน้าที่โดยการมีความสุจริตในการเลือกตั้งก็เขียนแบบรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาว่า บุคคลมีหน้าที่ที่จะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งโดยสุจริต โดยทั่วไปประเทศที่บังคับให้ประชาชนต้องไปเลือกตั้งเขาจะอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอย่างดียิ่งหลายประการ ซึ่งประเทศไทยคงจะทำได้ยาก เพราะในปัจจุบันแค่เองติดต่อราชการยังมีปัญหาเลย แม้แต่บุคคลที่เป็นข้าราชการด้วยกันเอง แต่ต่างกรมต่างกองถ้าไม่รู้จักกันบางทีไปติดต่อยังไม่ได้รับความสะดวก จึงไม่ควรไปซ้ำเติมให้ประชาชนเกิดความยุ่งยากลำบากทั้งใจและกายในการที่จะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีก”²²

จากข้อมูลทัศนะเรื่องกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ หลายท่าน ผู้วิจัยได้ทำการสรุปภาพรวมของทัศนะของแต่ละท่านไว้ (ดังปรากฏในตาราง 4)

ตาราง 4 เหตุผลในการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

เหตุผลเรื่องกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ		
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิ	เหตุผลรับรอง	ภาพรวมของเหตุผล
1. วิศัลย์ โฆษิตานนท์	1. ไม่เห็นด้วยกับการบังคับให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ แต่ผู้ไปเลือกตั้งจะได้รับสิทธิในการลดหย่อนภาษี ค่ารักษาพยาบาล หรือสวัสดิการต่างๆ ไม่ควรจะมีการตัดสิทธิหรือมีความผิด	1. เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ และขัดต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน 2. รัฐไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

ตาราง 4 (ต่อ)

เหตุผลเรื่องข้อกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ		
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิ	เหตุผลรับรอง	ภาพรวมของเหตุผล
2. สวัสดิ์ คำประกอบ	1. ไม่สามารถลดการซื้อเสียงได้ เพราะ การแบ่งเขตการเลือกตั้งแบบใหม่ทำให้เขตการเลือกตั้งเล็กลง ทำให้ซื้อเสียงได้ง่ายมากขึ้น 2. ทำให้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งไม่มีคุณภาพ เพราะเป็นการบังคับให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง	3. ไม่สามารถลดการซื้อเสียงได้ เพราะ จะเป็นการสนับสนุนการซื้อเสียงได้เพิ่มมากขึ้น 4. ไม่เห็นด้วยกับการตัดสิทธิหรือมีความผิดแต่ควรให้สิ่งจูงใจแทนมากกว่า 5. ควรพิจารณาถึงผู้ที่ฝ่าฝืนโดยไม่มีเจตนา 6. รัฐควรจะสร้างความตระหนักถึง
3. รศ.มนตรี รูปสุวรรณ	1. รัฐไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ห่างไกลจากหน่วยเลือกตั้ง 2. เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน	สำนึกของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าการบังคับให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจะทำให้คะแนนที่ได้จากการเลือกตั้งไม่มีคุณภาพ เพราะเป็นการบังคับให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง
4. สมเกียรติ อ่อนวิมล	1. เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน 2. ไม่สามารถลดการซื้อเสียงได้ เพราะผู้สมัครสามารถที่จะลดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เช่น ค่าทำป้าย ค่ารถ ค่าน้ำมัน ค่าจ้างบุคลากร แล้วนำมาใช้ในการซื้อเสียงได้ อีกทั้งยังเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 28 กับ 29	

ตาราง 4 (ต่อ)

เหตุผลเรื่องการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ		
สมาชิกสภาว่าง รัฐธรรมนูญที่ให้การ เลือกตั้งเป็นสิทธิ	เหตุผลรับรอง	ภาพรวมของเหตุผล
5. สุนทร ทิพย์มณี	1. เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพ ขั้นพื้นฐานของประชาชน 2. รัฐยังไม่ได้อำนวยความสะดวก ให้แก่ประชาชน ซึ่งจะทำให้ ให้การระดมไปอยู่กับประชาชน 3. ควรพิจารณาถึงผู้ที่ฝ่าฝืนโดย ไม่มีเจตนา เช่น คนป่วย คนชรา 4. ไม่สามารถลดการซื้อเสียงได้ เพราะจะทำให้สามารถซื้อเสียง ได้ง่ายมากขึ้น	
6. รศ.วิสุทธิ โพธิ์แท่น	1. รัฐไม่สามารถอำนวยความสะดวก ให้แก่ประชาชนได้อย่าง ทั่วถึง 2. ควรจะสร้างความตระหนักถึง สำนึกให้แก่ประชาชนให้ไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง	

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารบันทึกการประชุมของสมาชิกสภาว่าง รัฐธรรมนูญเกี่ยวกับเรื่องกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

หลังจากที่ได้มีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 แล้วนั้น
หลังจากที่ได้นำมาปฏิบัติในการเลือกตั้งแล้วนั้น เมื่อนำมาวิเคราะห์กับการนำเสนอของสมาชิกสภาว่าง
รัฐธรรมนูญ ซึ่งมีข้อสังเกต ดังต่อไปนี้ คือ

การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ดูเสมือนว่าจะทำ
ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อดูจากสถิติการเลือกตั้ง (ตามตาราง
1 ภาคผนวก ก และตาราง 2 ภาคผนวก ก) พบว่าสถิติการเลือกตั้งมีการเพิ่มขึ้นอยู่แล้ว และการ

4.3 รายงานการวิจัยการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลงานวิจัยการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยได้ทำการเก็บข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2548 เลือกตั้งวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 เพื่อนำมาประกอบกับงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2548 เลือกตั้งวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ (Review Literature) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง จำนวน 9,395 คน / 9,395 ครวเรือน ในพื้นที่เป้าหมาย 25 อำเภอ จาก 20 จังหวัด ในทุกทิวภูมิภาคของประเทศ รวมไปถึง 10 เขตในกรุงเทพมหานคร โดยมีประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็น คือ 1.ข้อมูลการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง 2.ข้อมูลการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 3.ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง และสถานที่การแจ้งเหตุ ในแต่ละประเด็นมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
ประเภทของสื่อที่ทำให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ส. (ดังตาราง 5)

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปลงคะแนนเลือกตั้ง จำแนกตาม
ประเภทสื่อที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร²³

ข้อความ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทของสื่อที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้ง ส.ส.		
1. เสียงตามสายผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	3,947	42.8
2. เสียงตามสายในเขตเทศบาล / ในชุมชน	1,158	12.3
3. โทรทัศน์	7,916	84.3
4. วิทยุกระจายเสียง (คลื่นทั่วไป)	2,359	25.1
5. วิทยุกระจายเสียงชุมชน	1,643	17.5
6. หนังสือพิมพ์	4,056	43.2
7. แผ่นปลิว / โปสเตอร์ ของ สนง. กกต. หรือหน่วยงานอื่นๆ	1,820	19.4
8. แผ่นปลิว / โปสเตอร์ ของผู้สมัครฯ และพรรคการเมือง	4,052	43.1
9. ป้ายประชาสัมพันธ์ ของ สนง. กกต. หรือหน่วยงานอื่นๆ	1,968	20.9
10. ป้ายประชาสัมพันธ์ / ป้ายหาเสียงของผู้สมัครฯ	5,654	60.2
11. รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของ สนง. กกต.	977	10.4
12. รถหาเสียงของผู้สมัครฯ และพรรคการเมือง	5,272	56.1
13. อินเทอร์เน็ต	281	3.0
14. อื่นๆ (เพื่อนบ้าน / บุคคลในครอบครัว / ผู้นำชุมชน ฯลฯ)	232	2.5
หมายเหตุ : กลุ่มตัวอย่างตอบได้มากกว่า 1 ข้อ		
การได้รับสื่อ / เข้าร่วมกิจกรรม ที่ดำเนินการโดย สนง. กกต. และหน่วยงานอื่นๆ		
1. ได้รับคู่มือประชาชนสำหรับการเลือกตั้ง	3,715	39.5
2. ได้รับจดหมายเชิญชวนจากโรงเรียน	411	4.4
3. ได้รับเอกสารเกี่ยวกับผู้สมัครฯ และนโยบายพรรคการเมือง	4,038	43.0

²³ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2548). รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ได้รับการเชิญชวนไปเลือกตั้ง	530	5.6
5. ได้รับโทรศัพท์เชิญชวนไปเลือกตั้ง	691	7.4
6. ชมคอนเสิร์ตส่งเสริมการไปเลือกตั้ง	502	5.3
7. ร่วมกิจกรรมการจัดเวทีแนะนำตัวผู้สมัครฯ	3,084	32.8
8. เห็นหรือร่วมเดินรณรงค์เลือกตั้ง	3,315	35.3
9. การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งในโรงภาพยนตร์	104	1.1
10. ได้ยินเพลงรณรงค์การเลือกตั้ง	1,826	19.4
หมายเหตุ : กลุ่มตัวอย่างตอบได้มากกว่า 1 ข้อ		
สื่อที่มีการติดตามข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งเป็นประจำ		
1. เสียงตามสายผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	3,467	36.9
2. เสียงตามสายในเขตเทศบาล / ในชุมชน	1,102	11.7
3. โทรศัพท์	7,632	81.3
4. วิทยุกระจายเสียง (คลื่นทั่วไป)	2,788	29.7
5. วิทยุกระจายเสียงชุมชน	1,157	12.3
6. หนังสือพิมพ์	3,743	3.8
7. อื่นๆ	102	1.1
หมายเหตุ : กลุ่มตัวอย่างตอบได้มากกว่า 1 ข้อ		
ประเภทของสื่อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ มากที่สุด		
1. เสียงตามสายผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน	1,177	12.5
2. เสียงตามสายในเขตเทศบาล / ในชุมชน	94	1.0
3. โทรศัพท์	5,692	60.6
4. วิทยุกระจายเสียง (คลื่นทั่วไป)	273	2.9
5. วิทยุกระจายเสียงชุมชน	197	2.1
6. หนังสือพิมพ์	491	5.2
7. แผ่นปลิว / โปสเตอร์ ของ สนง. กกต. หรือหน่วยงานอื่นๆ	250	2.7
8. แผ่นปลิว / โปสเตอร์ ของผู้สมัครฯ และพรรคการเมือง	343	3.6
9. ป้ายประชาสัมพันธ์ ของ สนง. กกต. หรือหน่วยงานอื่นๆ	171	1.8

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10. ป้ายประชาสัมพันธ์ / ป้ายหาเสียงของผู้สมัครฯ	318	3.4
11. รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของ สนง. กกต.	54	0.6
12. รถหาเสียงของผู้สมัครฯ และพรรคการเมือง	297	3.2
13. อื่นๆ	38	0.4
หมายเหตุ : กลุ่มตัวอย่างตอบได้มากกว่า 1 ข้อ		
รวม	9,395	100

จากข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า

สื่อที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งฯ สูงสุด 6 อันดับแรก คือ โทรทัศน์ ร้อยละ 84.3 รองลงมาคือ ป้ายประชาสัมพันธ์ของผู้สมัครฯ ร้อยละ 60.2 รถหาเสียงของผู้สมัครฯ ร้อยละ 56.1 หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 43.2 แผ่นปลิว / โปสเตอร์ฯ ของผู้สมัครฯ ร้อยละ 43.1 และหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 42.8

การได้รับสื่อ / เข้าร่วมกิจกรรมที่ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สื่อที่กลุ่มตัวอย่างได้รับมากที่สุด คือ เอกสารเกี่ยวกับผู้สมัครฯ และนโยบายพรรคการเมือง ได้รับร้อยละ 43.0 รองลงมาคือ คู่มือประชาชน ร้อยละ 39.5 การเดินรณรงค์เลือกตั้ง ร้อยละ 35.3 และการเข้าร่วมกิจกรรมเวทีแนะนำตัวผู้สมัครฯ ร้อยละ 32.8

ประเภทสื่อที่กลุ่มตัวอย่างติดตามเป็นประจำมากที่สุด คือ โทรทัศน์ ร้อยละ 81.3 รองลงมาคือ เสียงตามสายผ่าน หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 36.9 และวิทยุ (คลื่นทั่วไป) ร้อยละ 29.7

สื่อที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากที่สุด คือ โทรทัศน์ ร้อยละ 60.6 รองลงมา คือ เสียงตามสายผ่าน หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 12.5 และหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 5.2

2. ข้อมูลการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ดังปรากฏในตาราง 6)

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำแนกตามเหตุผลในการตัดสินใจไปเลือกตั้ง²⁴

ข้อความ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การตัดสินใจไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันอาทิตย์ที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548		
ตัดสินใจไปเลือกตั้งแน่นอน เพราะ	8,170	92.1
1. ชอบนโยบายพรรค	2,528	30.94
2. ผู้สมัครที่จะเลือกเป็นคนดี	1,578	19.31
3. ผู้สมัครที่จะเลือกเป็นคนมีความสามารถ	1,370	16.77
4. ผู้สมัครเคยมีบุญคุณต่อครอบครัว	100	1.22
5. ผู้สมัครเป็นญาติกัน	86	1.05
6. รับปากผู้สมัคร / หัวคะแนนไว้แล้ว	85	1.04
7. ต้องการทำหน้าที่ตามกฎหมาย	5,750	70.38
8. กลัวเสียสิทธิตามกฎหมาย	5,113	62.59
ไม่ไปเลือกตั้ง เพราะ	323	3.6
1. ไม่ชอบนโยบายพรรคใดเลย	49	15.17
2. ผู้สมัครในเขตนี้ ไม่มีความสามารถพอ	49	15.17
3. ไม่รู้จักผู้สมัคร	39	12.07
4. เลือกไปก็ไม่มีอะไรดีขึ้น	99	30.65
5. ต้องทำมาหากิน	69	21.36
ยังไม่ตัดสินใจ/ยังไม่แน่ใจ	377	4.3

หมายเหตุ : กรณีเหตุผลเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

หมายเหตุ ตัวเลขในช่องร้อยละที่แสดงเหตุผล ผู้วิจัยได้มีการปรับแก้ไขจากข้อมูลเดิมโดยยึดเอาจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละกลุ่มเป็นหลัก

²⁴ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2548). รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548. หน้า 155 (ปรับปรุงจากตารางที่ 31)

จากข้อมูลตามตาราง 6 กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 92.1 ตัดสินใจว่าจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะต้องการทำหน้าที่ตามกฎหมาย ร้อยละ 70.38 กลัวเสียสิทธิตามกฎหมาย ร้อยละ 62.59 ชอบนโยบายของพรรค ร้อยละ 30.94 เห็นว่าผู้สมัครฯ เป็นคนดี และมีความสามารถ ร้อยละ 19.31 และร้อยละ 16.77 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ตัดสินใจ ร้อยละ 4.3 และตัดสินใจว่าไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแน่นอน ร้อยละ 3.6 โดยร้อยละ 30.65 ให้เหตุผลว่าเลือกตั้งไปก็ไม่มีอะไรดีขึ้น รองลงมา ต้องทำมาหากิน ร้อยละ 21.36

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง และสถานที่การแจ้งเหตุ (ดังปรากฏในตาราง 7)

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนฯ จำแนกตามเหตุผล และสถานที่แจ้งเหตุ²⁵

ข้อความ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในครัวเรือนไม่ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง		
1. ประกอบอาชีพ	253	2.7
2. ติดภารกิจกะทันหัน	171	1.8
3. เรียน / ประกอบอาชีพอยู่ที่ต่างจังหวัด	695	7.4
4. เรียน / ประกอบอาชีพอยู่ที่ต่างประเทศ	139	1.5
5. ไปรอลงคะแนน แต่หมดเวลาก่อน	17	0.2
6. ตั้งใจไม่ไป	23	0.2
7. แจ้งเพิ่มชื่อไม่ทัน	35	0.4
8. ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง	9	0.1
9. พิกัด / สูงอายุเดินทางลำบาก	178	1.9
10. ป่วย	89	0.9
11. บวช	35	0.4
12. ต้องโทษ	13	0.1

หมายเหตุ : กรณีเหตุผลเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

²⁵ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2548). รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548. หน้า 156 (ตารางที่ 32)

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรู้จักและความเข้าใจสถานที่และบุคคลรับแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิลงคะแนน		
1. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด	700	7.5
2. ผู้นำชุมชน (กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ประธานชุมชน)	1,179	12.5
3. สำนักงานเทศบาล / ที่ว่าการอำเภอ / สำนักงานเขต	6,232	66.3
4. ไม่ทราบ	1,284	13.7
รวม	9,395	100

จากข้อมูลตามตาราง 7 กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่าสาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทะเบียนบ้านเดียวกันไม่ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นผู้ประกอบอาชีพ / เรียนอยู่ในต่างจังหวัด ร้อยละ 7.4 รองลงมา คือ ต้องประกอบอาชีพ ร้อยละ 2.7 และเป็นผู้พิการ / สูงอายุเดินทางลำบาก ร้อยละ 1.9 กรณีที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่าต้องไปแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่สำนักงานเทศบาล / ที่ว่าการอำเภอ / สำนักงานเขต ร้อยละ 66.3 เข้าใจว่าต้องไปแจ้งกับผู้นำชุมชน ร้อยละ 12.5 และแจ้งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ร้อยละ 7.5

สรุปประเด็นที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากงานวิจัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2548 เลือกตั้งวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 จากทั้ง 3 ประเด็นข้างต้น พบว่า ประเภตสื่อที่ทำให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสาร และเข้าใจข้อมูลข่าวสารได้มากที่สุด คือ โทรทัศน์ และป้ายประชาสัมพันธ์ / ป้ายหาเสียงของผู้สมัครฯ ส่วนการได้รับสื่อ / เข้าร่วมกิจกรรม ที่ดำเนินการโดยสำนักงาน กกต. และหน่วยงานอื่นๆ คือ ได้รับเอกสารเกี่ยวกับผู้สมัครฯ และนโยบายพรรคการเมือง และได้รับคู่มือประชาชนสำหรับการตัดสินใจไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ตัดสินใจไปแน่นอน สาเหตุเพราะ ต้องการทำหน้าที่ตามกฎหมาย และกลัวเสียสิทธิตามกฎหมาย ส่วนที่ตัดสินใจไม่ไปเลือกตั้ง สาเหตุเพราะ เลือกไปก็ไม่มีอะไรดีขึ้น และต้องทำมาหากิน สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในครัวเรือนไม่ไปใช้ลงคะแนนเลือกตั้ง คือ เรียน / ประกอบอาชีพอยู่ต่างจังหวัด ประกอบอาชีพ และติดภารกิจจะทันหัน ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ทำการวิจัยจะนำเสนอข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยได้ออกแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะผู้ตอบแบบสอบถาม ตั้งแต่ตาราง 8 – ตาราง 13

ตอนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ตั้งแต่ตาราง 14 – ตาราง 49

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ตั้งแต่ตาราง 50 – ตาราง 53

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 8 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ชาย	136	34
2. หญิง	264	66
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 34

ตาราง 9 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. อายุระหว่าง 18-30 ปี	126	31.5
2. อายุระหว่าง 31-40 ปี	103	25.7
4. อายุระหว่าง 41-50 ปี	75	18.8
5. อายุระหว่าง 51-60 ปี	51	22.8
6. อายุมากกว่า 60 ปี	45	11.2
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 18-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.5 ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.7 ช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.8 ช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.8 และอายุมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.2

ตาราง 10 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. โสด	116	29
2. สมรส	208	52
3. หย่าร้าง	52	13
4. คู่สมรสเสียชีวิต	24	6
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 52 สถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 29 สถานภาพหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 13 และคู่สมรสเสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 6

ตาราง 11 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ประถมศึกษาตอนต้น	61	15.3
2. ประถมศึกษาตอนปลาย	99	24.8
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	32	8
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย	44	11
5. ปวช.	10	2.5
6. ปวส.	15	3.7
7.ปริญญาตรี	114	28.5
8. สูงกว่าปริญญาตรี	10	2.5
9. อื่นๆ	15	3.7
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.5 ระดับประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 24.8 ระดับประถมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 15.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 11 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 8 ระดับ ปวส. และอื่นๆ (ม.ศ. 3 จำนวน 4 คน, ม.ศ. 4 จำนวน 5 คน, ไม่ได้ศึกษา จำนวน 6 คน) คิดเป็นร้อยละ 3.7 และระดับ ปวช. และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.5

ตาราง 12 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ข้าราชการ	23	5.8
2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	9	2.2
3. พนักงานบริษัทเอกชน	49	12.3
4. รับจ้างทั่วไป	69	17.2
5. ครู / อาจารย์	12	3
6. นิสิต / นักศึกษา	55	13.8
7. ค้าขาย	83	20.7
8. อื่นๆ	100	25
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอื่นๆ (แม่บ้าน จำนวน 87 คน, เกษียณอายุการทำงาน 13 คน) คิดเป็นร้อยละ 25 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 20.7 รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 17.2 นิสิต/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.8 พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 12.3 ข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 5.8 ครู/อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 3 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 2.2

ตาราง 13 ลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือน

ระดับรายได้ต่อเดือน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. น้อยกว่า 5,000 บาท	147	36.8
2. 5,001 – 10,000 บาท	145	36.2
3. 10,001 – 15,000 บาท	82	20.5
4. 15,001 – 20,000 บาท	17	4.2
5. 20,001 – 25,000 บาท	7	1.7
6. 25,001 – 30,000 บาท	1	0.3
7. 30,001 – 35,000 บาท	0	0
8. มากกว่า 35,000 บาท	1	0.3
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.8 มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.2 มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.5 มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.2 และมีรายได้ระหว่าง 25,001-30,000 บาท และมีรายได้มากกว่า 35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.3

2. คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ตาราง 14 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตั้งแต่มีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ไปทุกครั้ง	240	60
2. ไปบางครั้ง	154	38.5
3. ไม่ได้ไปเลย	6	1.5
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 60 ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) บางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.5 ไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) คิดเป็นร้อยละ 1.5

ตาราง 15 เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

เหตุผลที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. กลัวเสียสิทธิ	113	47.08
2. มีการรณรงค์ชักจูงที่น่าสนใจ	85	35.42
3. วันเลือกตั้งไม่มีการกิจ	79	32.92
4. หน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน	172	71.67
5. การเดินทางสะดวก	74	30.83
6. ญาติพี่น้อง / เพื่อนชวนไป	52	21.67
7. ทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย	156	65
8. อื่นๆ	1	0.42

จากข้อมูลตามตาราง 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ทั้งหมด 240 คน (ตามตาราง 14) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง เพราะหน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน คิดเป็นร้อยละ 71.67 ทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 65 กลัวเสียสิทธิ คิดเป็นร้อยละ 47.08 มีการรณรงค์ชักจูงที่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 35.42 วันเลือกตั้งไม่มีการกิจ คิดเป็นร้อยละ 32.92 การเดินทางสะดวก คิดเป็นร้อยละ 30.83 ญาติพี่น้อง / เพื่อนชวนไป คิดเป็นร้อยละ 21.67 และ อื่นๆ (ถูกบังคับให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) คิดเป็นร้อยละ 0.42

สำหรับผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่ตอบ ข้อ 4 หน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน ถึงร้อยละ 71.67 ซึ่งเป็นผู้ที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง พบว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น มีสาเหตุมาจากความสะดวกสบายในการเดินทาง โดยให้ความสำคัญมากกว่าการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย และกลัวเสียสิทธิ

อย่างไรก็ตามในส่วนของการตอบเหตุผลที่หน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่ตอบในข้อนี้มีระดับการศึกษาประถมศึกษา และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท

ตาราง 16 เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง

เหตุผลที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. กลัวเสียสิทธิ	2	1.30
2. มีการรณรงค์ชักจูงที่น่าสนใจ	22	14.29
3. วันเลือกตั้งไม่มีการกิจ	117	75.97
4. หน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน	58	37.66
5. การเดินทางสะดวก	17	11.04
6. ญาติพี่น้อง / เพื่อนชวนไป	34	22.08
7. ทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย	8	5.19
8. อื่นๆ	1	0.65

จากข้อมูลตามตาราง 16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง ทั้งหมด 154 คน (ตามตาราง 14) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะ วันเลือกตั้งไม่มีการกิจ คิดเป็นร้อยละ 75.97 หน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน คิดเป็นร้อยละ 37.66 ญาติพี่น้อง / เพื่อนชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.08 มีการรณรงค์ชักจูงที่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 14.29 การเดินทางสะดวก คิดเป็นร้อยละ 11.04 ทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 5.19 กลัวเสียสิทธิ คิดเป็นร้อยละ 1.30 อื่นๆ (ถูกบังคับให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) คิดเป็นร้อยละ 0.65

ตาราง 17 เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง

เหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ไม่กลัวเสียสิทธิ	8	5.19
2. ในวันเลือกตั้งติดภารกิจ	125	81.17
3. ไม่ทราบว่ามีการเลือกตั้ง	1	0.65
4. หน่วยเลือกตั้งอยู่ไกลบ้าน	0	0
5. การเดินทางไม่สะดวก	6	3.90
6. เจ็บป่วย	20	12.99
7. อื่นๆ	10	6.49

จากข้อมูลตามตาราง 17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง ทั้งหมด 154 คน (ตามตาราง 14) ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะ ในวันเลือกตั้งติดภารกิจ คิดเป็นร้อยละ 81.17 เจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 12.99 อื่นๆ (ไม่ยอมที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) คิดเป็นร้อยละ 6.49 ไม่กลัวเสียสิทธิ คิดเป็นร้อยละ 5.19 การเดินทางไม่สะดวก คิดเป็นร้อยละ 3.90 ไม่ทราบว่าจะมีการเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.65

สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบ ข้อ 3 วันเลือกตั้งไม่มีภารกิจ ถึงร้อยละ 75.97 (ตามตาราง 16) และข้อ 2 ในวันเลือกตั้งติดภารกิจ (ตามตาราง 17) ถึงร้อยละ 81.17 ซึ่งเป็นผู้ที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุเพราะ ในวันเลือกตั้งไม่มีอะไรต้องทำ หรือสามารถจัดสรรเวลาให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ถ้ามีธุระ หรือหน้าที่การงานต้องรับผิดชอบก็จะไม่ไปลงคะแนนเลือกตั้ง

ในส่วนของการตอบเหตุผลที่ตอบ ข้อ 3 วันเลือกตั้งไม่มีภารกิจ (ตามตาราง 16) และข้อ 2 ในวันเลือกตั้งติดภารกิจ (ตามตาราง 17) ทุกกลุ่มตัวอย่างมีการตอบเหตุผลในระดับที่ใกล้เคียงกัน ไม่แตกต่างกันมากนัก

ตาราง 18 เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

เหตุผลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ไม่กลัวเสียสิทธิ	1	16.67
2. ในวันเลือกตั้งติดภารกิจ	0	0
3. ไม่ทราบว่าจะมีการเลือกตั้ง	0	0
4. หน่วยเลือกตั้งอยู่ไกลบ้าน	0	0
5. การเดินทางไม่สะดวก	1	16.67
6. เจ็บป่วย	2	33.33
7. อื่นๆ	3	50

จากข้อมูลตามตาราง 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเลย ทั้งหมด 6 คน (ตามตาราง 14) ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะ อื่นๆ (ไม่ยอมที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 2 คน, ไม่ชอบการบังคับให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 1 คน) คิดเป็นร้อยละ 50 เจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 33.33 ไม่กลัวเสียสิทธิและการเดินทางไม่สะดวก คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตาราง 19 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เคย	14	3.5
2. ไม่เคย	386	96.5
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 19 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ 96.5 และเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ 3.5

ตาราง 20 จำนวนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

จำนวนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. 1-2 ครั้ง	12	85.72
2. 3-4 ครั้ง	1	7.14
3. 4-5 ครั้ง	0	0
4. มากกว่า 5 ครั้ง	1	7.14
รวม	14	100

จากข้อมูลตามตาราง 20 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด 14 คน (ตามตาราง 19) เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา 1-2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 85.72 เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา 3-4 ครั้ง และมากกว่า 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.14

ตาราง 21 การรับรู้เรื่องกฎหมายกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องกฎหมาย	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	298	74.5
2. ไม่ทราบ	102	25.5
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 21 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ทราบว่ากฎหมายกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 74.5 และไม่ทราบกฎหมายกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 คิดเป็นร้อยละ 25.5

ตาราง 22 ช่องทางที่ทำให้ทราบกฎหมายกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. 2540

ช่องทาง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. โทรทัศน์	297	99.66
2. วิทยู	94	31.54
3. ป้ายโฆษณา	22	7.38
4. หนังสือพิมพ์ / นิตยสารต่างๆ	115	38.59
5. แผ่นพับ / ใบปลิว	3	1.01
6. ป้ายประชาสัมพันธ์ของผู้สมัครเลือกตั้ง	10	3.36
7. ญาติพี่น้อง / เพื่อนบ้าน	114	38.26
8. อื่นๆ	2	0.67

จากข้อมูลตามตาราง 22 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ทราบว่ากฎหมายกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 102 คน (ตามตาราง 21) จากทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 99.66 หนังสือพิมพ์/นิตยสารต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 38.59 ญาติพี่น้อง / เพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 38.26 วิทยู คิดเป็นร้อยละ 31.54 ป้ายโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 7.38 ป้าย

ตาราง 23 การรับรู้เรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	159	39.7
2. ไม่ทราบ	241	60.3
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบเรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้อง
คัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่
กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 60.3 และทราบ
เรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหาร
ท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็น
ร้อยละ 39.7

ตาราง 24 ความกลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิก
วุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความกลัวการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. กลัวการเสียสิทธิ	94	59.12
2. ไม่กลัวการเสียสิทธิ	65	40.88
รวม	159	100

จากข้อมูลตามตาราง 24 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบทราบเรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 159 คน (ตามตาราง 23) กลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 59.12 และไม่กลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 40.88

ตาราง 25 ระดับความกลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ระดับความกลัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. มาก	4	4.26
2. ปานกลาง	50	53.19
3. น้อย	40	42.55
รวม	94	100

จากข้อมูลตามตาราง 25 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบกลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 94 คน (ตามตาราง 24) กลัวเสียสิทธิระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 53.19 กลัวเสียสิทธิระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 42.55 และกลัวเสียสิทธิระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 4.26

ตาราง 26 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	75	18.7
2. ไม่ทราบ	325	81.3
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 26 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ทราบเรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 คิดเป็นร้อยละ 81.3 และทราบเรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 18.7

ตาราง 27 ความกลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความกลัวการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. กลัวการเสียสิทธิ	20	26.66
2. ไม่กลัวการเสียสิทธิ	55	73.34
รวม	75	100

จากข้อมูลตามตาราง 27 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบทราบเรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 75 คน (ตามตาราง 26) ไม่กลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ตาราง 28 ระดับการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วย
ลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. 2540

ระดับความกลัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. มาก	4	20
2. ปานกลาง	9	45
3. น้อย	7	35
รวม	20	100

จากข้อมูลตามตาราง 28 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบกลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้อง
คัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่
กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 20 คน (ตามตาราง 27)
กลัวเสียสิทธิระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45 กลัวเสียสิทธิระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 35 และกลัวเสีย
สิทธิระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 20

ตาราง 29 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา
ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมาย
ที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	84	21
2. ไม่ทราบ	316	79
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 29 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ทราบเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 79 และทราบเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 21

ตาราง 30 ความกลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความกลัวการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. กลัวการเสียสิทธิ	26	30.95
2. ไม่กลัวการเสียสิทธิ	58	69.05
รวม	84	100

จากข้อมูลตามตาราง 30 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบทราบเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 84 คน (ตามตาราง 29) ไม่กลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 69.05 และกลัวการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 30.95

ตาราง 31 ระดับความกลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ระดับความกลัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. มาก	2	7.69
2. ปานกลาง	13	50
3. น้อย	11	42.31
รวม	26	100

จากข้อมูลตามตาราง 31 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบกลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 26 คน (ตามตาราง 30) กลัวเสียสิทธิระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50 กลัวเสียสิทธิระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 42.31 และกลัวเสียสิทธิระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 7.69

ตาราง 32 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	75	18.7
2. ไม่ทราบ	325	81.3
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 32 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ทราบเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 81.3 และทราบเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครอง

ตาราง 33 ความกลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วย
ลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. 2540

ความกลัวการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. กลัวการเสียสิทธิ	20	26.66
2. ไม่กลัวการเสียสิทธิ	55	73.34
รวม	75	100

จากข้อมูลตามตาราง 33 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบทราบเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับ
เลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่
กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 75 คน (ตามตาราง 32)
ไม่กลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครอง
ท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็น
ร้อยละ 73.34 และกลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วย
ลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 26.66

ตาราง 34 ระดับความกลัวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วย
ลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. 2540

ระดับความกลัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. มาก	3	15
2. ปานกลาง	6	30
3. น้อย	11	55
รวม	20	100

จากข้อมูลตามตาราง 34 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบว่าการเสียสิทธิสมควรรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 20 คน (ตามตาราง 33) กลัวเสียสิทธิระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 55 กลัวเสียสิทธิระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30 และกลัวเสียสิทธิระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 15

ตาราง 35 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	119	29.7
2. ไม่ทราบ	281	70.3
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 35 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 70.3 และทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 29.7

ตาราง 36 ความกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความกลัวการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. กลัวการเสียสิทธิ	73	61.34
2. ไม่กลัวการเสียสิทธิ	46	38.66
รวม	119	100

จากข้อมูลตามตาราง 36 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 119 คน (ตามตาราง 35) กล่าวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 61.34 และไม่กล่าวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 38.66

ตาราง 37 ระดับความกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ระดับความกลัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. มาก	23	31.51
2. ปานกลาง	41	56.16
3. น้อย	9	12.33
รวม	73	100

จากข้อมูลตามตาราง 37 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 73 คน (ตามตาราง 36) กลัวเสียสิทธิระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.16 กลัวเสียสิทธิระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.51 และกลัวเสียสิทธิระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 12.33

ตาราง 38 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วย
เข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	77	19.2
2. ไม่ทราบ	323	80.8
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 38 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้อง
ขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมาย
ที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 80.8 และ
ทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอ
ข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
2540 คิดเป็นร้อยละ 19.2

ตาราง 39 ความกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วย
เข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตาม
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความกลัวการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. กลัวการเสียสิทธิ	23	29.87
2. ไม่กลัวการเสียสิทธิ	54	70.13
รวม	77	100

จากข้อมูลตามตาราง 39 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้อง
ขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมาย
ที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ทั้งหมด 77 คน (ตามตาราง 38)
ไม่กลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอ
ข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

ตาราง 40 ระดับความกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ระดับความกลัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. มาก	2	8.7
2. ปานกลาง	9	39.13
3. น้อย	12	52.17
รวม	23	100

จากข้อมูลตามตาราง 40 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 23 คน (ตามตาราง 39) กลัวเสียสิทธิระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 52.17 กลัวเสียสิทธิระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.13 และกลัวเสียสิทธิระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 8.7

ตาราง 41 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภาลดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	129	32.2
2. ไม่ทราบ	271	67.8
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 41 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอ เพื่อให้วุฒิสภาคัดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 67.8 และทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภาคัดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 32.2

ตาราง 42 ความกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภาคัดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความกลัวการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. กลัวการเสียสิทธิ	80	62.02
2. ไม่กลัวการเสียสิทธิ	49	37.98
รวม	129	100

จากข้อมูลตามตาราง 42 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภาคัดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 129 คน (ตามตาราง 41) กลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภาคัดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 62.02 และไม่กลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภาคัดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 37.98

ตาราง 43 ระดับความกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภาลดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ระดับความกลัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. มาก	5	6.25
2. ปานกลาง	49	61.25
3. น้อย	26	32.5
รวม	80	100

จากข้อมูลตามตาราง 43 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบกลัวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภาลดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 80 คน (ตามตาราง 42) กลัวเสียสิทธิระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 61.25 กลัวเสียสิทธิระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 32.5 และกลัวเสียสิทธิระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 6.25

ตาราง 44 ความรู้เรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	75	18.7
2. ไม่ทราบ	325	81.3
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 44 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 81.3 และทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอด

ตาราง 45 ความกลัวการเสียสิทธิเข้าซื้อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความกลัวการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. กลัวการเสียสิทธิ	21	28
2. ไม่กลัวการเสียสิทธิ	54	72
รวม	75	100

จากข้อมูลตามตาราง 45 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าซื้อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 75 คน (ตามตาราง 44) ไม่กลัวการเสียสิทธิเข้าซื้อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 72 และกลัวการเสียสิทธิเข้าซื้อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 28

ตาราง 46 ระดับความกลัวการเสียสิทธิเข้าซื้อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ระดับความกลัว	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. มาก	3	14.29
2. ปานกลาง	5	23.81
3. น้อย	13	61.90
รวม	21	100

จากข้อมูลตามตาราง 46 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบกลัวการเสียสิทธิเข้าซื้อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 21 คน (ตามตาราง 45) กลัวเสียสิทธิระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 61.90 กลัวเสียสิทธิระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.81 และกลัวเสียสิทธิระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 14.29

ตาราง 47 ความรู้เรื่องช่วงเวลาที่ยกเลิกสิทธิอันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้ช่วงเวลาที่ยกเลิกสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	100	25
2. ไม่ทราบ	300	75
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 47 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ไม่ทราบช่วงเวลาที่ยกเลิกสิทธิอันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 75 และทราบช่วงเวลาที่ยกเลิกสิทธิอันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดเป็นร้อยละ 25

ตาราง 48 ความรู้เรื่องการได้สิทธิทางการเมืองกลับคืนมา อันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องการได้สิทธิทางการเมืองกลับคืนมา	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. จนกระทั่งมีการใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. / ส.ว. ครั้งต่อไป	65	65
2. จนกระทั่งวันที่มีการจัดการเลือกตั้ง ส.ส. / ส.ว. ครั้งต่อไป	13	13
3. ไม่แน่ใจ	22	22
รวม	100	100

จากข้อมูลตามตาราง 48 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งตอบทราบช่วงเวลาที่เสียสิทธิอันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งหมด 100 คน ส่วนใหญ่ตอบเสียสิทธิจนกระทั่งมีการใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. / ส.ว. ครั้งต่อไป คิดเป็นร้อยละ 65 ตอบไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 22 และตอบเสียสิทธิจนกระทั่งวันที่มีการจัดการเลือกตั้ง ส.ส. / ส.ว. ครั้งต่อไป คิดเป็นร้อยละ 13

ตาราง 49 ช่องทางที่ทำให้ทราบเรื่องการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ

ช่องทาง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. โทรทัศน์	161	98.17
2. วิทยุ	66	40.24
3. ป้ายโฆษณา	20	12.19
4. หนังสือพิมพ์ / นิตยสารต่างๆ	88	53.66
5. แผ่นพับ / ใบปลิว	3	1.83
6. ป้ายประชาสัมพันธ์ของผู้สมัครเลือกตั้ง	11	6.71
7. ญาติพี่น้อง / เพื่อนบ้าน	33	20.12
8. อื่นๆ	3	1.83

จากข้อมูลตามตาราง 49 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบทราบเรื่องการเสียสิทธิต่างๆ ดังที่กล่าวมา ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จากช่องทางต่างๆ (ตามตาราง 23, 26, 29, 32, 35, 38, 41, 44) ซึ่งมีผู้ตอบว่าทราบทั้งหมด 164 คน

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

ตาราง 50 ความคิดเห็นเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 สามารถลดปัญหาการซื้อเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส. / ส.ว.

ความคิดเห็นเรื่องการลดปัญหาการซื้อเสียง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ได้	82	20.5
2. ไม่ได้	234	58.5
3. ไม่แน่ใจ	84	21
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 50 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ไม่สามารถลดการซื้อเสียงได้ คิดเป็นร้อยละ 58.5 ไม่แน่ใจว่าสามารถลดการซื้อเสียงได้ คิดเป็นร้อยละ 21 และสามารถลดการซื้อเสียงได้ คิดเป็นร้อยละ 20.5

ตาราง 51 ความคิดเห็นเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นการละเมิดสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคล

ความคิดเห็นเรื่องการละเมิดสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคล	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ไม่ละเมิด	386	96.5
2. ละเมิด	14	3.5
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 51 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 คิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 96.5 และคิดว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 3.5

ตาราง 52 ความคิดเห็นเรื่องข้อกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ความคิดเห็นเรื่องขัดต่อระบอบประชาธิปไตย	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ขัด	387	96.8
2. ไม่ขัด	13	3.2
รวม	400	100

จากข้อมูลตามตาราง 52 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 96.8 ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เป็นการบังคับผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งบางครั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ยอมไปแต่ก็ต้องไปเพราะกลัวเสียสิทธิต่างๆ หรือกลัวว่าจะมีบทลงโทษตามมา และเป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 3.2 ซึ่งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เป็นการบังคับผู้ที่มิสิทธิเลือกตั้งให้ไปทำความดี อีกทั้งถ้าบุคคลไหนไม่ต้องการเลือกใครก็สามารถไปลงช่องไม่ลงคะแนนก็ได้ ไม่ใช่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเลย ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลทางสถิติการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การไปแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดขึ้นหลังจากที่มีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน โดยการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้การแสดงออกถึงการรักในสิทธิหน้าที่ของตนเอง และทำให้ประชาชนที่มีภารกิจ หรือไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่มีการเลือกตั้งได้นั้น มีทางเลือกที่จะไปแสดงสิทธิของตนเอง เพื่อที่จะไม่ต้องเสียสิทธิทางการเมืองต่างๆ ที่เป็นมาตรการลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ถูกกำหนดขึ้น

โดยในส่วนที่ 3 นี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาใน 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1. ขั้นตอนและวิธีการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 2. ข้อมูลการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนและวิธีการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง²⁶

ขั้นตอนการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีช่วงเวลาที่จะสามารถทำการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ 2 ช่วง คือ ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งล่วงหน้าและหลังจากการเลือกตั้งครั้งนั้น 7 วัน และสามารถที่จะแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ 2 วิธี คือ ส่งจดหมาย และเข้าไปส่งเอกสารการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยตนเองที่สำนักงานเขต หรืออำเภอที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น โดยเอกสารที่จะต้องใช้ในการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ สำเนาบัตรประชาชน และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น ใบรับรองแพทย์ในกรณีเจ็บป่วย ใบรับรองการทำงานในวันที่มีการเลือกตั้งจากต้นสังกัด หรือบริษัทในกรณีที่ต้องทำงานในวันที่มีการใช้สิทธิเลือกตั้ง สำเนาตัวเดินทางในกรณีที่มีการเดินทางไปในสถานที่ต่างๆ ในวันที่มีการเลือกตั้ง เป็นต้น ในกรณีการส่งจดหมายการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สำนักงานเขตหรืออำเภอจะต้องส่งหนังสือตอบกลับไปถึงผู้ที่แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนในกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาส่งเอกสารการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยตนเองที่สำนักงานเขต หรืออำเภอนั้น ทางนายทะเบียนจะเป็นผู้เซ็นรับรอง และจะส่งเอกสารรับรองการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้กับผู้ที่แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเลย

2. ข้อมูลสถิติการแจ้งเหตุไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และสาเหตุผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผู้ทำวิจัยได้ทำการได้มีการสุ่มตัวอย่างสำนักงานเขตต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 10 เขต จากสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานครทั้งหมด 50 เขต ซึ่งประกอบด้วย 1.สำนักงานเขตพระโขนง 2.สำนักงานเขตห้วยขวาง 3.สำนักงานเขตบางรัก 4.สำนักงานเขตคลองเตย 5.สำนักงานเขตบางคอแหลม 6.สำนักงานเขตยานนาวา 7.สำนักงานเขตจตุจักร 8.สำนักงานเขตดินแดง 9.สำนักงานเขตวัฒนา 10.สำนักงานเขตสาทร เพื่อให้ทราบถึงจำนวนสถิติการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยแต่ละสำนักงานเขตได้มีการเก็บข้อมูลเล็กน้อยแตกต่างกันไป (ดังปรากฏในตาราง 53 – ตาราง 75) ซึ่งในแต่ละสำนักงานเขตมีระดับผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ไม่แตกต่างกันมากนัก (ดังปรากฏในตาราง 74) ซึ่งผลที่ได้มีดังนี้

²⁶ ข้อมูลในส่วนนี้เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการเขตวัฒนา

ตาราง 53 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตพระโขนง

ประเภทการเลือกตั้ง	วันที่เลือกตั้ง	จำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)
1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	23 ธ.ค. 2550	49
2. สมาชิกวุฒิสภา	2 มี.ค. 2551	53
3. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5 ต.ค. 2551	88

ที่มา : สำนักงานเขตพระโขนง

จากข้อมูลตามตาราง 53 พบว่า สำนักงานเขตพระโขนงมีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 3 ครั้ง คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 23 ธ.ค. 2550 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 49 คน การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ 2 มี.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 53 คน และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 88 คน ซึ่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุดังปรากฏในตาราง 54

ตาราง 54 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตพระโขนง

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่	1	1.14
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	-	-
3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง	-	-
4. ไม่อยู่ในภูมิสำเนาในเวลาเลือกตั้ง	15	17.04

ตาราง 54 (ต่อ)

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
5. มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง	28	31.82
6. เดินทางออกนอกราชอาณาจักร	39	44.32
7. มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม.	3	3.41
8. ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง	2	2.27
9. มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ	-	-
รวม	88	100

ที่มา : สำนักงานเขตพระโขนง

จากข้อมูลตามตาราง 54 พบว่า สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตพระโขนง คือ เดินทางออกนอกราชอาณาจักร คิดเป็นร้อยละ 44.32 มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.82 ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.04 มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม. คิดเป็นร้อยละ 3.41 ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.27 และเจ็บป่วย ไม่ว่าจะถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 1.14

ตาราง 55 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตห้วยขวาง

ประเภทการเลือกตั้ง	วันที่เลือกตั้ง	จำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)
1. สมาชิกวุฒิสภา	19 เม.ย. 2549	38
2. สมาชิกวุฒิสภา	23 ก.ค. 2549	67
3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	23 ธ.ค. 2550	33
4. สมาชิกวุฒิสภา	2 มี.ค. 2551	31
5. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5 ต.ค. 2551	73

ที่มา : สำนักงานเขตห้วยขวาง

จากข้อมูลตามตาราง 55 พบว่า สำนักงานเขตห้วยขวางมีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 5 ครั้ง คือ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ 19 เม.ย. 2549 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 38 คน การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ 23 ก.ค. 2549 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 67 คน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 23 ธ.ค. 2550 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 33 คน การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ 2 มี.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 31 คน และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 73 คน ซึ่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุดังปรากฏในตาราง 56

ตาราง 56 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตห้วยขวาง

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่	-	-
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	-	-

ตาราง 56 (ต่อ)

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง	-	-
4. ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง	13	17.81
5. มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง	26	35.62
6. เดินทางออกนอกราชอาณาจักร	32	43.83
7. มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม.	2	2.74
8. ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง	-	-
9. มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ	-	-
รวม	73	100

ที่มา : สำนักงานเขตห้วยขวาง

จากข้อมูลตามตาราง 56 พบว่า สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตห้วยขวาง คือ เดินทางออกนอกราชอาณาจักร คิดเป็นร้อยละ 43.83 มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.62 ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.81 และมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม. คิดเป็นร้อยละ 2.74

ตาราง 57 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตบางรัก

ประเภทการเลือกตั้ง	วันที่เลือกตั้ง	จำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5 ต.ค. 2551	77

ที่มา : สำนักงานเขตบางรัก

จากข้อมูลตามตาราง 57 พบว่า สำนักงานเขตบางรักมีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 1 ครั้ง คือ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 77 คน ซึ่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุดังปรากฏในตาราง 58

ตาราง 58 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตบางรัก

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่	1	1.30
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	-	-
3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง	1	1.30
4. ไม่อยู่ในภูมิลาเนาในเวลาเลือกตั้ง	17	22.08
5. มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง	18	23.37
6. เดินทางออกนอกราชอาณาจักร	39	50.65
7. มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม.	-	-

ตาราง 58 (ต่อ)

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
8. ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง	1	1.30
9. มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ	-	-
รวม	77	100

ที่มา : สำนักงานเขตบางรัก

จากข้อมูลตามตาราง 58 พบว่า สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตบางรัก คือ เดินทางออกนอกราชอาณาจักร คิดเป็นร้อยละ 50.65 มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.37 ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.08 และเจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่ มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง และได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.30

ตาราง 59 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตคลองเตย

ประเภทการเลือกตั้ง	วันที่เลือกตั้ง	จำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5 ต.ค. 2551	76

ที่มา : สำนักงานเขตคลองเตย

จากข้อมูลตามตาราง 59 พบว่า สำนักงานเขตคลองเตยมีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 1 ครั้ง คือ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 76 คน ซึ่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุดังปรากฏในตาราง 60

ตาราง 60 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของ
สำนักงานเขตคลองเตย

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาใน โรงพยาบาลหรือไม่	1	1.32
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง	-	-
3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง	-	-
4. ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง	10	13.15
5. มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง	17	22.37
6. เดินทางออกนอกราชอาณาจักร	44	57.89
7. มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม.	3	3.95
8. ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอก เขตเลือกตั้ง	1	1.32
9. มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ	-	-
รวม	76	100

ที่มา : สำนักงานเขตคลองเตย

จากข้อมูลตามตาราง 60 พบว่า สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่า
ราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตคลองเตย คือ เดินทางออกนอก
ราชอาณาจักร คิดเป็นร้อยละ 57.89 มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่
เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.37 ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.15 มีถิ่นที่อยู่
ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม. คิดเป็นร้อยละ 3.95 และเจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการ

ตาราง 61 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตบางคอแหลม

ประเภทการเลือกตั้ง	วันที่เลือกตั้ง	จำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)
1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	23 ธ.ค. 2550	92
2. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5 ต.ค. 2551	61

ที่มา : สำนักงานเขตบางคอแหลม

จากข้อมูลตามตาราง 61 พบว่า สำนักงานเขตบางคอแหลมมีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 2 ครั้ง คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 23 ธ.ค. 2550 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 92 คน และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 61 คน ซึ่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุดังปรากฏในตาราง 62

ตาราง 62 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตบางคอแหลม

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่	-	-
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	-	-
3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง	-	-
4. ไม่อยู่ในภูมิลาเนาในเวลาเลือกตั้ง	28	45.90

ตาราง 62 (ต่อ)

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
5. มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง	18	29.51
6. เดินทางออกนอกราชอาณาจักร	11	18.03
7. มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม.	2	3.28
8. ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง	2	3.28
9. มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ	-	-
รวม	61	100

ที่มา : สำนักงานเขตบางคอแหลม

จากข้อมูลตามตาราง 62 พบว่า สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตบางรัก คือ ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.90 มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.51 เดินทางออกนอกราชอาณาจักร คิดเป็นร้อยละ 18.03 และมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม. และได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.28

ตาราง 63 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตยานนาวา

ประเภทการเลือกตั้ง	วันที่เลือกตั้ง	จำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)
1. สมาชิกวุฒิสภา	2543	84
2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	6 ม.ค. 2544	121
3. สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	2545	65
4. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	29 ส.ค. 2547	86
5. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	6 ก.ค. 2548	86
6. สมาชิกวุฒิสภา	23 ก.ค. 2549	56
7. สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	2549	44
8. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	23 ธ.ค. 2550	72
9. สมาชิกวุฒิสภา	2 มี.ค. 2551	39
10. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5 ต.ค. 2551	74

ที่มา : สำนักงานเขตยานนาวา

จากข้อมูลตามตาราง 63 พบว่า สำนักงานเขตยานนาวามีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 10 ครั้ง คือ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 84 คน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 6 ม.ค. 2544 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 121 คน การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2545 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 65 คน การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 29 ส.ค. 2547 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 86 คน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 6 ก.ค. 2548 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 86 คน การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ 23 ก.ค. 2549 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 56 คน การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2549 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 44 คน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 23 ธ.ค. 2550 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 72 คน การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ 2 มี.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 39 คน และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 74 คน ซึ่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุดังปรากฏในตาราง 64

ตาราง 64 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของ
สำนักงานเขตยานนาวา

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาใน โรงพยาบาลหรือไม่	2	2.70
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง	-	-
3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง	-	-
4. ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง	16	21.62
5. มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง	12	16.22
6. เดินทางออกนอกราชอาณาจักร	41	55.41
7. มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม.	-	-
8. ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่ นอกเขตเลือกตั้ง	-	-
9. มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ	-	-
10. อื่นๆ (บวชเป็นพระภิกษุ 1 คน, นั่งวิปัสสนา กรรมฐาน 2 คน)	3	4.05
รวม	74	100

ที่มา : สำนักงานเขตยานนาวา

จากข้อมูลตามตาราง 64 พบว่า สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่า
ราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตยานนาวา คือ เดินทางออกนอก
ราชอาณาจักร คิดเป็นร้อยละ 55.41 ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.62 มีกิจธุระ
จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.22 อื่นๆ (บวชเป็น

ตาราง 65 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตจตุจักร

ประเภทการเลือกตั้ง	วันที่เลือกตั้ง	จำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)
1. สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	23 ก.ค. 2549	187
2. สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	11 มี.ค. 2550 (ซ่อม)	106
3. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5 ต.ค. 2551	227

ที่มา : สำนักงานเขตจตุจักร

จากข้อมูลตามตาราง 65 พบว่า สำนักงานเขตจตุจักรมีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 3 ครั้ง คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ในวันที่ 23 ก.ค. 2549 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 187 คน การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ในวันที่ 11 มี.ค. 2550 (ซ่อม) มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 106 คน และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 227 คน ซึ่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุดังปรากฏในตาราง 66

ตาราง 66 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตจตุจักร

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่	2	0.88
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	-	-
3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง	1	0.44

ตาราง 66 (ต่อ)

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
4. ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง	40	17.62
5. มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง	59	25.99
6. เดินทางออกนอกราชอาณาจักร	98	43.18
7. มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม.	7	3.08
8. ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง	15	6.61
9. มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ	4	1.76
10. อื่นๆ (บวชเป็นพระภิกษุ)	1	0.44
รวม	227	100

ที่มา : สำนักงานเขตจตุจักร

จากข้อมูลตามตาราง 66 พบว่า สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตจตุจักร คือ เดินทางออกนอกราชอาณาจักร คิดเป็นร้อยละ 43.18 มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.99 ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.62 ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.61 มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 1.76 เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 0.88 และมีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง และอื่นๆ (บวชเป็นพระภิกษุ) คิดเป็นร้อยละ 0.44

ตาราง 67 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตดินแดง

ประเภทการเลือกตั้ง	วันที่เลือกตั้ง	จำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)
1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	23 ธ.ค. 2550	64
2. สมาชิกวุฒิสภา	2 มี.ค. 2551	51
3. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5 ต.ค. 2551	108
4. สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	9 พ.ย. 2551 (ซ่อม)	42

ที่มา : สำนักงานเขตดินแดง

จากข้อมูลตามตาราง 67 พบว่า สำนักงานเขตดินแดงมีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 4 ครั้ง คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 23 ธ.ค. 2550 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 64 คน การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ 2 มี.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 51 คน การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 108 คน และการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ในวันที่ 9 พ.ย. 2551 (ซ่อม) มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 42 คน ซึ่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุดังปรากฏในตาราง 68

ตาราง 68 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตดินแดง

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่	3	2.78
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	1	0.92
3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง	4	3.70

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
4. ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง	25	23.15
5. มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง	28	25.93
6. เดินทางออกนอกราชอาณาจักร	37	34.26
7. มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม.	7	6.48
8. ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง	3	2.78
9. มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ	-	-
รวม	108	100

ที่มา : สำนักงานเขตดินแดง

จากข้อมูลตามตาราง 68 พบว่า สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตดินแดง คือ เดินทางออกนอกราชอาณาจักร คิดเป็นร้อยละ 34.26 มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.93 ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.15 มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม. คิดเป็นร้อยละ 6.48 มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.70 เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษานในโรงพยาบาลหรือไม่ และได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.78 และมีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.92

ตาราง 69 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตวัฒนา

ประเภทการเลือกตั้ง	วันที่เลือกตั้ง	จำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5 ต.ค. 2551	163

ที่มา : สำนักงานเขตวัฒนา

จากข้อมูลตามตาราง 69 พบว่า สำนักงานเขตวัฒนามีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 1 ครั้ง คือ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 163 คน ซึ่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุดังปรากฏในตาราง 70

ตาราง 70 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตวัฒนา

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่	3	1.84
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	-	-
3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง	1	0.61
4. ไม่อยู่ในภูมิภานาในเวลาเลือกตั้ง	27	16.56
5. มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง	13	7.98
6. เดินทางออกนอกราชอาณาจักร	107	65.65

ตาราง 70 (ต่อ)

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
7. มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม.	2	1.23
8. ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง	6	3.68
9. มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ	1	0.61
10. อื่นๆ (ไปปฏิบัติธรรมตามพระไตรปิฎก)	3	1.84
รวม	163	100

ที่มา : สำนักงานเขตวัฒนา

จากข้อมูลตามตาราง 70 พบว่า สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตวัฒนา คือ เดินทางออกนอกราชอาณาจักร คิดเป็นร้อยละ 65.65 ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.56 มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.98 ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.68 และเจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่ และอื่นๆ (ไปปฏิบัติธรรมตามพระไตรปิฎก) คิดเป็นร้อยละ 1.84 มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม. คิดเป็นร้อยละ 1.23 มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง และมีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 0.61

ตาราง 71 สถิติจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของสำนักงานเขตสาทร

ประเภทการเลือกตั้ง	วันที่เลือกตั้ง	จำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)
1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	23 ธ.ค. 2550	148
2. สมาชิกวุฒิสภา	2 มี.ค. 2551	270
3. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5 ต.ค. 2551	78

ที่มา : สำนักงานเขตสาทร

จากข้อมูลตามตาราง 71 พบว่า สำนักงานเขตสาทรมีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 3 ครั้ง คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 23 ธ.ค. 2550 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 148 คน การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ 2 มี.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 270 คน และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 มีจำนวนผู้แจ้งเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 78 คน ซึ่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีสาเหตุดังปรากฏในตาราง 72

ตาราง 72 สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตสาทร

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่	1	1.28
2. มีร่างกายทุพพลภาพจนไม่สะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	-	-
3. มีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง	-	-
4. ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง	23	29.49

ตาราง 72 (ต่อ)

สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
5. มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง	19	24.36
6. เดินทางออกนอกราชอาณาจักร	34	43.59
7. มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกิน 100 กม.	-	-
8. ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง	1	1.28
9. มีเหตุสุดวิสัย เช่น อุทกภัย วาตภัย ฯลฯ	-	-
รวม	78	100

ที่มา : สำนักงานเขตสาทร

จากข้อมูลตามตาราง 72 พบว่า สาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 ของสำนักงานเขตสาทร คือ เดินทางออกนอกราชอาณาจักร คิดเป็นร้อยละ 43.59 ไม่อยู่ในภูมิลำเนาในเวลาเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.49 มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปในพื้นที่ห่างไกลจากที่เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.36 และเจ็บป่วยไม่ว่าถึงขนาดต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือไม่ และได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.28

ตาราง 73 สถิติการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 แบ่งตามสำนักงานเขต
ที่ได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมด 10 เขต

สำนักงานเขต	จำนวนผู้มี สิทธิเลือกตั้ง (คน)	จำนวนผู้มาใช้ สิทธิเลือกตั้ง (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวนผู้ไม่มา ใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	คิดเป็น ร้อยละ
1. พระโขนง	72,647	39,675	54.61	32,972	45.39
2. ห้วยขวาง	56,489	31,411	55.61	25,078	44.39
3. บางรัก	33,737	19,598	58.09	14,139	41.91
4. คลองเตย	79,992	39,055	48.82	40,937	51.18
5. บางคอแหลม	72,079	38,550	53.48	33,529	46.52
6. ยานนาวา	63,142	33,147	52.50	29,995	47.50
7. จตุจักร	124,765	68,944	55.26	55,821	44.74
8. ดินแดง	102,971	56,825	55.19	46,146	44.81
9. วัฒนา	54,557	27,974	51.27	26,583	48.73
10. สาทร	66,155	36,253	54.80	29,902	45.20

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตาราง 74 สถิติการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ต.ค. 2551 แบ่ง
ตามสำนักงานเขตที่ได้เก็บข้อมูลทั้งหมด 10 เขต

สำนักงานเขต	จำนวนผู้ไม่มาใช้สิทธิ เลือกตั้ง (คน)	จำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1. พระโขนง	32,972	88	0.27
2. ห้วยขวาง	25,078	73	0.29
3. บางรัก	14,139	77	0.54
4. คลองเตย	40,937	76	0.18
5. บางคอแหลม	33,529	61	0.18
6. ยานนาวา	29,995	74	0.25
7. จตุจักร	55,821	227	0.41

ตาราง 74 (ต่อ)

สำนักงานเขต	จำนวนผู้ไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	จำนวนผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	คิดเป็นร้อยละ
8. ดินแดง	46,146	108	0.23
9. วัฒนา	26,583	163	0.61
10. สาทร	29,902	78	0.26
รวม	335,102	1,023	0.31

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานเขต ทั้ง 10 เขต

จากข้อมูลตามตาราง 74 พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2551 มีจำนวน 1,023 คน คิดเป็นร้อยละ 0.31 ของจำนวนผู้ไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีถึง 335,102 คน โดยขั้นตอนและวิธีการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเราสามารถที่จะคำนวณค่าใช้จ่ายต่อคนในการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยประมาณได้ต่อคนจะใช้ประมาณคนละ 10 บาท ซึ่งมาจากการส่งจดหมาย หรือค่าเดินทาง และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น สำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาเอกสารการเดินทางไปต่างประเทศ เอกสารการทํากิจธุระที่จำเป็น ฯลฯ รวมไปถึง ซึ่งสามารถที่จะคำนวณได้ 10,230 บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่มากมายเมื่อนับไปรวมทั้งประเทศ ทำให้เป็นการรบกวนเงินงบประมาณในการจัดการเลือกตั้ง และเงินของประชาชนอีกด้วย

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผู้ทำวิจัยได้มีการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จากสำนักงานเขตที่ได้มีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งหมด 10 เขต ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ 1.สำนักงานเขตพระโขนง 2.สำนักงานเขตห้วยขวาง 3.สำนักงานเขตบางรัก 4.สำนักงานเขตคลองเตย 5.สำนักงานเขตบางคอแหลม 6.สำนักงานเขตยานนาวา 7.สำนักงานเขตจตุจักร 8.สำนักงานเขตดินแดง 9.สำนักงานเขตวัฒนา 10.สำนักงานเขตสาทร เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น และความรู้สึกของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ดังปรากฏในตาราง 75 – ตาราง 80) ซึ่งผลที่ได้มีดังนี้

ตาราง 75 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความคิดเห็น	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เห็นด้วย	10	100
2. ไม่เห็นด้วย	-	0
รวม	10	100

จากข้อมูลตามตาราง 75 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเห็นด้วยกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งมีความคิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ให้ประชาชนต้องรู้จักหน้าที่ของตนเอง เพราะว่าคนที่มีสิทธิเลือกตั้งก็ควรที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และรักษาสีบทของ ตนเอง เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาเป็นผู้แทนของตนเองมาจากเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนในเขตนั้น

ตาราง 76 ความรู้ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อเรื่องการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความรู้เรื่องการเสียสิทธิ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ทราบ	10	100
2. ไม่ทราบ	-	0
รวม	10	100

จากข้อมูลตามตาราง 76 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดทราบเรื่องการเสียสิทธิ 8 ประการทางการเมืองที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 แต่ว่าส่วนใหญ่จะรู้การเสียสิทธิทางการเมืองไม่ครบทั้ง 8 ประการ

ตาราง 77 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อเรื่องการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ความคิดเห็น	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เห็นด้วย	10	100
2. ไม่เห็นด้วย	-	0
รวม	10	100

จากข้อมูลตามตาราง 77 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเห็นด้วยเกี่ยวกับเรื่องการเสียสิทธิ 8 ประการทางการเมืองที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เพราะให้เหตุผลว่าถ้าผู้ที่ไม่ใช้สิทธิเลือกตั้งก็ควรที่จะต้องมียกโทษ เพื่อให้อำนาจจะรักษาสิทธิของตนเองให้มากขึ้น

ตาราง 78 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ความคิดเห็น	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เห็นด้วย	10	100
2. ไม่เห็นด้วย	-	0
รวม	10	100

จากข้อมูลตามตาราง 78 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเห็นด้วยกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะคิดว่าเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง เพื่อให้คนที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่มีการเลือกตั้งได้แสดงตนเพื่อรักษาสิทธิของตนเอง และทำให้บุคคลนั้นไม่ต้องเสียสิทธิทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้

ตาราง 79 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ของตน

ความคิดเห็น	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เป็นการเพิ่มภาระหน้าที่	10	100
2. ไม่เป็นการเพิ่มภาระหน้าที่	-	0
รวม	10	100

จากข้อมูลตามตาราง 79 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดคิดว่าการแจ้งเหตุไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ของตนเอง แต่เราก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ เพราะกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งทำให้งานเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูล และต้องมีการบัญชีข้อมูลของผู้แจ้งเหตุไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยต้องมีการค้นหาข้อมูลของผู้แจ้งเหตุไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งว่า ผู้นั้นอยู่ในหน่วยเลือกตั้งใด อยู่ลำดับที่เท่าไร เพื่อที่จะสามารถกรอกข้อมูลได้ถูกต้อง อีกทั้งยังต้องกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์มที่ทางกรมการปกครองส่งมาให้ หลังจากนั้นก็ต้องส่งให้กรมการปกครองเป็นผู้ทำการตัดรายชื่อผู้ที่แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง นอกจากผู้ที่เสียสิทธิต่างๆ 8 ประการ ซึ่งทำให้ภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งงานที่ต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานมากที่สุดก็คือ การค้นหาข้อมูลของผู้แจ้งเหตุไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งว่า ผู้นั้นอยู่ในหน่วยเลือกตั้งใด อยู่ลำดับที่เท่าไร ซึ่งผู้ที่มาปฏิบัติงานนั้นเท่าเดิม โดยงานของทางสำนักงานเขตนั้นก็มากอยู่แล้ว ยิ่งในช่วงก่อนที่จะมีการเลือกตั้งประมาณ 1 เดือน จะมีผู้มาทำบัตรประชาชน ทั้งที่มีสาเหตุมาจากบัตรประชาชนสูญหาย หรือบัตรประชาชนหมดอายุ ฯลฯ เป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้งานที่จะต้องทำนั้นเพิ่มมากขึ้นอยู่แล้ว

ตาราง 80 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อช่วงเวลาในการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ความคิดเห็น	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เห็นด้วย	10	100
2. ไม่เห็นด้วย	-	0
รวม	10	100

จากข้อมูลตามตาราง 80 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเห็นด้วยกับระยะเวลาในการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะคิดว่าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยการแจ้งเหตุไม่สามารถไม่ใช้สิทธิเลือกตั้งต้องมีการแจ้งเหตุก่อนที่จะมีการเลือกตั้งล่วงหน้า 7 วัน และหลังที่มีการเลือกตั้ง 7 วัน

การวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

ในการอภิปรายผลจากการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อจำกัดบางประการที่ควรกล่าวไว้เบื้องต้นในส่วนที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะจำกัดผู้ที่อยู่ในเขตเมืองเป็นหลัก และมีระดับการศึกษากระจุกตัวอยู่ที่ระดับประถมศึกษา และระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ในส่วนของรายได้จะกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท และรายได้ 5,000-10,000 บาทเป็นส่วนใหญ่

การเลือกตั้งก่อนปีพุทธศักราช 2540 ของประเทศไทยกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชน แต่เมื่อมีรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 ได้มีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน โดยกำหนดให้ประชาชนที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 68 ไว้ว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ...” ซึ่งผลที่ตามมาหลังจากการบังคับใช้กฎหมายนั้น ทำให้เกิดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งโดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

จากการที่ได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ส่วนใหญ่จะให้เห็นผลว่า หน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน จึงทำให้เดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของคนกลุ่มนี้ เพราะคิดว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ถึงแม้ว่าจะไม่มีการบังคับก็จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจะมีคนเพียงส่วนน้อยที่คิดว่ามีผลต่อตนเอง คือถ้าไม่มีการบังคับให้ไปใช้สิทธิก็จะไม่ไปใช้สิทธิ โดยให้เหตุผลว่ากลัวที่จะมีการเสียสิทธิต่างๆ ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับตนเองในอนาคต จึงจำเป็นต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และถ้าไม่สามารถที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่มีการเลือกตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มนี้ก็จะอาศัยช่องทางอื่นๆ ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือรักษาสีสิทธิของตนเอง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า การใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขต และการแจ้งเหตุไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง

จากการที่ได้สัมภาษณ์ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง โดยส่วนใหญ่ที่คนกลุ่มนี้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นเพราะต้องทำธุระ หรือติดภารกิจในวันที่มีการเลือกตั้ง ทำให้ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ แต่ถ้าในวันเลือกตั้งว่างไม่มีภารกิจจะต้องไปปฏิบัติ ก็จะไปเลือกตั้ง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่คลองเตยมีคนหลากหลายอาชีพอาศัยอยู่ โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบการค้าขาย จะต้องค้าขายทุกวันทำให้ไม่มีเวลาที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนในเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่มีผลกระทบต่อตนเอง โดยเฉพาะเรื่องการเสียสิทธินั้น ส่วนใหญ่คนกลุ่มนี้จะไม่กลัวการเสียสิทธิ เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว ไม่สามารถที่จะเข้าถึงได้ อีกทั้งยังมีบางส่วนที่ยังไม่รู้ว่ามีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการเสียสิทธิทางการเมืองต่างๆ

3. กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

จากการสำรวจผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปเคยใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจากการได้สัมภาษณ์คนกลุ่มนี้ จะมีข้อสังเกตอยู่หลายประการด้วยกัน คือ 1.กลุ่มที่จะไม่ไปเลือกตั้งอยู่แล้ว เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง และไม่คิดจะสนใจเรื่องทางการเมือง 2.กลุ่มเจ็บป่วย และเดินทางไม่สะดวก ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มไม่ให้ความเห็นไปถึงแม้ว่าจะบังคับหรือไม่บังคับให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ดี ถึงแม้ว่าบางคนจะบอกว่ารู้ว่ามีกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ก็ตาม อีกทั้งยังไม่รู้เรื่องการเสียสิทธิต่างๆ อีกด้วย ถึงแม้ว่าจะรู้ก็ไม่กลัวการเสียสิทธิ เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว และไม่อยากจะเข้าไปยุ่งกับการเมือง จึงทำให้เหตุผลที่มีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ไม่มีผลต่อคนกลุ่มนี้เลย

หลังจากการนำมาข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์กับความคิดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้การเลือกตั้งให้เป็นสิทธิหรือเป็นหน้าที่ และองค์กรหรือผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนั้น ก็ได้มีประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

1. หลังจากมีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทำให้ดูเหมือนว่าทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น (ตาราง 1 ภาคผนวก ก) แต่เมื่อดูจากสถิติทางการเลือกตั้งในอดีตจนถึงในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีแนวโน้มการไปใช้สิทธิการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้นอยู่แล้ว โดยดูได้จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476-2539 (แผนภูมิ 1 ภาคผนวก ก) ที่มีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีผู้ไปใช้สิทธิเพิ่มขึ้นถึงประมาณร้อยละ 20 และสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2550 (แผนภูมิ 2 ภาคผนวก ก) ที่มีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีผู้ไปใช้สิทธิเพิ่มขึ้นถึงประมาณร้อยละ 5 เท่านั้น ซึ่ง

เมื่อนำไปโยงกับแนวคิดการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง สามารถอธิบายได้ว่าการรับรู้ข่าวสารทางด้านการเมืองมีผลทำให้ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสามารถนำไปประกอบกับผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้รับคำตอบว่าการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่เพิ่มขึ้น มีผลต่อความสนใจทางการเมือง ส่วนในเรื่องการเสียสิทธิทางการเมือง พบว่าผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งเป็นส่วนน้อยที่รู้เรื่องเกี่ยวกับการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ ซึ่งเป็นสิ่งที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญเพื่อที่จะกระตุ้นให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความกลัวหรือเกิดสำนึกที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่จากการให้ข้อมูลของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพบว่าปัจจุบันประชาชนได้รับรู้ข่าวสารต่างๆ ทางด้านการเมืองเพิ่มขึ้น ทั้งทางด้านการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ ทั้งทางด้านโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ จึงทำให้มีการตื่นตัวที่จะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และเมื่อนำมาพิจารณาเกี่ยวกับพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ว่า “สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล (ที่บ่งชี้โดยระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เพศ) ที่มีต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะมีความรู้สึกสำนึกคิดและพฤติกรรมในทางการเมืองคล้ายคลึงกัน” ซึ่งผลจากการเก็บข้อมูลปรากฏว่ากลุ่มคนที่มีเหตุผลที่ไม่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะว่าติดภารกิจที่จะต้องทำงาน หรืออีกจำพวกหนึ่งก็คือ ผู้ที่ไม่สนใจทางการเมือง เพราะคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัว และถึงแม้จะไปเลือกตั้งก็ไม่ได้ทำให้ชีวิตของตนเองดีขึ้น จึงไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเอาเวลาไปทำงาน หรือธุรกิจของตนเองดีกว่า ซึ่งหลังจากนำมาวิเคราะห์แล้วการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จากสถิติการเลือกตั้ง

2. การเสียสิทธิทางการเมืองต่างๆ เมื่อไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นส่วนน้อยที่รู้เรื่องเกี่ยวกับการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ โดยเป็นสิ่งที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะกระตุ้นให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความกลัวหรือเกิดสำนึกที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสามารถนำไปเชื่อมโยงกับประเด็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นว่าการเสียสิทธิทางการเมืองที่กำหนดขึ้นนั้น จะมีผลต่อคนส่วนน้อย อีกทั้งยังมองว่าการเสียสิทธิเป็นเรื่องการเสียสิทธิที่ไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง ในเมื่อเป็นเช่นนี้ การที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยมีบทลงโทษให้เสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ ก็ไม่ได้ทำให้ประชาชนรู้สึกกลัวกับสภาพบังคับดังกล่าวเท่าที่ควร โดยการประชาสัมพันธ์เรื่องการเสียสิทธิทางการเมืองมีน้อยมาก ทำให้สามารถเชื่อมโยงได้กับแนวคิดการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งในเมื่อมีการบัญญัติโทษให้ประชาชนเกิดความกลัวขึ้นแล้ว แต่ไม่มีการให้ข้อมูลความรู้แก่ประชาชนมากเท่าที่ควร และที่เป็นข้อสังเกตได้อีกอย่างจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ยังไม่รู้เรื่องการเสียสิทธิครบทุกข้อ แล้วประชาชนทั่วไปจะรู้เรื่องการเสียสิทธิต่างๆ เพื่อที่จะไปกระตุ้นความรู้สึกในสิทธิและหน้าที่ของเขาได้อย่างไร

3. เป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับองค์กร หรือผู้ที่มีเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนกลาง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานเขต ฯลฯ ซึ่งจะมีผู้ที่ทำให้หน้าที่รับผิดชอบด้านต่างๆ ในการเลือกตั้ง โดยเฉพาะกรรมการปกครอง ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแบบฟอร์มและทำทะเบียนการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และสำนักงานเขต ซึ่งมีหน้าที่จัดสถานที่การเลือกตั้งล่วงหน้า และยังเป็นสถานที่ในการแจ้งและรวบรวมข้อมูลการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อีกทั้งบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่รับผิดชอบไม่ได้มีเพิ่มขึ้นตามภาระหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น จึงทำให้มีภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่งานประจำก็มีมากอยู่แล้ว

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในส่วนนี้จะเสนอปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยอยู่ทั้งหมด 3 ประเด็นใหญ่ด้วยกัน ซึ่งประกอบด้วย 1.การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ 2.การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง 3.การรณรงค์ประชาสัมพันธ์การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2548 ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่²⁷

ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ปรากฏในตาราง 81

ตาราง 81 ปัญหาการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อเท็จจริง / ปัญหา	แนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแก้ไข
รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 68 กำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางส่วนไปประกอบอาชีพอยู่นอกภูมิลำเนา และได้ลงทะเบียนการขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตจังหวัด จำเป็นต้องเดินทางกลับไปทำหน้าที่ลงคะแนนเลือกตั้งในวันที่มีการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าในเขตเลือกตั้ง หรือวันเลือกตั้ง ซึ่งทำให้ประชาชนต้องรับภาระค่าใช้จ่าย บางส่วนจึงยอมเป็นผู้เสียสิทธิ ขณะเดียวกันผู้สมัครรับเลือกตั้งบางรายก็ใช้วิธีอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยการจัดหารถรับส่งให้ไปลงคะแนน ซึ่งเป็นการกระทำที่เข้าข่ายจูงใจให้ไปลงคะแนน	กฎหมายเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. มาตรา 45 ให้หน่วยงานของรัฐจัดยานพาหนะรับ-ส่ง เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งอยู่แล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการไปทำหน้าที่ใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงควรศึกษาความเป็นไปได้ในการที่จะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจะเป็นการเพิ่มจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง และป้องกันการกระทำของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เข้าข่ายจูงใจให้ไปลงคะแนนได้อีกช่องทางหนึ่ง

²⁷ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, (2550). รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำปีงบประมาณ 2549 (ตุลาคม 2548 – กันยายน 2549). หน้า 90-91

2. การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง²⁸

ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการการซื้อเสียงในการเลือกตั้งของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ปรากฏในตาราง 82

ตาราง 82 ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อเท็จจริง / ปัญหา	แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแก้ไข
การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง เป็น วัฒนธรรมที่ปรากฏคู่กับการเลือกตั้ง ทั้งในการ เลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น จนมีการ พุดกันทุกวันที่มีการเลือกตั้งว่า “เงินไม่มา กาไม่ เป็น” ซึ่งการซื้อสิทธิขายเสียงมีสาเหตุมาจาก หลายประการด้วยกัน อาทิ ผู้สมัครและพรรค การเมืองที่ต้องการเอาชนะการเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิ เลือกตั้งยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีการเรียกรับผลประโยชน์ ตอบแทนจากผู้สมัคร การตรวจสอบการ เลือกตั้ง และการบังคับใช้กฎหมายยังไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร กอปรกับโครงสร้าง สังคมไทยยังเป็นระบบอุปถัมภ์ ประชาชนใน ชนบทส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพิงผู้มีอิทธิพล หรือ นักการเมืองในท้องถิ่น จึงทำให้ตัดสินใจ ลงคะแนนการเลือกตั้งให้กับผู้สมัครที่เป็นผู้มี ความสัมพันธ์ในลักษณะเชิงอุปถัมภ์กันมาก่อน โดยมีได้แยกแยะระหว่างการมอบอำนาจ อธิปไตยให้ผู้แทนไปทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ และด้านบริหาร กับการตอบแทนผู้มีพระคุณที่	1. มาตรการในการให้ความรู้และการศึกษา 1.1 บรรจุการเรียนรู้การเรียนการสอนเรื่อง ประชาธิปไตย และการเลือกตั้งให้ครบทุกช่วง ชั้น โดยปรับปรุงให้เหมาะสมในแต่ละช่วงชั้น 1.2 คงบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งใน การดำเนินการให้ความรู้ และการศึกษาแก่ ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ไว้เช่นเดิม 1.3 หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรเอกชนที่มี หน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ และการศึกษาแก่ ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านงบประมาณอย่าง พอเพียง 2. การกำหนดมาตรการทางกฎหมาย 2.1 กำหนดให้มีบทลงโทษเด็ดขาดและรุนแรง

²⁸ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, (2550). รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำปี งบประมาณ 2549 (ตุลาคม 2548 – กันยายน 2549). หน้า 90-91

ตาราง 82 (ต่อ)

ข้อเท็จจริง / ปัญหา	แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแก้ไข
ที่เคยช่วยเหลือด้านทุนทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และผู้ที่ให้ความช่วยเหลือก็คือคนดีของผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือ การซื้อสิทธิขายเสียง หรือการมีผลประโยชน์ต่างตอบแทน จึงยังไม่หมดไปจากการเลือกตั้งของประเทศไทย	ไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง โดยเอาผิดทั้งผู้ให้และผู้รับ หลักง่ายๆ ก็คือถ้าไม่มีผู้ให้ก็ไม่มีผู้รับ หรือกลับกัน ถ้าไม่มีผู้รับก็ไม่มีผู้ให้ ผู้ใดเริ่มกระทำความผิดควรต้องลงโทษหนักกว่าผู้ตอบสนอง โดยต้องคำนึงผู้ใดเต็มใจเป็นพยาน ควรได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้การดำเนินการกับผู้ซื้อและผู้ขายเสียง ต้องดำเนินการโดยเฉียบขาด รวดเร็วทุกกรณีไม่มีข้อยกเว้น กรณีการซื้อเสียงที่ดำเนินโดยพรรคการเมือง ขอเสนอให้ถือเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองด้วย 2.2 ตรากฎหมายห้ามส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ วัด โรงเรียน หรือองค์กรสาธารณกุศล ขอรับบริจาคเงินจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง ข้าราชการ ฝ่ายการเมือง เพื่อมิให้บุคคลดังกล่าวต้องใช้เงินมากเกินไปจนสมควร อันจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการปฏิบัติหน้าที่ในบางตำแหน่งของบุคคลดังกล่าว หรือในช่วงที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งรัฐบาลต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนและแจ้งให้ทุกส่วนถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด 3. การกำหนดมาตรการในการดำเนินการรณรงค์และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เชิงรุก 3.1 ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง รณรงค์และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ตาราง 82 (ต่อ)

ข้อเท็จจริง / ปัญหา	แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแก้ไข
	พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความสำคัญของการเลือกตั้ง คุณสมบัติของคนดีที่สมควรเลือกให้เป็นผู้บริหารบ้านเมือง ตลอดจนผลเสียที่เกิดจากการซื้อสิทธิขายเสียงอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตย 3.2 ในช่วงที่ใกล้มีการเลือกตั้ง และช่วงที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มุ่งเน้นการรณรงค์และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ประชุมชี้แจงและฝึกอบรมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้นำชุมชน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ละพรรคการเมือง ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้ง กรณีที่มีการลงโทษผู้กระทำความผิด ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้รับทราบอย่างกว้างขวาง (ใช้มาตรการทางสังคมร่วมด้วย)

3. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2548²⁹

นอกเหนือจากภารกิจจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแล้วนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งยังมีภารกิจที่ละเลยไม่ได้ในการเตรียมความพร้อมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้มีความรู้ความเข้าใจ และปลูกจิตสำนึกประชาธิปไตยในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติ เพื่อการพัฒนาระบบการเมืองของประเทศไทยให้ยั่งยืนต่อไป ในการจัดการเลือกตั้งแต่ละครั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีการจัดทำแผนการจัดเตรียมงบประมาณในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ซึ่งจะเห็นจากแผนพระราม 1 ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.2548 ที่ผ่านมา มีโครงการและกิจกรรมเพื่อการรณรงค์

²⁹ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2548). รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

โดยจำแนกเป็นกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมผลิตสื่อรณรงค์เผยแพร่ ได้แก่ คู่มือประชาชน แผ่นพับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไปสเตอร์การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คู่มือสำหรับคนพิการ สปอตวิทยุ เป็นต้น
2. กิจกรรมวิทยุโทรทัศน์ร่วมใจเลือกตั้ง ได้แก่ ผลิตละครสั้น และสารคดีโทรทัศน์ (ใช้งบประมาณ 4,915,000 บาท)
3. กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้กระบวนการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ได้แก่ บทบรรยายทางหอกระจายข่าว โทรศัพท์สายตรงถึงผู้มีสิทธิ เป็นต้น (ใช้งบประมาณ 1,200,000 บาท)
4. กิจกรรมสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง (ใช้งบประมาณ 550,000 บาท)
5. กิจกรรมมหกรรมรวมพลังเลือกตั้งครั้งเดียว (ใช้งบประมาณ 4,000,000)
6. กิจกรรมรณรงค์การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสถาบันการศึกษา (ใช้งบประมาณ 5,000,000 บาท)
7. กิจกรรมศูนย์ข่าวเยาวชนกับการเลือกตั้ง ได้แก่ จัดตั้งศูนย์ข่าวเยาวชน รณรงค์เผยแพร่ผ่านสื่อท้องถิ่น (ใช้งบประมาณ 1,750,000 บาท)
8. กิจกรรมรณรงค์การเลือกตั้งด้วยนโยบาย (ใช้งบประมาณ 2,400,000 บาท)
9. กิจกรรมตลาดนัดนโยบายพรรคการเมือง 4 ภูมิภาค (ใช้งบประมาณ 12,000,000 บาท)
10. กิจกรรมประเมินผลการรณรงค์ (ใช้งบประมาณ 400,000 บาท)
11. กิจกรรมวิทยุโทรทัศน์ร่วมใจเลือกตั้ง เช่น การทำสื่อประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ การสัมภาษณ์พิเศษผู้บริหารทางสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ การจัดทำ VCD พร้อมบทบรรยาย เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งและวิธีการเลือกตั้ง การจัดทำเพลงประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง (ใช้งบประมาณ 3,510,000 บาท)
12. กิจกรรมสื่อประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง (ใช้งบประมาณ 2,700,000 บาท)
13. กิจกรรมสื่อมวลชนสัมพันธ์ (ใช้งบประมาณ 300,000 บาท)
14. กิจกรรมโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ใช้งบประมาณ 35,600,000 บาท) โดยปัญหาการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และแนวทางการแก้ไข ปรากฏในตาราง 83

ตาราง 83 ปัญหาการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2548

ข้อเท็จจริง / ปัญหา	แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแนะ
1. การจัดสรรงบประมาณ ส่งให้ทางจังหวัดไม่พอเพียง การบริหารงบประมาณจากส่วนกลางส่งไปล่าช้า	1. จัดสรรงบให้จังหวัดและเขตอย่างพอเพียง 2. ควรตัดโอนงบประมาณไปตั้งจ่ายที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพราะสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะสามารถติดตามผลการดำเนินการได้ดีกว่า 3. ควรเร่งพิจารณาจัดส่งงบประมาณให้จังหวัดดำเนินการเป็นไปตามที่วางไว้
2. การกำหนดแผนงาน/โครงการ จังหวัดไม่มีโอกาสเป็นผู้นำเสนอ	1. ควรให้จังหวัดจัดทำแผนโครงการเสนอส่วนกลาง
3. การใช้สื่อยังไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย เช่น ภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ผู้ใช้แรงงาน นิสิตนักศึกษา	1. การผลิตสื่อวิทยุ โทรทัศน์ โดยใช้เทคนิครูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงขอความร่วมมือไปยังหอกระจายข่าว สถานีวิทยุ Cable TV ท้องถิ่น ให้ช่วยประชาสัมพันธ์
4. สื่อสิ่งพิมพ์ส่งไปล่าช้า (เนื้อหาดีแล้ว)	1. ควรมีแผนการจัดส่งให้ทันต่อการใช้งาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของจังหวัด 2. จังหวัดสร้างเครือข่ายในการกระจายสื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจากส่วนกลาง
5. การประชาสัมพันธ์น้อย ทำให้ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ	1. ควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงครอบคลุม ควรจัดทำต่อเนื่องเพื่อให้ข้อมูลการเลือกตั้งค่อยๆ ซึมเข้าสู่ความรู้ของประชาชนทุกระดับ จะเป็นผลดีหลายด้านในระยะยาว

ตาราง 83 (ต่อ)

ข้อเท็จจริง / ปัญหา	แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแก้ไข
6. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยเกินไป	1. ควรสร้างแรงจูงใจให้แต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน แข่งขันออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง 2. ควรประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดงบประมาณพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล เป็นกรณี พิเศษ ที่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งตามเป้าหมาย 3. มอบประกาศเกียรติคุณแก่หมู่บ้าน / ชุมชน ที่ มีผู้มาใช้สิทธิสูงตามเป้าหมาย 4. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนกลาง ควรประชาสัมพันธ์รายละเอียดการเลือกตั้ง เช่น วันลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าและ การลงคะแนนที่ถูกต้อง ไม่ต้องไหมเฉพาะวันเลือกตั้งวันที่เท่าไร เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งจะเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ประชาชนอยู่แล้ว
7. หอกระจายข่าว ส่วนใหญ่จะชำรุดใช้การไม่ได้	1. งบหอกระจายข่าว น่าจะมอบให้สำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ 2. ในพื้นที่อุปกรณ์ของหอกระจายข่าวชำรุดจะแก้ไขโดยการให้รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่แทน
8. การจัดทำป้ายฯ มีปัญหาในการประสานงานกับหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น จัดทำล่าช้า	1. เร่งรัดการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์แต่เนิ่นๆ

แนวทางการปรับปรุงแก้ไขมาตรการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

1. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ในยุคนี้นโยบายการโฆษณาประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญต่อประชาชน ดังจะเห็นได้จากทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงข่าวสารข้อมูลทางการเมือง (Access to Political Information) ที่ได้มีแนวคิดที่ว่า การเข้าถึงข่าวสารทางการเมืองของประชาชน จะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีปฏิกริยาโต้ตอบ ทั้งที่ยอมรับ หรือไม่ยอมรับก็ตาม เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย เป็นต้น เพื่อที่จะให้ประชาชนสามารถที่จะเข้าถึงแหล่งข้อมูลและความรู้ต่างๆ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ส่วนใหญ่ที่เห็นทางสื่อต่างๆ ก็จะเป็นการประชาสัมพันธ์ถึงวันที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งมีส่วนน้อยที่จะให้ข้อมูลและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 การเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ การเลือกตั้งล่วงหน้า และการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงทำให้ประชาชนไม่มีความรู้ในเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทั้งนี้ภาครัฐต้องมีการประชาสัมพันธ์การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้ครบถ้วนทุกด้านทั้งผลดี และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์เรื่องการเสียสิทธิทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเป็นการทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น

2. การปลูกฝังให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง

การทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ถือได้ว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่ต้องมีการบังคับ หรือออกเป็นกฎหมายบังคับให้ประชาชนต้องปฏิบัติตาม ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และความสนใจทางการเมือง อีกทั้งยังเป็นผลดีต่อการเลือกตั้ง เพราะว่าเมื่อประชาชนติดตามการเมืองอย่างเข้าใจ และใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ก็จะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริต ได้คนดีมีความสามารถเข้าไปบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตย แต่ว่าในขั้นต้นภาครัฐต้องปลูกฝังให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยต้องให้ประชาชนรู้จักการรักษาสีทิตของตนเอง เช่น ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ในเขตที่ตนเองต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่มีผู้แทนที่ต้องขึ้นช่อบ หรือดีมากพอ ก็สามารถที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้โดยไปลงคะแนนในช่อบที่ไม่ประสงค์จะออกเสียง เป็นต้น เป็นการทำให้รักษาสีทิตของตนเอง และทำให้ทุกคะแนนเสียงที่ลงไปมีคุณภาพ ไม่ใช่ให้ผู้ที่มีสิทธิไปลงคะแนนเพราะถูกบังคับให้ไปใช้สิทธิ อีกทั้งยังทำให้ผลการเลือกตั้งนั้นบ่งบอกถึงผู้แทนในเขตนั้นว่าเป็นคนที่ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการหรือไม่ได้ และทำให้

3. การกำหนดการเสียสิทธิให้เหมาะสมกับการเลือกตั้งของประเทศไทย

จากการสำรวจเรื่องความรู้ความเข้าใจเรื่องการเสียสิทธิต่างๆ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเสียสิทธิต่างๆ หรือยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเสียสิทธิไม่มากเท่าที่ควร คือ รู้เรื่องการเสียสิทธิแต่ไม่ครบทุกข้อ หรือไม่รู้ว่าระยะเวลาที่ตนเองต้องเสียสิทธิมีระยะเวลาเท่าไร การจะได้สิทธิกลับคืนมานั้นจะต้องทำอย่างไร การกำหนดเรื่องการเสียสิทธิเป็นแนวทางที่เกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรวมทางการเมือง จึงควรที่จะมีการกำหนดเรื่องการเสียสิทธิต่างๆ เพื่อให้คนคิดว่ามีผลกระทบ หรือว่าเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเขา ไม่ใช่ให้ประชาชนคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว หรือเป็นเรื่องที่เข้าใจไม่ถึง เช่น การกำหนดเรื่องการเสียสิทธิเรื่องการรักษาพยาบาลฟรี หรือตรวจสุขภาพฟรี เป็นต้น เพื่อเป็นดึงดูดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าใช้สิทธิเลือกตั้ง อีกทั้งควรที่จะมีการเพิ่มเติมในเรื่องการเสียสิทธิที่ได้กำหนดขึ้นมาแล้ว คือ ถ้าไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งประเภทใด ก็ควรที่จะเสียสิทธิการเลือกตั้งประเภทนั้น เช่น ถ้าประชาชนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็จะไม่มีความสิทธิในการสมัครและถอดถอนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้สิทธิทางการเมืองกลับมาก็ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ไม่ใช่เหมือนในปัจจุบันที่กำหนดว่าระยะเวลาในการเสียสิทธิทางการเมืองต่างๆ จะเสียสิทธิต่างๆ จนกว่าจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งต่อไป ซึ่งไม่ได้ทำให้ประชาชนไปเกิดความรู้สึกล้มเหลวการเสียสิทธิทางการเมือง โดยเฉพาะถ้ามีการเลือกตั้งในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน เพราะว่าในปัจจุบันจะมีการเลือกตั้งบ่อยครั้ง อีกทั้งยังมีการเลือกตั้งซ่อมต่างๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนเลือกที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งหลังสุด เพื่อที่จะได้สิทธิทางการเมืองกลับคืนมา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยศึกษาจากผลที่เกิดขึ้นกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อนโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยภาพรวมจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ การรับรู้เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำวิจัยได้ใช้วิธีการวิจัย คือ 1.วิธีการวิจัยเอกสาร 2.วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ 3.วิธีการสัมภาษณ์

ในส่วนของวิธีการวิจัยเชิงสำรวจได้เก็บกลุ่มตัวอย่างจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย จำนวน 400 คน สำหรับวิธีการสัมภาษณ์ได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ข้อมูลจากสำนักงานเขต จำนวน 10 เขตของกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการสำรวจประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้แก่แบบสำรวจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การรับรู้เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

2540

ในส่วนของวิธีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ปลายปิด และปลายเปิด เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม การรับรู้เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

5.4 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแนวทางต่างๆ 3 แนวทาง คือ 1.การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 2.การวิจัยเชิงสำรวจการรับรู้ และความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน และ 3.การเก็บข้อมูลสถิติการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งประกอบด้วย 1.การวิเคราะห์การกำหนดให้การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ หรือเป็นหน้าที่ 2.สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิการเลือกตั้ง 3.รายงานการวิจัยการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์การกำหนดให้การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ หรือเป็นหน้าที่

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งถือว่าเป็นที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงความจำนงของประชาชนในการกำหนดแนวทางในการปกครองประเทศ อีกทั้งยังเป็นการเลือกตัวแทนของตนเพื่อเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนตนเอง โดยแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเด็น ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีที่ว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ
2. ทฤษฎีที่ว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่

ทฤษฎีที่ว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ สามารถอธิบายได้ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ซึ่งหมายถึงประชาชนเป็นใหญ่ ถือได้ว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิ ไม่ใช่หน้าที่ ส่วนทฤษฎีที่ว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ สามารถอธิบายได้ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การเลือกตั้งเป็นอำนาจที่ชาติมอบให้แก่ประชาชน สามารถที่จะบังคับให้ประชาชนไปใช้สิทธิได้

หลังจากที่ได้วิเคราะห์จากตัวเอกสารต่างๆ แล้วนั้น การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นสิทธิหรือเป็นหน้าที่นั้น ไม่สามารถที่จะบอกได้ว่าการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็น “สิทธิ” หรือเป็น “หน้าที่” นั้น ดีกว่ากัน หรือว่ามีข้อเสียมากกว่ากัน ซึ่งถ้าต้องการให้การเลือกตั้งเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด ก็ต้องมีการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้กับประชาชน เพื่อที่จะทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่จะทำให้ประชาชนรักในสิทธิของตนเอง และสามารถที่จะเข้าใจการปกครองในระบบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี

2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิการเลือกตั้ง

การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ดูเสมือนว่าจะทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อดูจากสถิติการเลือกตั้ง (ตามตาราง 1 ภาคผนวก ก และตาราง 2 ภาคผนวก ก) พบว่าสถิติการเลือกตั้งมีการเพิ่มขึ้นอยู่แล้ว และการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ไม่สามารถที่จะลดการซื้อเสียงในการเลือกตั้งได้ ดังจะเห็นได้จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ตอบว่าก็ยังมีการซื้อเสียงอยู่ และการซื้อเสียงก็ยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มีการแข่งขันกันสูง อีกทั้งยังสามารถดูได้จากการที่มีการตัดสินใจบพรรคการเมืองต่างๆ การตัดสินใจให้ใบเหลืองและใบแดงกับผู้ที่ได้ตำแหน่งทางการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งยังเกิดขึ้นอยู่และมีให้เห็นได้ในทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งต่างๆ เป็นการที่แสดงให้เห็นว่าการซื้อเสียงเลือกตั้งยังคงมีอยู่ และการซื้อเสียงก็ได้มีรูปแบบที่ซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการตรวจสอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งอีกด้วย

3. รายงานการวิจัยการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลงานวิจัยการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยได้ทำการเก็บข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2548 เลือกตั้งวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 เพื่อนำมาประกอบกับงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2548 เลือกตั้งวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 โดยมีประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็น คือ 1.ข้อมูลการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ

1. ข้อมูลการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

พบว่า สื่อที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้ง คือ โทรทัศน์ รองลงมาคือ ป้ายประชาสัมพันธ์ของผู้สมัครฯ รถหาเสียงของผู้สมัครฯ หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว / โปสเตอร์ฯ ของผู้สมัครฯ และหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ตามลำดับ

การได้รับสื่อ / เข้าร่วมกิจกรรมที่ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สื่อที่กลุ่มตัวอย่างได้รับมากที่สุด คือ เอกสารเกี่ยวกับผู้สมัครฯ และนโยบายพรรคการเมือง รองลงมาคือ คู่มือประชาชน การเดินรณรงค์เลือกตั้ง และการเข้าร่วมกิจกรรมเวทีแนะนำตัวผู้สมัครฯ ตามลำดับ

ประเภทสื่อที่กลุ่มตัวอย่างติดตามเป็นประจำมากที่สุด คือ โทรทัศน์ รองลงมา คือ เสียงตามสายผ่าน หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน และวิทยุ (คลื่นทั่วไป) ตามลำดับ

สื่อที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากที่สุด คือ โทรทัศน์ รองลงมา คือ เสียงตามสายผ่าน หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน และหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 5)

2. ข้อมูลการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ตัดสินใจจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะต้องการทำหน้าที่ตามกฎหมาย กลัวเสียสิทธิตามกฎหมาย ชอบนโยบายของพรรค เห็นว่าผู้สมัครฯ เป็นคนดี และมีความสามารถ ตามลำดับ รองลงมา คือ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ตัดสินใจ และตัดสินใจว่าไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแน่นอน เพราะว่าเลือกตั้งไปก็ไม่มีอะไรดีขึ้น ต้องทำมาหากิน (ดังปรากฏในตาราง 6)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง และสถานที่การแจ้งเหตุ

พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่าสาเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทะเบียนบ้านเดียวกันไม่ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นผู้ประกอบอาชีพ / เรียนอยู่ในต่างจังหวัด รองลงมา คือ ต้องประกอบอาชีพ และเป็นผู้พิการ / สูงอายุเดินทางลำบาก ตามลำดับ ส่วนในกรณีที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่าต้องไปแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่สำนักงานเทศบาล / ที่ว่าการอำเภอ / สำนักงานเขต เข้าใจว่าต้องไปแจ้งกับผู้นำชุมชนฯ และแจ้งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ดังปรากฏในตาราง 7) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งสรุปผลได้ดังต่อไปนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยมีรายละเอียดข้อมูล ดังต่อไปนี้

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 18-30 ปี มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพอื่นๆ (แม่บ้าน จำนวน 87 คน เกษียณอายุการทำงาน 13 คน) มีรายได้ น้อยกว่า 5,000 บาท (ดังปรากฏตามตาราง 8 – ตาราง 13)

ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

ซึ่งในส่วนนี้มีประเด็นโดยสรุป ดังต่อไปนี้

การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ทุกครั้ง สาเหตุเพราะ หน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน รองลงมาได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) บางครั้ง สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะ วันเลือกตั้งไม่มีภารกิจ และสาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะ ในวันเลือกตั้งติดภารกิจ และผู้ที่ไม่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะอื่นๆ (ไม่อยากจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง, ไม่ชอบการบังคับให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) (ดังปรากฏตามตาราง 14 - ตาราง 18)

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ไม่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า รองลงมาเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า ซึ่งส่วนใหญ่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา 1-2 ครั้ง (ดังปรากฏตามตาราง 19 - ตาราง 20)

การรับรู้ข้อมูลเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รองลงมาทราบว่าการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งส่วนใหญ่ทราบเรื่องการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจากทางโทรทัศน์ (ดังปรากฏตามตาราง 21 - ตาราง 22)

การรับรู้ข้อมูลเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ไม่ทราบเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รองลงมาทราบเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งส่วนใหญ่ไม่กล่าวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รองลงมากล่าวการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในระดับน้อย (ดังปรากฏตามตาราง 32 - ตาราง 34)

การรับรู้ข้อมูลเรื่องเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ไม่ทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รองลงมาทราบเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งส่วนใหญ่กล่าวการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ในระดับปานกลาง (ดังปรากฏตามตาราง 35 - ตาราง 37)

การรับรู้ข้อมูลเรื่องระยะเวลาที่เสียสิทธิอันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ไม่ทราบช่วงเวลาที่ยกเลิกสิทธิอันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รองลงมาทราบช่วงเวลาที่ยกเลิกสิทธิอันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งส่วนใหญ่ตอบว่าเสียสิทธิจนกระทั่งมีการใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. / ส.ว. ครั้งต่อไป (ดังปรากฏตามตาราง 47 - ตาราง 48)

การรับรู้ข้อมูลเรื่องการเสียสิทธิ 8 ประการ ตามกฎหมายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบทราบเรื่องการเสียสิทธิต่างๆ ดังที่กล่าวมา ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 (จากข้อมูลตามตารางที่ 23, 26, 29, 32, 35, 38, 41, 44) ซึ่งส่วนใหญ่ทราบจากทางโทรทัศน์ (ดังปรากฏตามตาราง 49)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่คิดว่าการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ไม่สามารถลดการซื้อเสียงได้ เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (ดังปรากฏตามตาราง 50 - ตาราง 52)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทางสถิติการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทางสถิติการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

การแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้การแสดงออกถึงการรักในสิทธิหน้าที่ของตนเอง ซึ่งในกรุงเทพมหานครมีสำนักงานเขตทั้งหมด 50 เขต ซึ่งผู้ทำการวิจัยได้ทำการได้มีการสุ่มตัวอย่างเขตต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร มาทั้งหมด 10 เขต มีดังนี้ คือ 1.สำนักงานเขตพระโขนง 2.สำนักงานเขตห้วยขวาง 3.สำนักงานเขตบางรัก 4.สำนักงานเขตคลองเตย 5.สำนักงานเขตบางคอแหลม 6.สำนักงานเขตยานนาวา 7.สำนักงานเขตจตุจักร 8.สำนักงานเขตดินแดง 9.สำนักงานเขตวัฒนา 10.สำนักงานเขตสาทร ผลที่ได้มีดังนี้

จากข้อมูลตาราง 77 จะเห็นได้ว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้แจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น มีจำนวน 1,023 คน คิดเป็นร้อยละ 0.31 โดยขั้นตอนการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีช่วงเวลาที่สามารถทำการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ 2 ครั้ง คือ ก่อนและหลังที่จะมีการเลือกตั้งครั้งนั้น 7 วัน และสามารถที่จะแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ 2 วิธี คือ ส่งจดหมาย และเข้าไปส่งเอกสารด้วยตนเองที่สำนักงานเขต หรืออำเภอที่มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ซึ่งประชาชน หรือทางสำนักงานเขตก็ต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่างๆ ทั้งการเพิ่มภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เข้ามารับผิดชอบงาน ค่าจดหมาย ค่าเดินทาง ค่าเอกสารต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเมื่อคิดแล้วก็ยังเป็นจำนวนเงินมากมาย อีกทั้งยังเป็นการเปลืองงบประมาณในการจัดการเลือกตั้ง และเงินของประชาชนอีกด้วย

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
ซึ่งสามารถสรุปประเด็น ได้ดังต่อไปนี้

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อเรื่อง
การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด เห็นด้วยกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 (ดังปรากฏตามตาราง 75)

การรับรู้ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อเรื่องการเสีย
สิทธิทางการเมือง 8 ประการ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด ทราบเรื่องการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 แต่ว่าส่วนใหญ่จะรู้การเสียสิทธิไม่ครบทั้ง 8 ประการ (ดังปรากฏตามตาราง 76)

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อเรื่อง การเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด เห็นด้วยเกี่ยวกับเรื่องการเสียสิทธิ 8 ประการทางการเมืองที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เพราะให้เหตุผลว่าถ้าผู้ที่ไม่ใช้สิทธิเลือกตั้งก็ควรที่จะต้องมียกโทษ เพื่อให้รู้ว่าควรจะรักษาสิทธิของตนเองให้มากขึ้น (ดังปรากฏตามตาราง 77)

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อเรื่อง การแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด เห็นด้วยกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะคิดว่าเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง เพื่อให้คนที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่มีการเลือกตั้งได้แสดงตนเพื่อรักษาสิทธิของตนเอง และทำให้บุคคลนั้นไม่ต้องเสียสิทธิทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ (ดังปรากฏตามตาราง 78)

พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด คิดว่าการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ของตนเอง แต่ว่าก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ เพราะกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (ดังปรากฏตามตาราง 79)

พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด เห็นด้วยกับระยะเวลาในการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะคิดว่าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยการแจ้งเหตุไม่สามารถไม่ใช้สิทธิเลือกตั้งต้องมีการแจ้งเหตุก่อนที่จะมีการเลือกตั้งล่วงหน้า 7 วัน และหลังที่มีการเลือกตั้ง 7 วัน (ดังปรากฏตามตาราง 80)

5.5 การอภิปรายผล

การวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

ในการอภิปรายผลจากการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อจำกัดบางประการที่ควรกล่าวไว้เบื้องต้นในส่วนที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะจำกัดผู้ที่อยู่ในเขตเมืองเป็นหลัก และมีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ในส่วนของการรายได้จะกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท และรายได้ 5,000-10,000 บาทเป็นส่วนใหญ่

เมื่อมีรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 ได้มีการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ซึ่งได้บัญญัติไว้ในมาตรา 68 ไว้ว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดย

1. กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

จากการที่ได้สัมภาษณ์ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ไม่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของคนกลุ่มนี้ โดยส่วนใหญ่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะว่าหน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน เดินทางสะดวก และในส่วนของกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามว่า ต้องการทำหน้าที่ตามกฎหมายนั้น คิดว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติอยู่แล้ว ถึงแม้ว่าจะไม่มีการบังคับก็จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่แล้ว และถ้าไม่สามารถที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่มีการเลือกตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มนี้ก็จะอาศัยช่องทางอื่นๆ ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือรักษาสีบทของตัวเอง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า, การใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขต และการแจ้งเหตุไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง

จากการที่ได้สัมภาษณ์ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง โดยส่วนใหญ่ที่คนกลุ่มนี้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นเพราะต้องทำธุระ หรือติดภารกิจในวันที่มีการเลือกตั้ง ทำให้ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ถ้าติดภารกิจในวันที่มีการเลือกตั้งก็จะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยคิดว่าการเลือกตั้งไม่มีผลกระทบต่อตนเองมากเท่าไรนัก และก็กลัวที่จะเสียสิทธิทางการเมืองต่างๆ อีกด้วย

3. กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

จากการที่ได้สัมภาษณ์ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตคลองเตย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปเคยใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจากการได้สัมภาษณ์คนกลุ่มนี้ ซึ่งการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่นั้นไม่มีผลต่อคนกลุ่มนี้เลย คือ ยังไงก็ไม่ไปเลือกตั้งอยู่แล้ว อีกทั้งยังไม่รู้เรื่องการเสียสิทธิทางการเมืองต่างๆ อีกด้วย ถึงแม้ว่าจะรู้ก็ไม่กลัวการเสียสิทธิ เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัว และไม่ยากเข้าไปยุ่งกับการเมือง

หลังจากการนำมาข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์กับความคิดของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้การเลือกตั้งให้เป็นสิทธิหรือเป็นหน้าที่ และองค์กรหรือผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนั้น ก็ได้มีประเด็นดังต่อไปนี้ คือ

1. หลังจากมีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทำให้ดูเหมือนว่าทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น (ดังปรากฏในตาราง 1 ภาคผนวก ก และ ตาราง 2 ภาคผนวก ก) แต่เมื่อดูจากสถิติทางการเลือกตั้งในอดีตจนถึงในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสถิติการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้น มี

2. การเสียสิทธิทางการเมืองต่างๆ เมื่อไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นส่วนน้อยที่รู้เรื่องเกี่ยวกับการเสียสิทธิทางการเมือง 8 ประการ โดยเป็นสิ่งที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ เพื่อที่จะกระตุ้นให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความกลัวหรือเกิดสำนึกที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสามารถนำไปเชื่อมโยงกับประเด็นของสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ในส่วนของสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญที่เห็นว่าการเสียสิทธิทางการเมืองที่กำหนดขึ้นนั้น จะมีผลต่อคนส่วนน้อย อีกทั้งยังมองว่าการเสียสิทธิเป็นเรื่องการเสียสิทธิที่ไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง

3. เป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับองค์กร หรือผู้ที่มีเกี่ยวข้องของการการเลือกตั้ง องค์กรที่เกี่ยวข้องการเลือกตั้ง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนกลาง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานเขต ฯลฯ ซึ่งจะมีผู้ที่ทำให้หน้าที่ที่รับผิดชอบด้านต่างๆ ในการเลือกตั้งมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นอยู่แล้ว

แนวทางการปรับปรุงแก้ไขมาตรการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

1. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ภาครัฐต้องมีการประชาสัมพันธ์การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้ครบถ้วนทุกด้านทั้งผลดี และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์เรื่อง การเสียสิทธิทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเข้าใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเป็นการทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น

2. การปลูกฝังให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง

การทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ถือได้ว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่ต้องมีการบังคับ หรือออกเป็นกฎหมายบังคับให้ประชาชนต้องปฏิบัติตาม ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และความสนใจทางการเมือง อีกทั้งยังเป็นผลดีต่อการเลือกตั้ง เพราะว่าเมื่อประชาชนติดตามการเมืองอย่างเข้าใจ และใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ก็จะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริต

3. การกำหนดการเสียสิทธิให้เหมาะสมกับการเลือกตั้งของประเทศไทย

ควรที่จะมีการกำหนดเรื่องการเสียสิทธิต่างๆ เพื่อให้คนคิดว่ามีผลกระทบ หรือว่าเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเขา เช่น การกำหนดเรื่องการเสียสิทธิเรื่องการรักษาพยาบาลฟรี หรือตรวจสุขภาพฟรี เป็นต้น เพื่อเป็นดึงดูดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าใช้สิทธิเลือกตั้ง อีกทั้งควรที่จะมีการเพิ่มเติมในเรื่องการเสียสิทธิที่ได้กำหนดขึ้นมาแล้ว คือ ถ้าไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งประเภทใด ก็ควรที่จะการเสียสิทธิในการเลือกตั้งประเภทนั้น เช่น ถ้าประชาชนไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็จะไม่เสียสิทธิในการสมัคร และถอดถอนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ใช่เหมือนในปัจจุบันที่กำหนดว่าระยะเวลาในการเสียสิทธิทางการเมืองต่างๆ จะเสียสิทธิต่างๆ จนกว่าจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งต่อไป ซึ่งไม่ได้ทำให้ประชาชนไปเกิดความรู้สึกตื่นตัวในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะถ้ามีการเลือกตั้งในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน เพราะว่าในปัจจุบันจะมีการเลือกตั้งบ่อยครั้ง อีกทั้งยังมีการเลือกตั้งซ่อมต่างๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนเลือกที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งหลังสุด เพื่อที่จะได้สิทธิทางการเมืองกลับมา

5.6 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัย

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัย ซึ่งข้อเสนอแนะที่จะเสนอนั้น เป็นข้อเสนอที่มีต่อภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และข้อเสนอแนะสำหรับการทำการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมี 2 ข้อดังต่อไปนี้ คือ

1. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน

1.1 ทางภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการเสียสิทธิ การเลือกตั้งล่วงหน้า การแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

1.2 ทางภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ไม่มีการเก็บข้อมูลการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เป็นระบบ ซึ่งการแจ้งเหตุเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับการนำมาวิเคราะห์การกำหนดนโยบาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งในเขตเมืองและชนบท ซึ่งมีความแตกต่างกันต่างๆ เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลที่หลากหลาย เพราะการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มีข้อจำกัดทางด้านกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเมือง ระดับการศึกษา และระดับรายได้ที่กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มเดียว

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีส่วนทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยไม่เกี่ยวข้องกับการบังคับให้บุคคลไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามกฎหมาย

บรรณานุกรม

- กมล สมวิเชียร. (2519). **ประชาธิปไตยกับสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
กรมการปกครอง. (2539). **64 ปีกรมการปกครองกับการพัฒนาประชาธิปไตย (พ.ศ.2475-2539)**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- กระมล ทองธรรมชาติ. (2519). **การเมืองและประชาธิปไตยของไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- โกวิท พวงงาม. (2543, ธันวาคม). **การไปเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน**. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปี 47 ฉบับที่ 30 วันที่ 24-30.
- โกสินทร์ วงศ์สุวัฒน์. (2522). **เรื่องของรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แพรววิทยา.
- จิตรา พรหมขุติมา. (2541). **พฤติกรรม การเลือกตั้งของประชาชนในชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร**. รายงานการวิจัย สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- เชาวนะ ไตรมาศ. (2542). **การเลือกตั้งแบบใหม่ : ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง**. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา, 2542
- _____. (2543). **เลือกตั้งอย่างไรคนไทยและประเทศจึงไม่เสียโอกาส**. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- นภา ปิยะศิริพันธ์. (2541). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนักศึกษาราชภัฏ**. ภาคนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธานินทร์ ภัยวิเชียร. (2520). **ระบอบประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ประดิษฐ์ ระเบียบ. (2542). **ทัศนะของผู้นำชุมชนที่มีต่อรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่เลือกตั้ง 7 จังหวัดอุดรธานี**. สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิมลจรรย์ นามวัลย์. (2534). **เอกสารการสอนวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมือง**. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรรคดี ผ่องแผ้ว. (2534). **การเลือกตั้งกับการพัฒนาการเมืองไทย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2526). **ข่าวสารการเมืองของคนไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2544). **การสร้างสรรค์ประชาธิปไตย**. กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- พีระพจน์ รัตนมาลี. (2541). **วุฒิสภาของประชาชน**. วารสารรัฐศาสตร์สาร ปีที่ 20 ฉบับที่ 2
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- _____. (2543). **มุมมองเชิงปรัชญากับหน้าที่ไปเลือกตั้ง**. วารสารรัฐศาสตร์สาร ปีที่ 48 ฉบับที่
9 คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โกคิน พลกุล. (2530). **ปัญหาและข้อคิดบางเรื่องจากรัฐธรรมนูญไทย**. กรุงเทพฯ:
ศูนย์การพิมพ์พลชัย.
- รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ. (2538). **การศึกษาหามาตรการเพื่อนำมาปรับปรุงให้การ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม วุฒิสภา**.
กองกรรมมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ลิขิต ชีรเวดิน. (2546). **ความหมายของประชาธิปไตย**. ประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองไทย,
ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์ และอาภัสรา จินตะพัฒน์. (2538). **รูปแบบและการทำงานของ
จัดการและการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งในต่างประเทศ**. (ม.ป.ท.).
- วิชัย ไหวหารดี. (2534). **พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างกาหาเสียง
เลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร
พ.ศ. 2530**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาดา บุญนา. (2534). **ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในชนบท : ศึกษากรณีอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรสิทธิ์ อภิชาติโชติ. (2533). **การบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง : แนวคิดและเหตุผล**.
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วิสุทธิ โพธิ์แท่น. (2524). **ประชาธิปไตย แนวความคิดและตัวประชาธิปไตยอุดมคติ**.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2542). **กฎหมายเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540**. กรุงเทพฯ:
วิญญูชน.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2540, มีนาคม). **สิทธิในการเลือกตั้งกับอธิปไตยปวงชน**. เนชั่นสุด
สัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 250

- สมบุญ ทงสมบุญ. (2542). **วิสัยทัศน์ทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาในเขตราชเทวี เกี่ยวกับการก้าวสู่ภาพลักษณ์ของรัฐบาลธรรมรัฐภายใต้กลไก และกติกากการเลือกตั้งรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปการเมือง พ.ศ.2540 : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดปัตตานี**. ภาคนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2519). **การปกครองของไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สภาร่างรัฐธรรมนูญ. (2540). **กรอบเบื้องต้น ร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน**. คณะกรรมาธิการ ประชาสัมพันธ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2550). **รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำปีงบประมาณ 2549 (ตุลาคม 2548 – กันยายน 2549)**.
- เสถียร ปรีดาส. (2538). **ความสัมพันธ์ระหว่างความตื่นตัวทางการเมืองกับพฤติกรรมการ ปิตรีบและการใช้สื่อมวลชน เพื่อสนองความพึงพอใจของประชาชน จังหวัดมุกดาหาร ศึกษากรณีการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในช่วงปี 2535 – 2537**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมร รักษาสัตย์. (2546). **หน้าที่ความเป็นพลเมือง**. กรุงเทพฯ: วี.เจ. พรินติ้ง.
- อัศวเมศรี ทองนวล. (2542, มีนาคม). **การเสียสิทธิของบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้ง**. จดหมายข่าว สถาบันพระปกเกล้า ปีที่ 1 ฉบับที่ 1.
- อัชพร จารุจินดา. (2542). **บันทึกเรื่องการเสียสิทธิเพราะเหตุไม่ไปเลือกตั้ง**. เอกสารอัดสำเนา.
- อัษฎางค์ ปาณิกบุตร. (2540). **การเลือกตั้งระบบสัดส่วนและเขตละ 1 คน แนวคิดเกี่ยวกับการ ปฏิรูปการเมือง**. กรุงเทพฯ: บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด.
- อุทัย พิมพ์ใจชน. (2541). **ประเด็นพิจารณา**. ฝ่ายเลขานุการ กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา.
- เอกภาพ กรัยเสถียรไพศาล. (2544). **ปัญหาสภาพบังคับของข้อกำหนดการเสียสิทธิในกรณีไม่ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2542). **คำวินิจฉัยส่วนบุคคลของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ**. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 1 ก. (ม.ป.ช.).
- _____. (2540). **รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 3**. (ม.ป.ช.).
- _____. (2540). **รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 11 (เป็นพิเศษ)**. (ม.ป.ช.).
- _____. (2540). **รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 18 (เป็นพิเศษ)**. (ม.ป.ช.).
- _____. (2548). **รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548**. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (ม.ป.ช.).

- _____. (2538). รายงานของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาหามาตรการเพื่อนำมาปรับปรุงให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมวุฒิสภา. กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (ม.ป.ช.).
- _____. (2542). รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร. กองกรรมาธิการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (ม.ป.ช.).
- _____. (2542). รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา วุฒิสภา. กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (ม.ป.ช.).
- _____. (2542). รายงานของคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา. กองกรรมาธิการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (ม.ป.ช.).
- _____. (2530). เอกสารวิชาการ เรื่อง ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการเมืองของประเทศไทย. โครงการศึกษาต่อเนื่อง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ม.ป.ช.).
- _____. (2542). เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา. ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (ม.ป.ช.).
- David Butler; & others. (1987). *Democracy at the Polls : A Comparatives Study of Competitive National Elections*. Washington D.C. : American Enterprise Institute for Public Policy Research.
- Taro Yamana. (1970). *Statistic : An Introductory Analysis*. 2nd ed. Tokyo : John Weatherhill Inc.
- William N.Dunn. (1994). *Public Policy Analysis : An Introduction*. 2nd ed. Englewood Cliffs N.J. : Prentice-Hall Inc.
- Thomas R.Dye. (1984). *Understanding Public Policy*. 5th ed. Englewood Cliffs N.J. : Prentice-Hall Inc.

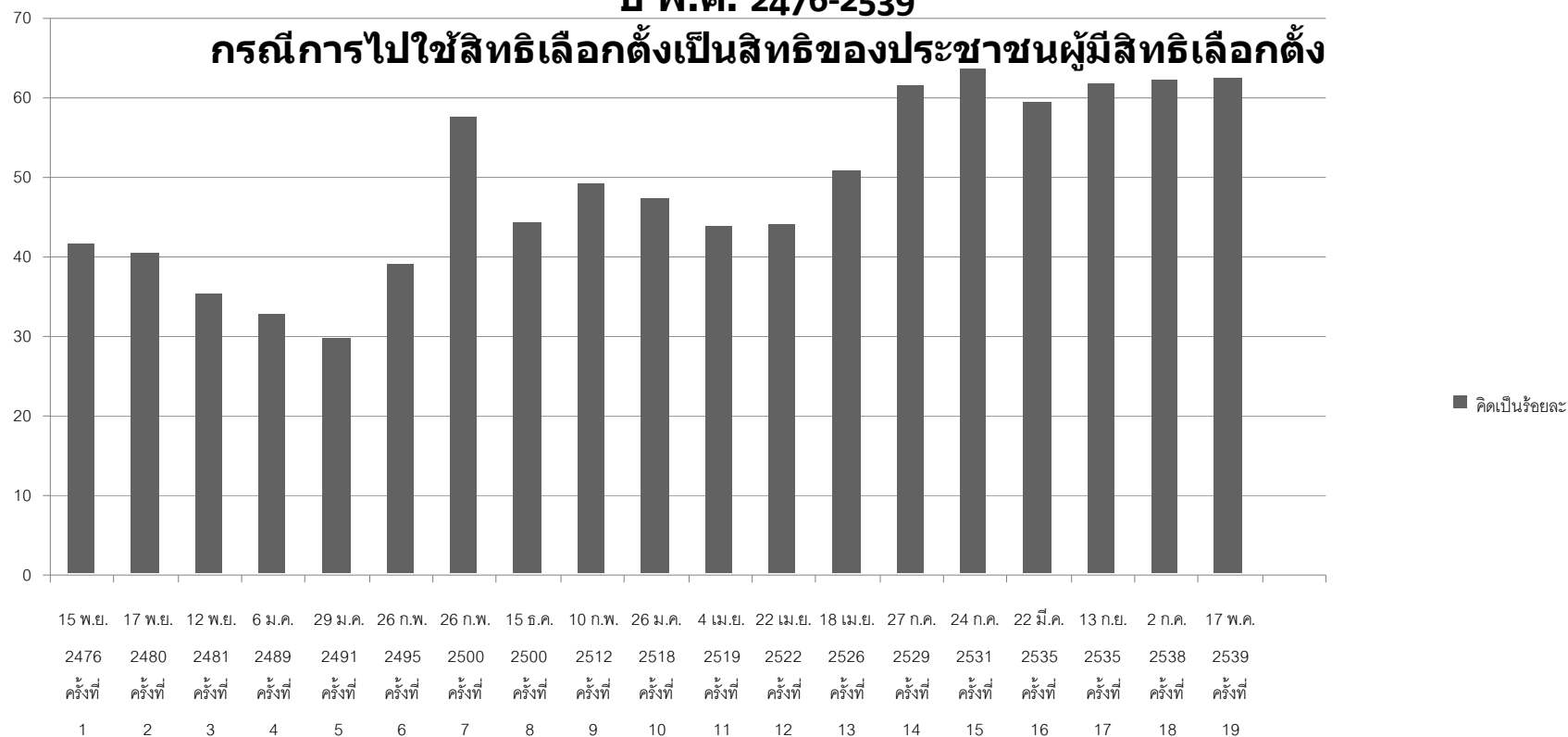
ตาราง 1 สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2476-2550

ครั้งที่	วันที่	วิธีการเลือกตั้ง	จำนวน ผู้สมัคร	จำนวน ส.ส.	ผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิ เลือกตั้ง	คิดเป็น ร้อยละ
1	15 พ.ย. 2476	ทางอ้อม		78	4,278,231	1,773,532	41.45
2	17 พ.ย. 2480	แบ่งเขต		91	6,123,239	2,462,535	40.22
3	12 พ.ย. 2481	แบ่งเขต เขตละ 1 คน		91	6,310,172	2,210,332	35.05
4	6 ม.ค. 2489	แบ่งเขต		96	6,431,827	2,091,827	32.52
5	29 ม.ค. 2491	รวมเขต		99	776,891	2,177,464	29.50
6	26 ก.พ. 2495	รวมเขต		123	7,602,591	2,961,291	38.95
7	26 ก.พ. 2500	รวมเขต	699	160	9,859,039	5,668,666	57.50
8	15 ธ.ค. 2500	รวมเขต	813	160	9,917,417	4,370,789	44.07
9	10 ก.พ. 2512	รวมเขต	1,253	219	14,820,400	7,289,837	49.16
10	26 ม.ค. 2518	แบ่งเขตกับรวมเขต	2,199	269	20,243,791	9,549,924	47.17
11	4 เม.ย. 2519	แบ่งเขตกับรวมเขต	2,369	279	20,623,430	9,072,629	43.69
12	22 เม.ย. 2522	แบ่งเขตกับรวมเขต	1,523	301	21,283,790	9,344,045	43.90
13	18 เม.ย. 2526	แบ่งเขตกับรวมเขต	1,880	324	24,224,470	12,295,339	50.76
14	27 ก.ค. 2529	แบ่งเขตกับรวมเขต	3,613	347	26,224,470	16,670,957	61.43
15	24 ก.ค. 2531	แบ่งเขตกับรวมเขต	3,612	357	26,658,638	16,944,931	63.56
16	22 มี.ค. 2535	แบ่งเขตกับรวมเขต	2,851	360	32,436,283	19,216,446	59.35
17	13 ก.ย. 2535	แบ่งเขตกับรวมเขต	2,417	360	31,660,156	19,622,322	61.59
18	2 ก.ค. 2538	แบ่งเขตกับรวมเขต	2,372	391	37,817,983	23,462,748	62.04
19	17 พ.ค. 2539	แบ่งเขตกับรวมเขต	2,310	393	38,564,836	24,040,744	62.42
20	6 ม.ค. 2544	แบ่งเขต	940	100	42,759,001	29,909,271	69.95
		บัญชีรายชื่อ	2,276	400	42,759,001	29,904,940	69.94
21	6 ก.ค. 2548	บัญชีรายชื่อ	582	100	44,572,101	32,341,330	72.56
		แบ่งเขต	1,707	400	44,572,101	32,337,611	72.55
22	2 เม.ย. 2549	บัญชีรายชื่อ	167	100	45,011,331	29,133,910	64.73
		แบ่งเขต	942	400	45,011,331	28,998,364	64.76
23	23 ธ.ค. 2550	แบบสัดส่วน	1,260	80	44,002,593	32,792,246	74.52
		แบ่งเขต	3,894	400	44,002,593	32,775,868	74.49

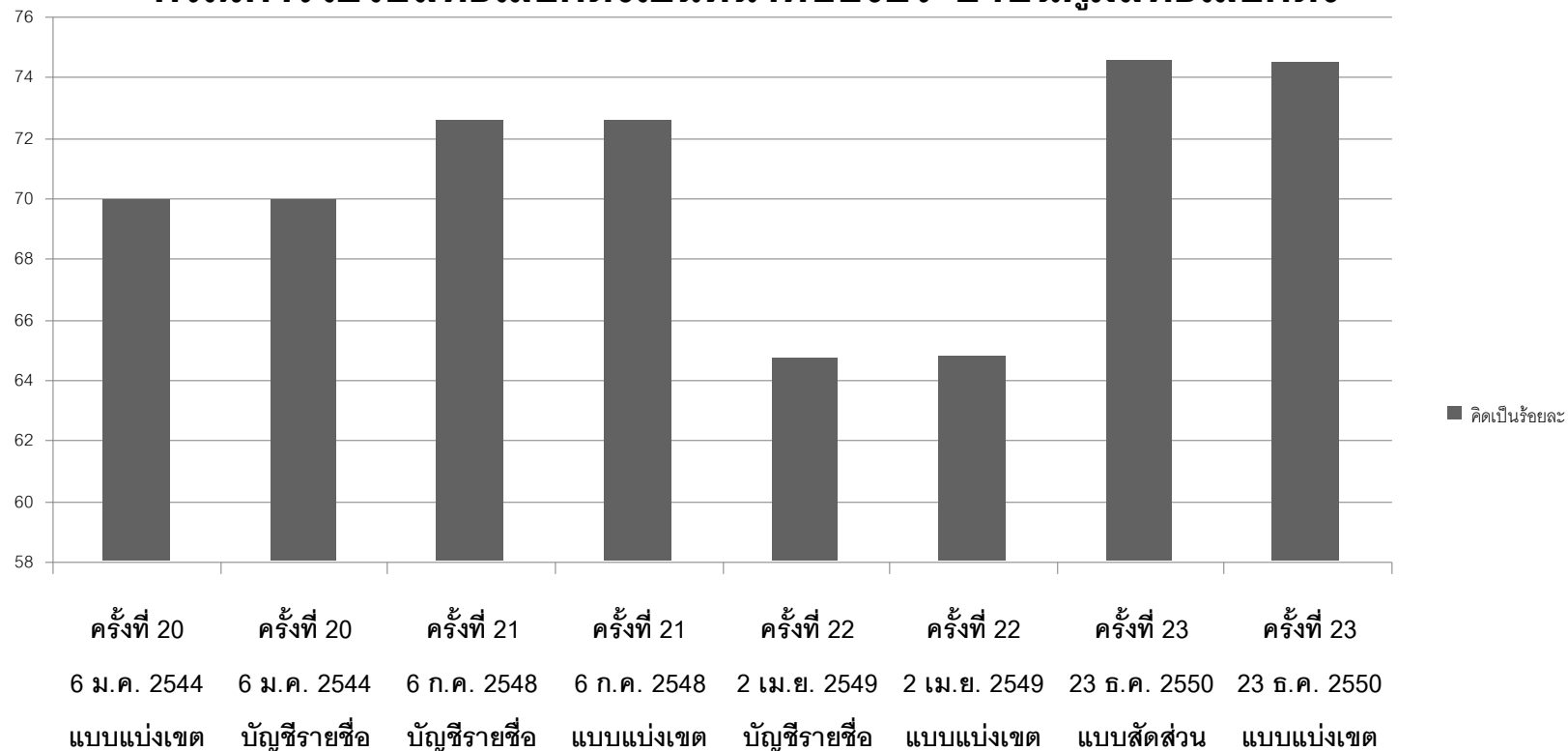
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

**แผนภูมิที่ 1 สถิติการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่
ปี พ.ศ. 2476-2539**

กรณีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

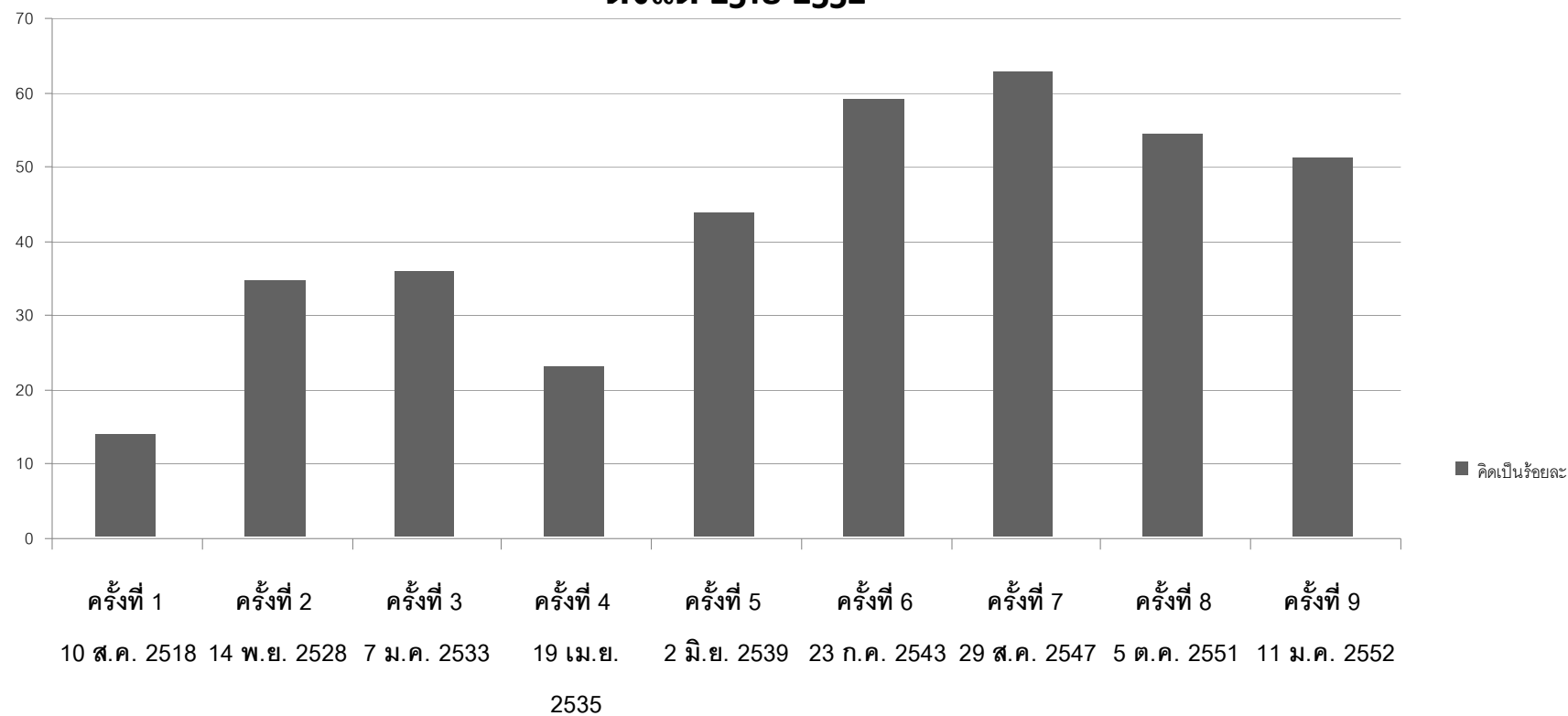
**แผนภูมิที่ 2 สถิติการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2550
กรณีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง**

ตาราง 2 สถิติจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ครั้งที่	วันที่	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	คิดเป็นร้อยละ
1	10 ส.ค. 2518	1,921,701	266,266	13.86
2	14 พ.ย. 2528	2,831,250	981,222	34.62
3	7 ม.ค. 2533	3,201,188	1,147,576	35.85
4	19 เม.ย. 2535	3,309,029	761,683	23.02
5	2 มิ.ย. 2539	3,625,638	1,578,061	43.53
6	23 ก.ค. 2543	3,817,456	2,247,308	58.87
7	29 ส.ค. 2547	3,955,855	2,472,486	62.50
8	5 ต.ค. 2551	4,087,329	2,214,320	54.18

แผนภูมิที่ 3 สถิติการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ 2518-2552

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัย

ที่ ศธ 0519.11.07 / พิเศษ

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

25 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลให้แก่นิสิตเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง(ดร.สุรพล ทวีชัยการ)

กระผม ดร.สุรพล จรรยาภุค ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนายสุรสันต์ คัมภาศุภร์ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขอบความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ รวมทั้งขอบความอนุเคราะห์ที่จะสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการกิจดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการกิจของ กกต. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้าสำหรับการอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ด้วยใจจริงแล้ว
(ลงชื่อ)
วันที่ 25 พ.ย. 2551
เวลา 10.00 น.

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)
(ดร.สุรพล จรรยาภุค)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

ที่ ศธ 0519.11.07 / พิเศษ

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขทัย 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ข้อมูลให้แก่นิติเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการเขต พระโขนง

กระผม ดร.สุรพล จรรยาภูล ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนายสุรศักดิ์ ดั่งมหาสุกร ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขอกความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการแข่งขันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมทั้งขอกความอนุเคราะห์ที่จะสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการกิจดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการกิจของสำนักงานเขต(รวมทั้ง กกต. กทม. ด้วย) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ส่งเสริม ให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้าสำหรับการอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุรพล-จรรยาภูล)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา

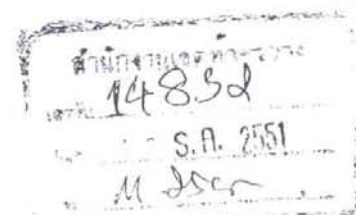
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

ที่ ศธ 0519.11.07 / พิเศษ

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลให้แก่นิสิตเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการเขต หัวขวาง

กระผม ดร.สุพล จรรย์ยาภูถ์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนายสุรสิทธิ์ ตั้งมหาสุกร์ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขอบความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการแข่งขันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมทั้งขอบความอนุเคราะห์ที่จะสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานเขต (รวมทั้ง กตด. กทม. ด้วย) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการณรงค์ส่งเสริม ให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้า สำหรับการอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

เรียน ผอ.เขต (ผ่านผู้ช่วยฝ่าย 1...)

- เพื่อโปรดทราบ

- เห็นสมควร ลงชื่อ/ลงนาม

ไพฑูริยา จรรย์ยาภูถ์

125-851

(นางสาวไพฑูริยา จรรย์ยาภูถ์)
เจ้าหน้าที่งานปกครอง ๘ ว. สำนักงานเขตปกครอง
สำนักงานเขตหัวขวาง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุพล จรรย์ยาภูถ์)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เรียน ผอ.เขต

นางสาวไพฑูริยา จรรย์ยาภูถ์

ท. ส. ๖

(นางเกศฉกรรณ สัตยาชัย)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตหัวขวาง

ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการเขตหัวขวาง

12 S.A. 2551

สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

125-851

(นายกิตติพล สุทธิ)

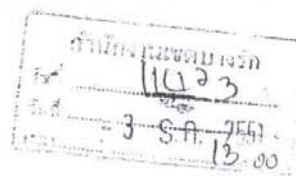
เจ้าหน้าที่งานปกครอง ๘ ว. หัวหน้าฝ่ายทะเบียน

สำนักงานเขตหัวขวาง

12 ธ.ค. 2551

ที่ ศธ 0519.11.07 / พิเศษ

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลให้แก่นิสิตเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการเขต บางรัก

กระผม ดร.สุรพล จรรยากุล ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนายสุรธณัท คัมภาศุภร์ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขอความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมทั้งขอความอนุเคราะห์ที่จะสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการกิจดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการกิจของสำนักงานเขต(รวมทั้ง กกด. กทม. ด้วย) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการณรงค์ส่งเสริม ให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้าสำหรับการอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ท.บ.บ.น.
เพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์
b

3 คณะที่ 11/03/2551/พิเศษ

สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุรพล จรรยากุล)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ที่ ศษ 0519.11.07 / พิเศษ

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลให้แก่นิสิตเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการเขต ๓๑๖๖1๔๒

กระผม ดร.สุรพล จรรย์กุล ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนายสุรศักดิ์ ตั้งมหาสุกร์ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขอความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการแข่งขันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมทั้งขอความอนุเคราะห์ที่จะสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการกิจดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการกิจของสำนักงานเขต(รวมทั้ง กกต. กทม. ด้วย) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ส่งเสริม ให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้า สำหรับการอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุรพล-จรรย์กุล)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา

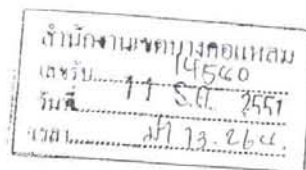
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

ที่ ศธ 0519.11.07 / พิเศษ

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลให้แก่บัณฑิตเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการเขต บางคอแหลม.

กระผม ดร.สุรพล จรรย์ยาภูถ์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนายสุรสันต์ ตั้งมหาสุกร์ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขอบความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการแข่งขันเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมทั้งขอความอนุเคราะห์ที่จะสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งกล่าว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการกิจของสำนักงานเขต (รวมทั้ง กกค. กทม. ด้วย) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ส่งเสริม ให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้า สำหรับการอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าฝ่ายทะเบียน

สำเนาเอกสารนี้ ส่งให้สำนักงานเขต บางคอแหลม
เพื่อใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์

(นายพล ไชยรัตน์)
เจ้าหน้าที่ประสานงาน
สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุรพล จรรย์ยาภูถ์)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

ที่ ศธ 0519.11.07 / พิเศษ

ส่วนบริหารเขตตอนบน

เลขที่ 46246

วันที่ 3 ส.ค. 2551

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลให้แก่เน็ตเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการเขต ๑๖๓๓๖๖

กระผม ดร.สุรพล จรรยาภูล ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนายสุรสันต์ ตั้งมหาสุกร ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขออนุญาตจากท่านในการเผยแพร่ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการแข่งขันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมทั้งขออนุญาตที่จะสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งกล่าว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการของสำนักงานเขต(รวมทั้ง กกด. กทม. ด้วย) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ส่งเสริม ให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้า สำหรับการอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุรพล จรรยาภูล)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

สุรสันต์ ตั้งมหาสุกร

087-677-1002

022610470, 022592032

นางสาวเนน

02-204 2304

(นายสุวิทย์ อ่อนแก้ว)

ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นเขตยานนาวา

นายเนน

๓ ส.ค. ๕๑

ที่ ศษ 0519.11.07 / พิเศษ

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลให้แก่นิติเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการเขต **จตุจักร**

กระผม ดร.สุรพล จรรยากุล ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนาย สุรศักดิ์ ตั้งมหาสุกร ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขอบความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการแข่งขันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมทั้งขอบความอนุเคราะห์ที่จะสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการกิจดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานเขต(รวมทั้ง กกต. กทม. ด้วย) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ส่งเสริม ให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้า สำหรับการอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุรพล จรรยากุล)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

ที่ ศธ 0519.11.07 / พิเศษ

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลให้แก่สื่อเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท
เรียน ผู้อำนวยการเขต ดินแดง

กระผม ดร.สุรพล จรรยาภูล ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนายสุรสิทธิ์ ตั้งมหาสุกร ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขออนุญาตจากท่านในการอนุญาตให้ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการแข่งขันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมทั้งขออนุญาตให้สัมภาษณ์และเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกิจดังกล่าว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานเขต(รวมทั้ง กกต. กทม. ด้วย) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ส่งเสริม ให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้าสำหรับการอนุญาตของท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุรพล จรรยาภูล)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

ที่ สธ 0519.11.07 / พิเศษ

16741

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลให้แก่นิติเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท
เรียน ผู้อำนวยการเขต จันทนา

การพิมพ์
สำนักงาน
3286
16 S.A. 2551
The

กระผม ดร.สุรพล จรรยากุล ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนายสุรธัมภ์ ดังมหาสุกร์ ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดหลักการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขอความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมทั้งขอความอนุเคราะห์ที่จะสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งกล่าว ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการกิจของสำนักงานเขต(รวมทั้ง กกต. กทม. ด้วย) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ส่งเสริม ให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้า
สำหรับการอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สรพต จรรย์ยากุล)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

เรียน ผู้อำนวยการเขตวัฒนา

☐ เพื่อไปรลทราบ

☒ เห็นควรมอบฝ่ายงาน

(นางรุ่งรัตน์ พุทธิพงษ์)
นักประชาสัมพันธ์ ๖
อาคารโยธินพัฒน์ บริเวณ ๕ โรงเรียน
15 ต.ส.ก. 2551

ฝึกหัดเขียน

שלמה בן-דוד

ที่ ศธ 0519.11.07 / พิเศษ

ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

2 ธันวาคม 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ข้อมูลให้แก่บัณฑิตเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

เรียน ผู้อำนวยการเขต ๙/๗

กระผม ดร.สุรพล จรรยากุล ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของนายสุรพันธ์ ตั้งมหาสุกร ซึ่งกำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540” ขอกความกรุณาจากท่านในการอนุเคราะห์ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการแข่งขันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งระดับชาติและในระดับท้องถิ่น รวมทั้งขอกความอนุเคราะห์ที่จะสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งกล่าว ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของท่านด้วย

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการกิจของสำนักงานเขต(รวมทั้ง กกด. กทม. ด้วย) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ส่งเสริม ให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างมีสำนึกมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าขึ้น

กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมาล่วงหน้าสำหรับการอนุเคราะห์ของท่านในครั้งนี้

เรียน ผู้อำนวยการเขต (เรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์)

-เพื่อโปรดพิจารณาและพิจารณา

เห็นควร.....

.....

.....

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.สุรพล จรรยากุล)

อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานภาควิชาสังคมวิทยา

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5570, 5571 และ 086-898-1801

ฝ่ายทะเบียน

๐๒๑๑๒๘/๑๓

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเรื่อง การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540

แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในเขตคลองเตย
 เกี่ยวกับนโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540
 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์
 เรื่อง การวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
 ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540
 ระดับปริญญาโท วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ (นโยบายสาธารณะ)
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ 18-30 ☐ 31-40 ☐ 41-50 ☐ 51-60 ☐ มากกว่า 60 ปี

3. สถานภาพทางครอบครัว

- ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง ☐ คู่สมรสเสียชีวิต

4. ระดับการศึกษา

- ☐ ประถมศึกษาตอนต้น ☐ ปวส.
☐ ประถมศึกษาตอนปลาย ☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ อื่นๆ ระบุ.....
☐ ปวช.

5. อาชีพ

- ☐ ข้าราชการ ☐ ครู / อาจารย์
☐ รัฐวิสาหกิจ ☐ นิสิต / นักศึกษา
☐ พนักงานบริษัทเอกชน ☐ ค้าขาย
☐ รับจ้างทั่วไป ☐ อื่นๆ ระบุ.....

6. รายได้ต่อเดือน

- ☐ น้อยกว่า 5,000 บาท ☐ 20,001-25,000 บาท
☐ 5,001-10,000 บาท ☐ 25,001-30,000 บาท
☐ 10,001-15,000 บาท ☐ 30,001-35,000 บาท
☐ 15,001-20,000 บาท ☐ มากกว่า 35,000 บาท

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

7. นับตั้งแต่มีการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ท่านได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) หรือไม่

- () ไปทุกครั้ง (ตอบข้อ 8)
- () ไปบางครั้ง (ตอบข้อ 9,10)
- () ไม่ได้ไปเลย (ตอบข้อ 11)

8. ในกรณีที่ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ท่านไปเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () กลัวเสียสิทธิ
- () การเดินทางสะดวก
- () มีการรณรงค์ชักจูงที่น่าสนใจ
- () ญาติพี่น้อง / เพื่อนชวนไป
- () วันเลือกตั้งไม่มีการกิจ
- () ทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย
- () หน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน
- () อื่น ระบุ.....

9. ในกรณีที่ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง ท่านไปเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () กลัวเสียสิทธิ
- () การเดินทางสะดวก
- () มีการรณรงค์ชักจูงที่น่าสนใจ
- () ญาติพี่น้อง / เพื่อนชวนไป
- () ในวันเลือกตั้งไม่มีการกิจ
- () ทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย
- () หน่วยเลือกตั้งอยู่ใกล้บ้าน
- () อื่น ระบุ.....

10. ในกรณีที่ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งบางครั้ง ท่านไม่ไปเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ไม่กลัวเสียสิทธิ
- () การเดินทางไม่สะดวก
- () ในวันเลือกตั้งติดภารกิจ
- () เจ็บป่วย
- () ไม่ทราบว่ามีเลือกตั้ง
- () อื่น ระบุ.....
- () หน่วยเลือกตั้งอยู่ไกลบ้าน

11. ในกรณีที่ท่านไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเลย ท่านไม่ไปเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ไม่กลัวเสียสิทธิ
- () การเดินทางไม่สะดวก
- () ในวันเลือกตั้งติดภารกิจ
- () เจ็บป่วย
- () ไม่ทราบว่ามีเลือกตั้ง
- () อื่น ระบุ.....
- () หน่วยเลือกตั้งอยู่ไกลบ้าน

12. ท่านเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าหรือไม่

- () เคย เพราะ..... (ตอบข้อที่ 13 ด้วย)
- () ไม่เคย (ตอบข้อที่ 14)

13. ในกรณีที่ท่านเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า ท่านได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดกี่ครั้ง

- () 1-2 ครั้ง () 4-5 ครั้ง
() 3-4 ครั้ง () มากกว่า 5 ครั้ง

14. ท่านทราบหรือไม่ ว่ากฎหมายกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

- () ทราบ (ตอบข้อที่ 15)
() ไม่ทราบ (ตอบข้อที่ 16)

15. ท่านทราบว่า กฎหมายกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จากช่องทางใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () โทรศัพท์ () แผ่นพับ / ใบปลิว
() วิทยู () ป้ายประชาสัมพันธ์ของผู้สมัครเลือกตั้ง
() ป้ายโฆษณา () ญาติพี่น้อง / เพื่อนบ้าน
() หนังสือพิมพ์ / นิตยสารต่างๆ () อื่นๆ ระบุ.....

16. ท่านทราบ หรือไม่ เกี่ยวกับเรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

- () ทราบ (ตอบข้อ 17)
() ไม่ทราบ (ตอบข้อที่ 19)

17. ในกรณีที่ท่านทราบ ท่านกลัวการเสียสิทธิ หรือไม่

- () กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อ 18)
() ไม่กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อที่ 19)

18. กรณีที่ท่านกลัวเสียสิทธิ ท่านกลัวระดับใด

- () มาก () ปานกลาง () น้อย

19. ท่านทราบ หรือไม่ เกี่ยวกับเรื่องการเสียสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

- () ทราบ (ตอบข้อ 20)
() ไม่ทราบ (ตอบข้อที่ 22)

20. ในกรณีที่ท่านทราบ ท่านกลัวการเสียสิทธิ หรือไม่

- () กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อ 21)
() ไม่กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อที่ 22)

21. กรณีที่ท่านกลัวเสียสิทธิ ท่านกลัวระดับใด

- () มาก () ปานกลาง () น้อย

22. ท่านทราบ หรือไม่ เกี่ยวกับเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

- () ทราบ (ตอบข้อ 23)
() ไม่ทราบ (ตอบข้อที่ 25)

23. ในกรณีที่ท่านทราบ ท่านกลัวการเสียสิทธิ หรือไม่

- () กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อ 24)
() ไม่กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อที่ 25)

24. กรณีที่ท่านกลัวเสียสิทธิ ท่านกลัวระดับใด

- () มาก () ปานกลาง () น้อย

25. ท่านทราบ หรือไม่ เกี่ยวกับเรื่องการเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

- () ทราบ (ตอบข้อ 26)
() ไม่ทราบ (ตอบข้อที่ 28)

26. ในกรณีที่ท่านทราบ ท่านกลัวการเสียสิทธิ หรือไม่

- () กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อ 27)
() ไม่กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อที่ 28)

27. กรณีที่ท่านกลัวเสียสิทธิ ท่านกลัวระดับใด

- () มาก () ปานกลาง () น้อย

28. ท่านทราบ หรือไม่ เกี่ยวกับเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

- () ทราบ (ตอบข้อ 29)
() ไม่ทราบ (ตอบข้อที่ 31)

29. ในกรณีที่ท่านทราบ ท่านกลัวการเสียสิทธิ หรือไม่

- () กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อ 30)
() ไม่กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อที่ 31)

30. กรณีที่ท่านกลัวเสียสิทธิ ท่านกลัวระดับใด

- () มาก () ปานกลาง () น้อย

31. ท่านทราบ หรือไม่ เรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

- () ทราบ (ตอบข้อ 32)
() ไม่ทราบ (ตอบข้อที่ 34)

32. ในกรณีที่ท่านทราบ ท่านกลัวการเสียสิทธิ หรือไม่

- () กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อ 33)
() ไม่กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อที่ 34)

33. กรณีที่ท่านกลัวเสียสิทธิ ท่านกลัวระดับใด

- () มาก () ปานกลาง () น้อย

34. ท่านทราบ หรือไม่ เกี่ยวกับเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภาดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

- () ทราบ (ตอบข้อ 35)
() ไม่ทราบ (ตอบข้อที่ 37)

35. ในกรณีที่ท่านทราบ ท่านกลัวการเสียสิทธิ หรือไม่

- () กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อ 36)
() ไม่กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อที่ 37)

36. กรณีที่ท่านกลัวเสียสิทธิ ท่านกลัวระดับใด

- () มาก () ปานกลาง () น้อย

37. ท่านทราบ หรือไม่ เกี่ยวกับเรื่องการเสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

- () ทราบ (ตอบข้อ 38)
() ไม่ทราบ (ตอบข้อที่ 40)

38. ในกรณีที่ท่านทราบ ท่านกลัวการเสียสิทธิ หรือไม่

- () กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อ 39)
() ไม่กลัวการเสียสิทธิ (ตอบข้อที่ 40)

39. กรณีที่ท่านกลัวเสียสิทธิ ท่านกลัวระดับใด

- () มาก () ปานกลาง () น้อย

40. ท่านทราบ หรือไม่ เกี่ยวกับช่วงเวลาที่ท่านเสียสิทธิอันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

- () ทราบ (ตอบข้อ 41)
() ไม่ทราบ (ตอบข้อที่ 42)

41. ในกรณีที่ท่านทราบ ช่วงเวลายาวนานเท่าใด

- () จนกระทั่งมีการใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. / ส.ว. ครั้งต่อไป
() จนกระทั่งวันที่มีการจัดการเลือกตั้ง ส.ส. / ส.ว. ครั้งต่อไป
() ไม่แน่ใจ

42. ท่านทราบเรื่องการเสียสิทธิต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา ตามกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จากช่องทางใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() โทรทัศน์	() แผ่นพับ / ใบปลิว
() วิทยู	() ป้ายประชาสัมพันธ์ของผู้สมัครเลือกตั้ง
() ป้ายโฆษณา	() ญาติพี่น้อง / เพื่อนบ้าน
() หนังสือพิมพ์ / นิตยสารต่างๆ	() อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

43. ท่านคิดว่าการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 สามารถลดปัญหาการซื้อเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส. / ส.ว. ได้หรือไม่

- () ได้ เพราะ.....
() ไม่ได้ เพราะ.....
() ไม่แน่ใจ

44. การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล หรือไม่ เพราะเหตุใด

- () ละเมิด เพราะ.....
() ไม่ละเมิด เพราะ.....

45. การกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรือไม่ เพราะเหตุใด

- () ขัด เพราะ.....
() ไม่ขัด เพราะ.....

ขอขอบพระคุณที่สละเวลาให้การตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
เกี่ยวกับนโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540
ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การวิเคราะห์นโยบายการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

ระดับปริญญาโท วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ (นโยบายสาธารณะ)
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ
พ.ศ. 2540

() เห็นด้วย เพราะ.....

.....

() ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

.....

2. ท่านทราบ เรื่องการเสียสิทธิ 8 ประการทางการเมืองที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540
หรือไม่

() ทราบ

() ไม่ทราบ

3. ท่านเห็นด้วย หรือไม่เรื่องการเสียสิทธิ 8 ประการทางการเมืองที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
พ.ศ.2540

() เห็นด้วย เพราะ.....

.....

() ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

.....

4. ท่านเห็นด้วยกับการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

() เห็นด้วย เพราะ.....

.....

() ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

.....

5. ท่านคิดว่าการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ของตน หรือไม่

() เพิ่มภาระ เพราะ.....

.....

() ไม่เพิ่มภาระ เพราะ.....

.....

6. ท่านเห็นด้วยกับระยะเวลาในการแจ้งเหตุไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

() เห็นด้วย เพราะ.....

.....

() ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล นายสุรสิทธิ์ ตั้งมหาศุภร์
 วันเดือนปีเกิด 1 กันยายน พ.ศ. 2524
 สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 119/67 ซอยไผ่สิงห์โต ถนนพระรามที่ 4 แขวงคลองเตย
 เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเซนต์ดอมินิก
 พ.ศ. 2547 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชุมชนเมือง
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 พ.ศ. 2552 ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

